

Op weg naar een inclusieve cultuursector

Een kwalitatief onderzoek naar de verwerking van het begrip inclusiviteit in de Cultuurnota 2021-2024 door de Gemeente Utrecht.

Afbeelding 1: Oosterbroek. R. (z.d.). Luitspeler van Dick van Baburen [foto]. Duic. <https://www.duic.nl/cultuur/utrecht-op-weg-naar-inclusieve-culturele-metropool-wat-wordt-daarmee-bedoeld/>

Met dank aan:

Josephine Timmers
5669790
Masterscriptie Interculturele Communicatie
Elisa Candido
10/4/2019

Universiteit Utrecht

Voorwoord

Voor u ligt de masterscriptie 'Op weg naar een inclusieve cultuursector. Een kwalitatief onderzoek naar de verwerking van het begrip inclusiviteit in de Cultuurnota 2021-2024 door de Gemeente Utrecht'. In dit onderzoek is gekeken naar inclusiviteit in de cultuurnota. Door een documentanalyse te combineren met semigestructureerde interviews is een antwoord op de hoofdvraag geformuleerd.

Inclusiviteit en cultuur zijn twee grote interesses van mij. Voor mij is een inclusief culturaanbod er een waarin iedereen mee kan doen. Ik vond het erg leuk en interessant om van de gemeente meer te leren over hoe zij hier tegenaan kijken. Ik sluit met trots mijn academische carrière af met een onderzoek over een onderwerp dat ik belangrijk en interessant vind.

Het zijn rare tijden. Tijdens de afronding van dit onderzoek zijn de universiteiten gesloten en heb ik, net als mijn medestudenten, thuis moeten werken. Dit was niet altijd even makkelijk en ik bedank mijn begeleidster Dr. Candido voor het meedenken en ondersteunen. Hartelijk dank ook aan het Projectteam Cultuurnota van de Gemeente Utrecht voor hun flexibiliteit. Ondanks de drukte hebben de leden van het Projectteam toch een gaatje vrij gemaakt in hun agenda, om via Skype mijn vragen te beantwoorden.

Verder veel dank aan mijn familie en natuurlijk aan het vriendje. Tijdens de periodes dat ik toch wat stress had, is mij genoeg chocola gevoerd om weer door te kunnen. Dank voor jullie geduld en support.

Ik wens u veel leesplezier toe. Hopelijk kunnen wij allemaal snel weer, als dit alles over is, van een cultureel en inclusief Utrecht genieten.

Josephine Timmers

Utrecht, 10 april 2020

Samenvatting

Inclusiviteit is 'in' (Schrijvers, 2018). De afgelopen jaren zijn thema's als inclusiviteit en diversiteit menig keer opgenomen in het cultuurbeleid (Delhaye, 2018). Het is de overheid en culturele sector echter nog niet gelukt een inclusieve culturele sector te realiseren (Van Haeren, 2019). Eind 2019 is door de Gemeente Utrecht de nieuwe Cultuurnota gepresenteerd, genaamd 'Kunst kleurt de stad'. Inclusiviteit is in deze nota een van de vier pijlers (Gemeente Utrecht, 2019a). In dit onderzoek is gekeken hoe de Gemeente Utrecht omgaat met inclusiviteit met betrekking tot de cultuurnota. Om dit te onderzoeken is een documentanalyse van de nota uitgevoerd en van de documenten waar de nota op gebaseerd is. Ter aanvulling zijn semigestructureerde interviews afgenomen met de leden van het Projectteam Cultuurnota. Geconcludeerd kan worden dat de inhoud van de nota en de manier waarop de respondenten spraken over inclusiviteit, onderverdeeld kan worden in drie thema's. Dit zijn 'Invulling geven aan inclusie', 'Van, voor en door' en 'Een inclusieve, culturele metropool'. In de cultuurnota wordt een inclusief beleid gestimuleerd. Nog niet iedereen wordt hierbij betrokken. Ondanks pogingen van de gemeente alle inwoners van Utrecht te bereiken, lukt dit nog niet helemaal. Wel zijn de eerste stappen naar een inclusief cultuurbestel met deze nota gezet.

Trefwoorden: Inclusiviteit, diversiteit, culturele sector, gemeente Utrecht.

Voorwoord	2
Samenvatting.....	3
1. Inleiding.....	6
2. Context	8
Cultuur.....	8
Het belang van cultuur	9
Cultuurbeleid in Nederland.....	9
3. Theoretisch kader	11
Inclusiviteit en relevante termen	11
Diversiteit	11
Inclusiviteit	12
Een inclusief beleid.....	12
Verschillende discoursen	13
Economisch discours	13
Ideologisch/politiek discours.....	14
Sociaal discours	14
Governance	14
4. Methode en corpus	15
Documentanalyse en interviews	15
Documentanalyse.....	15
Verschillende processen	16
Skimmen	16
Lezen.....	16
Interpreteren	17
Memo's.....	17
Corpus	17
Semigestructureerde interviews	19
5. Resultaten.....	20
Skimmen.....	20
Lezen	21
Interpreteren	22
Thema's	23
1. Invulling geven aan inclusiviteit	23
Definitie van inclusiviteit.....	23
Noodzaak van inclusiviteit.....	24
Inclusiviteit in de praktijk	25
2. Van, voor en door	26
Invullen van samenwerking.....	27
Rol van de gemeente.....	28
3. Utrecht, een inclusieve culturele metropool	29
Profilering.....	29
6. Conclusie	30
7. Discussie	32
Terugkoppeling naar het theoretisch kader	32
Aanmerkingen.....	33
Vervolgonderzoek	33
7. Referenties	35

Bijlagen.....	41
Bijlage 1 - Informatiebrief.....	41
Bijlage 2 - Informed Consent.....	43
Bijlage 3 - Vragenlijst interviews	44
Bijlage 4 - Interview respondent 1.....	46
Bijlage 5 - Interview respondent 2.....	59
Bijlage 6 - Interview respondent 3.....	69

1. Inleiding

“Er is geen cultuur zonder kunst en geen kunst zonder cultuur” (Gonçalves, 2016, p. 6). Kunst is een contactzone, zowel geografisch als etnografisch, waarbij mensen uit verschillende culturen elkaar ontmoeten (Pratt, 1991, 1992, in Gonçalves, 2016). Culturele diversiteit en inclusiviteit zijn hierbij belangrijke elementen. De laatste jaren zijn de thema’s van toenemend belang binnen de Nederlandse culturele sector. Erik Schrijvers, senior wetenschapper bij de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, stelt: “Inclusief is ‘in’” (2018, p. 5). In vorige edities van het huidige cultuurbeleid zijn thema’s zoals diversiteit en inclusiviteit geregeld de revue gepasseerd (Delhaye, 2018). In ‘Staat van Cultuur 4’, een overzicht van de belangrijkste trends en ontwikkelingen binnen de culturele sector, is inclusiviteit een belangrijk thema (Brom, Goedhart, Van Haeren, Knol, Schrijen & Zwart, 2019).

In 2017 is de Nederlandse overheid begonnen met de herziening van het Nederlandse cultuurbeleid (Ministerie van Algemene Zaken, 2019). Na het voeren van gesprekken met organisaties uit de culturele sector, het bestuderen van onderzoeken en het opstellen van stedelijke en regionale profielen, is in juni 2019 door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het rapport ‘Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021-2024’ uitgebracht (Van Engelshoven, 2019). Op basis van onder andere dit rapport is door veel Nederlandse gemeenten, waaronder de Gemeente Utrecht, een cultuurnota voor de periode 2021-2024 opgesteld (2019a). In deze nota is de huidige stand van zaken in de culturele sector in Utrecht te lezen. Aan de hand van vier pijlers wordt geïllustreerd waar de komende periode de focus van het beleid op zal liggen. Ook staan in de cultuurnota richtlijnen voor culturele instellingen voor het aanvragen van subsidie. Instellingen die subsidie bij de gemeente aanvragen, geven in de aanvraag een eigen invulling aan deze richtlijnen. De aanvragen worden door een adviescommissie beoordeeld en vervolgens wordt de subsidie verdeeld (Gemeente Utrecht, 2019a). In de Cultuurnota 2021-2024 is een ‘Cultuurvisie 2030’ toegevoegd. In deze cultuurvisie schetst de Gemeente Utrecht een toekomstbeeld van de Utrechtse culturele sector anno 2030. Dit wordt gedaan aan de hand van dezelfde vier pijlers die in de nota worden geïntroduceerd (Gemeente Utrecht, 2019a).

Een van de pijlers in de nieuwe Cultuurnota is het stimuleren van inclusiviteit in de Utrechtse culturele sector (Gemeente Utrecht, 2019a). Inclusiviteit volgt de term ‘culturele diversiteit’ op, zelf weer een voorloper van ‘multiculturaliteit’ (Delhaye, 2018). Ondanks het feit dat inclusiviteit al jaren onderdeel is van het beleid, is het volgens Delhaye de Nederlandse culturele sector niet gelukt een inclusief beleid te realiseren (Delhaye, 2018). Ook volgens de ‘Staat van Cultuur 4’ zijn inclusiviteit en diversiteit in de Nederlandse culturele sector nog niet gerealiseerd (Van Haeren, 2019). Van Haeren

bijvoorbeeld stelt dat het percentage vrouwen en jongeren in culturele raden niet evenredig is met het percentage vrouwen en jongeren in de maatschappij (Van Haeren, 2019). In het artikel 'Stop met opdringen witte cultuur' schrijven Daamen en Menso zelfs dat het beleid van de afgelopen twintig jaar "volstrekt mislukt" is en dat het huidige publiek "overwegend wit en vergrijzend" is (Daamen & Menso, 2019). Zij wijten dit onder andere aan de projectmatige aanpak van de overheid betreft inclusiviteit in het cultuurbeleid, en de aanwezigheid van overwegend witte directies (Daamen & Menso, 2019).

Daamen en Menso publiceerden hun artikel augustus 2019 in de NRC. Delhaye schreef haar rede in 2018. De Utrechtse Cultuurnota werd door de Gemeente Utrecht uitgebracht op 3 oktober 2019 en is dus niet meegenomen in deze kritieken. Daarom zal de cultuurnota van de komende periode, de Cultuurnota 2021 - 2024, geanalyseerd worden. Het uitgangspunt hierbij is het thema 'inclusiviteit'. Onderzocht zal worden hoe de Gemeente Utrecht haar visie betreft inclusiviteit formuleert en hoe zij deze wil realiseren. De algemene hoofdvraag van dit onderzoek luidt als volgt:

Hoe gaat de gemeente Utrecht om met inclusiviteit in het kader van de cultuurnota 2021 - 2024?

De Cultuurnota 2021 - 2024 staat niet op zichzelf. Talloze andere rapporten en verslagen zijn in de nota verwerkt en hebben bijgedragen aan de totstandkoming van de nota. Om antwoord te geven op de hoofdvraag is het nodig om kennis te vergaren over hoe er in de nota zelf over inclusiviteit wordt gesproken, én in de verschillende rapporten en documenten die in de nota zijn verwerkt. Daarnaast is het van belang om de gemeente zelf te spreken. De visie die uit de nota en andere documenten blijkt, kan zo direct getoetst worden en vragen over de praktijk kunnen gesteld worden. Om de hoofdvraag te beantwoorden zijn de volgende deelvragen opgesteld:

- *Wat is het discours rondom inclusiviteit in de cultuurnota 2021-2024 en de documenten waarop de nota gebaseerd is?*
- *Hoe spreken de medewerkers van de afdeling Culturele Zaken over inclusiviteit en hoe wordt beoogd inclusiviteit in de praktijk te stimuleren?*

Om deze vragen te beantwoorden is de volgende structuur aangehouden. Eerst wordt meer context gegeven over cultuur en het Nederlandse cultuurbeleid. Vervolgens wordt in het theoretisch kader een *framework* geschetst dat leidend is in de analyse van de documenten. Op basis van dit framework wordt een documentanalyse uitgevoerd op de cultuurnota en andere documenten waarop de nota gebaseerd is. Vervolgens worden semigestructureerde interviews afgenomen met de

Gemeente Utrecht. In de resultatensectie zullen de uitkomsten van de documentanalyse gecombineerd worden met de uitkomsten van de interviews. Door deze combinatie van methoden en resultaten wordt achterhaald hoe de Gemeente Utrecht in haar nota omgaat met inclusiviteit in de culturele sector.

2. Context

In dit hoofdstuk wordt ten eerste ingegaan op het begrip 'cultuur'. Verder wordt meer context gegeven aan het belang van inclusiviteit in cultuur, het Nederlandse cultuurbeleid, en het stimuleren van cultuur als taak van de gemeente. Deze context is nodig om een volledig beeld te krijgen van de huidige stand van zaken omtrent cultuur, inclusiviteit en de culturele sector.

Cultuur

De term 'cultuur' kent verschillende invullingen. In dit onderzoek is het van belang hier onderscheid tussen te maken, maar ook om te kijken naar wat van deze verschillen geleerd kan worden. In de antropologie wordt grofweg gezegd dat cultuur de manier van leven is van een bepaalde groep (Grillo, 2003). Baumann voegt hieraan toe dat cultuur een proces is, dat het geconstrueerd wordt in interactie en altijd van vorm verandert (1999, p. 90 in Grillo, 2003). Mensen houden cultuur in leven door actualisering, herhaling en kritiek. Dit maakt dat cultuur continu in ontwikkeling is (Gielen, Elkhuizen, Van den Hoogen, Lijster & Otte 2014). Cultuur wordt niet alleen gevormd door interactie tussen mensen, maar ook tussen mensen en bijvoorbeeld gebouwen en objecten (Gielen e.a., 2014). Gielen e.a. stellen verder dat mensen door middel van cultuur zin geven aan hun bestaan (Gielen e.a., 2014). Zij noemen cultuur zelfs "... de hoeksteen van een samenleving" (Gielen e.a., 2014, p. 12).

Cultuur komt in de culturele sector tot uiting via georganiseerde cultuur (Gielen e.a., 2014). Onder deze vorm van cultuur wordt georganiseerde culturele productie en distributie verstaan (Gielen e.a., 2014). In Nederland krijgt de georganiseerde cultuur grotendeels vorm in de Culturele Basisinfrastructuur, ofwel BIS. Onder de Culturele BIS van Nederland vallen de volgende instellingen: podiumkunsten, musea, beeldende kunst, film, letteren, architectuur, design en nieuwe media, en cultuurfondsen (Ministerie van OC&W, 2019). Het cultuurbeleid focust zich voornamelijk op deze instellingen.

Dit wil echter niet zeggen dat de antropologische definitie van cultuur niet van toepassing is binnen de georganiseerde cultuur. Deze definitie kan volgens Gielen e.a. gebruikt worden om de georganiseerde cultuur te legitimeren (2014). Via georganiseerde cultuur wordt de bredere cultuur vormgegeven. Daarnaast is het mogelijk om door het contact dat door georganiseerde cultuur gefaciliteerd wordt, mensen uit bijvoorbeeld verschillende culturen te laten reflecteren op de eigen

cultuur (Gielen e.a., 2014). Het is interessant om te onderzoeken hoe cultuur vorm krijgt en ingezet wordt in de nota en of er op een reflectieve manier met het begrip om wordt gegaan. De volgende paragraaf gaat in op het belang van cultuur, wat cultuur in een maatschappij teweeg kan brengen en wat cultuur betekent voor diversiteit.

Het belang van cultuur

Het recht op cultuur valt onder de rechten van de mens (UNESCO, 2001). Het dient behandeld te worden met dezelfde democratische parameters als sociale, burgerlijke en politieke rechten. Dit betekent dat gelijke verspreiding van cultuur over de populatie gewaarborgd moet worden (Zapata-barrero, 2016). Cultuur wordt gezien als strategisch middel waardoor de capaciteit van burgers om verandering te bewerkstelligen, wordt vergroot. Deze strategische rol van cultuur rechtvaardigt volgens Stanley de investering in georganiseerde cultuur (2005a in Zapata-Barrero, 2016).

Georganiseerde cultuur speelt in het kader van diversiteit een belangrijke rol (Gonçalves, 2016). Het is een manier om het onbekende te benaderen en onze comfortzone te verbreden. Kunstuitingen vervullen een complexe rol in de maatschappij. Een van die rollen is het assisteren van mensen bij het ontdekken, beter leren kennen en begrijpen van culturele diversiteit en interculturele dialoog (Gonçalves, 2016). Cultuur is op deze manier niet enkel een plaats om de vrije tijd in door te brengen en plezier mee te maken (Cruz, 2016). Creativiteit wordt een aanjager van sociale inclusie en maatschappelijke ontwikkeling (Cruz, 2016).

Cultuurbeleid in Nederland

In deze paragraaf zal kort toegelicht worden met welke wetten het Nederlandse cultuurbeleid is geregeld. Ook zal een korte geschiedenis van het beleid gegeven worden, waarbij de focus ligt op inclusiviteit. Verder wordt ingegaan op de verschillende manieren waarop beleid gebruikt kan worden om een verandering in de samenleving te bewerkstelligen. Zo kan een breder beeld gevormd worden van hoe het Utrechtse cultuurbeleid vorm krijgt en ingezet kan worden.

In Nederland wordt de invloed van de overheid op cultuur geregeld door twee wetten, de Algemene Wet Bestuursrecht en de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid (Van der Vlies, 2018). Deze twee wetten geven de overheid de mogelijkheid te handelen in het culturele veld, waardoor willekeur in het overheidsbeleid wordt voorkomen (Van der Vlies, 2018). De Wet op het Specifiek Cultuurbeleid geeft de overheid de initiërende positie om elke vier jaar te kunnen spreken over een nieuw cultuurbeleid (Van Den Hoogen, & Jonker, 2018). Zoals in de inleiding vermeld is zo'n herziening in 2017 geïnitieerd door minister Van Engelshoven.

De inhoud van het Nederlandse cultuurbeleid is de afgelopen decennia veranderd. Sinds de Tweede Wereldoorlog is er sprake van beleidsvoering binnen de culturele sector (Van der Vlis, 2018). Sindsdien zijn verschillende thema's behandeld, zoals diversiteit, restauratie, cultureel ondernemerschap, toegankelijkheid, gebouwen en educatie (Van der Vlis, 2018, p. 47). Ook inclusiviteit is reeds de revue gepasseerd. Ronald Plasterk, minister van Cultuur, Wetenschap en Onderwijs van 2007 tot 2010, stelde bijvoorbeeld al dat het cultuurbeleid 'inclusief' is en voor "alle Nederlanders, hetzij als makers, hetzij als publiek" (Plasterk, 2009, in Schrijvers, 2018, p. 6). Gemeenten vallen niet onder de landelijke wetten, maar geven op regionaal niveau zelf invulling aan het landelijk beleid. Het staat hen dus vrij om de lijnen in het landelijke beleid aan te houden of hier juist van af te wijken. Het is de taak van de gemeente verschillende prioriteiten zoals stedelijke vernieuwing, toegang tot kunst en inclusiviteit te balanceren in hun eigen beleid (Glow, Johanson & Kershaw, 2014). Het is interessant om te kijken of de Gemeente Utrecht zich laat leiden door het landelijke beleid, of hiervan afwijkt.

Aan het begin van de 21ste eeuw heeft een verandering in het politieke systeem omtrent kunst en cultuur plaatsgevonden. Kunst en cultuur worden steeds vaker ingezet om zaken te ondersteunen die in eerste instantie niet met kunst of cultuur te maken hebben (Gray, 2007). Hierbij wordt de noodzaak van culturele beleidsvoering, om te demonstreren dat het doel verder gaat dan enkel de 'esthetiek', benadrukt (Gray, 2007). Het streven naar sociale inclusiviteit is hier een voorbeeld van. Deze zoektocht naar een alternatieve rechtvaardiging van het cultuurbeleid, kan leiden naar een overwegend instrumentele inzet van beleid (Gray, 2007). Duxbury, Kangas en De Beukelaer noemen twee manieren waarop cultuurbeleid op instrumentele wijze ingezet kan worden. Ten eerste is dit om regeneratie van steden en hun perifere gebieden op gang te helpen, bijvoorbeeld door middel van gentrificatie, het vestigen van culturele industrieën en erfgoed (Duxbury, Kangas & De Beukelaer, 2017, p. 220). In dit scenario profiteren gemeenten van het succesvol realiseren van culturele projecten, omdat zo het imago van de regio verbetert. Dit geeft gemeenten of regio's een (economische) voorsprong op andere gemeenten, omdat de regio zo aantrekkelijker wordt (Duxbury e.a., 2017, p. 220). Ten tweede worden culturele activiteiten ingezet om sociale inclusiviteit en sociale cohesie te stimuleren (Jeanotte, 2000; Duxbury, 2002; NESF, 2007; Støvring, 2012 in Duxbury e.a., 2017 p. 220). Wel moet onthouden worden dat aan het stimuleren van kunst en cultuur veel kosten verbonden zijn, wat een sterke financiële positie vergt (O'Brien, 2014, in Duxbury e.a., 2017,220). Onderzocht kan worden is hoe de Gemeente Utrecht haar culturele beleid inzet en om welke redenen.

3. Theoretisch kader

In dit hoofdstuk worden theoretische concepten rondom inclusiviteit besproken. Daarnaast wordt een framework geïntroduceerd, aan de hand waarvan de cultuurnota en de andere documenten geanalyseerd kunnen worden. Dit framework bestaat uit verschillende discoursen die aangenomen kunnen worden in culturele beleidsvoering.

Inclusiviteit en relevante termen

Om het begrip inclusiviteit verder uiteen te zetten, moet eerst gekeken worden naar het begrip (culturele) diversiteit. Diversiteit en inclusiviteit worden namelijk vaak gezien als “twee kanten van dezelfde munt” (Ferdman, 2018, p. 4). Er is wel degelijk een verschil tussen deze twee termen. Dit verschil en de relatie tussen de termen is echter niet altijd duidelijk (Ferdman, 2018).

Diversiteit

De laatste jaren is er binnen organisaties meer aandacht voor culturele diversiteit (Ferdman, 2018).

In verschillende studies is gevonden dat groepen en maatschappijen kunnen profiteren van de voordelen die diversiteit met zich meebrengt (Bijv. Davidson, 2011, Mor Barak, 2011, in Ferdman, 2018). Het begrip diversiteit kan op veel verschillende manieren en in verschillende contexten begrepen worden. Ferdman beschrijft diversiteit als “de representatie van verschillende identiteitsgroepen en hun culturen in bepaalde organisaties of werkvormen” (Ferdman e.a., 2018, p. 3). Deze beschrijving van diversiteit wordt in het vervolg van dit onderzoek aangehouden. Volgens UNESCO krijgt culturele diversiteit vorm in de uniekheid en pluraliteit van identiteiten, groepen en samenlevingen, die samen het menselijk ras vormen (2001). Culturele diversiteit is een bron van uitwisseling, innovatie en creativiteit. UNESCO stelt dat culturele diversiteit net zo belangrijk is voor de mens als biodiversiteit voor de natuur (2001). Diversiteit gaat dus over de aanwezigheid van verschillende demografische groepen bij een proces (Roberson, 2006).

In alle dimensies geeft culturele diversiteit ruimte aan individuen en groepen om zichzelf te verrijken. Culturele diversiteit produceert niet enkel nieuwe vormen van sociale relaties, maar ook nieuwe vormen van multiculturele identiteiten (UNESCO, 2000 in Gonçalves, 2016). Robins beschrijft vier voordelen van diversiteit met betrekking op de culturele sector (2006, in Top, 2008, p. 7): Ten eerste wordt diversiteit genormaliseerd. Dit betekent dat het niet langer wordt gezien als ‘de term van de ander’. Ten tweede zorgt diversiteit ervoor dat naast etnische diversiteit ook andere vormen, zoals leeftijd en gender, worden ingesloten. Het verschil in diversiteit wordt zo van diens ‘etnische bias’ ontdaan. Ten derde krijgt door diversiteit het ‘verschil’ een eigen waarde. Verschil en complexiteit zijn zo niet langer een probleem, maar juist een bron. Ten slotte wordt door diversiteit een verbinding tot stand gebracht die het denken langs transculturele lijnen bevordert. Zo worden de

relaties met de kunstwereld geordend (Robins, 2006 in Top, 2008, p. 7). Ferdman stelt echter dat de aanwezigheid van diversiteit op zichzelf niet per se voor een positieve uitkomst zorgt (2018). Om te kunnen profiteren van diversiteit moet er namelijk aan bepaalde voorwaarden worden voldaan. Een belangrijke voorwaarde is inclusiviteit.

Inclusiviteit

Inclusiviteit is een benadering jegens diversiteit waarin geprofiteerd kan worden van de voordelen die diversiteit met zich mee brengt (Ferdman & Daene, 2018, in Ferdman, 2018, p. 3). Inclusiviteit kan worden gedefinieerd als “de mate waarin individuen toegang hebben tot bronnen en informatie, betrokken zijn in werkgroepen en invloed uit kunnen oefenen op de beslissingen die genomen worden” (Mor Barak & Cherin, 1998, in Roberson, 2006, p. 215). Participatie is hierbij dus belangrijk (Roberson, 2006). Inclusiviteit gaat, naast de mate van diversiteit, over de mogelijkheid betrokken te zijn bij, en bij te dragen aan beleidsvoering. De kern van inclusiviteit is ‘ervaring’ (Ferdman, 2018, p. 4). Als individuen het idee hebben dat er contact wordt gemaakt en zij betrokken worden bij het proces, is er sprake van inclusiviteit. Dit betekent dat bij inclusiviteit de focus niet enkel moet liggen op het opnemen van verschillende groepen in een bepaalde activiteit of regeling, maar dat de normen en waarden en perspectieven van deze groepen ook meegenomen dienen te worden (Raffo & Gunter, 2008).

Een inclusief beleid

Volgens Schrijvers is er sprake van een inclusief cultuurbeleid als elke burger in staat is op een waardige manier deel te nemen aan een drietal processen: socialiseren, kwalificeren en subjectiveren (Schrijvers, 2018). Onder de socialiserende rol van cultuur wordt verstaan: “... helpt individuen in een specifieke sociale, politieke, economische orde integreren. Cultuur leert mensen bestaande manieren van handelen en zijn in een bepaalde samenleving en schenkt daarmee ook een zin aan een menselijk leven in die maatschappij” (Gielen e.a., 2014, p. 12). Onder deze rol van cultuur vallen de integrerende rol en het bevorderen van sociale cohesie (Gielen et al., 2014). Traditioneel cultuurbeleid ging volgens Gielen e.a. impliciet of expliciet uit van een normatief cultuurbegrip. Dit betekent dat de opvatting bestond dat er een hoge en lage cultuur was, waarbij hoge cultuur gesubsidieerd moest worden (Gielen et al., 2014). Deze neiging om cultuur in te delen en te beoordelen behoort tot de kwalificatieprocessen van cultuur. Binnen deze kwalificatieprocessen leert iemand dus wat de ‘juiste’ manier is om bij een cultuur te horen (Gielen et al., 2014). Wel moet er hier rekening gehouden worden met verschillende perspectieven en mensen met een andere (culturele) achtergrond. Sommige conventies of tradities kunnen lastig te begrijpen zijn (Schrijvers, 2018). Deze waardeoordelen dienen kritisch getoetst te worden en in perspectief te worden gesteld.

Dit heeft betrekking op het laatste cultuurproces, subjectiveren (Schrijvers, 2018). Hiermee wordt het “leren om (binnen een culturele orde) een zelfstandige, onafhankelijke of autonome - soms kritische- positie in te nemen” bedoeld (Gielen et al., 2014, p. 16). Op deze manier kunnen bestaande waarden worden doorgegeven, maar ook kritisch worden getoetst, bijgestuurd en getransformeerd (Schrijvers, 2018). Groepen kunnen binnen dit proces een eigen unieke positie innemen (Gielen et al., 2014). Het draaiende houden van deze drie processen is volgens Schrijvers de taak van de culturele sector (2018). Deze sector is pas inclusief als burgers mee kunnen draaien in elk van deze processen. In het onderzoek wordt gekeken of de cultuurnota de ruimte geeft aan culturele instellingen en publiek om deze drie processen te doorlopen. Daarnaast wordt geanalyseerd welke woorden de gemeente gebruikt als er over inclusiviteit gesproken wordt.

Verschillende discourses

Woorden zijn krachtig als deze een symbolisch frame vormen (Altheide, 2000). De manier waarop over een bepaald onderwerp gesproken wordt, is “... geen neutrale reflectie van onze belevingswereld, identiteit en sociale relaties, maar speelt een actieve rol in de creatie en verandering hiervan” (Jørgensen & Phillips, 2002, p. 1). Het is daarom interessant om te kijken hoe in de cultuurnota over inclusiviteit wordt gesproken. Zo kan vastgesteld worden welk frame rondom inclusiviteit ontstaat. Pratt (2006) noemt drie verschillende, overlappende discourses van waaruit gekeken wordt bij het opstellen van een cultuurbeleid. Dit zijn het economisch discours, het ideologische/politieke discours en het sociale discours. Binnen het culturele beleid van de Gemeente Utrecht wordt expliciet over inclusiviteit gesproken en wordt een frame rondom inclusiviteit gecreëerd. Welk frame dit is, zal onderzocht worden aan de hand van deze discourses. Eerst is een verdere uitleg van de verschillende discourses nodig.

Economisch discours

Voor het bestuderen van een cultuurbeleid en het rechtvaardigen van bepaalde publieke interventies wordt veelal vanuit de economische lens geredeneerd (Pratt, 2006). Over het algemeen gaat dit over de vraag of cultuur een publiek of privaat goed is. Er zijn verschillende manieren om vanuit het economische discours te redeneren bij culturele beleidsvoering. Deze sluiten elkaar niet uit (Pratt, 2006). Ten eerste is er de lens die naar cultuur als commoditeit kijkt. Hier wordt cultuur geëvalueerd aan de hand van de impact die het heeft op de economie (Pratt, 2006). De tweede economische benadering ten opzichte van cultuurbeleid is de voorkeur benadering. Hierbij wordt er gekeken naar het gedrag van stemmers en wordt beleid gerechtvaardigd door een meerderheid van stemmen (Pratt, 2006). De derde benadering is die van publieke goederen. Dit betekent dat als een bepaald cultureel product geconsumeerd kan worden door een individu, dit ook door een groep gedaan kan

worden. Dit sluit aan bij de vierde benadering die focust op de meerwaarde van culturele producten (Pratt, 2006). Met betrekking tot inclusiviteit zou binnen dit discours beargumenteerd kunnen worden dat inclusiviteit goed is voor de economie en het genereren van winst voor bedrijven (Roberson, 2006). Schrijvers constateert dat een inclusieve economie harder groeit en organisaties met een inclusief beleid productiever zijn (Went, 2014 in Schrijvers, 2018).

Ideologisch/politiek discours

Er kan ook door een ideologische lens naar culturele beleidsvorming gekeken worden. Dit is wellicht het oudste veld binnen de culturele beleidsvorming (Pratt, 2006). Het ideologische veld heeft drie benaderingen: de humanistische benadering, de esthetische benadering en de nationalistische/particularistische benadering (Pratt, 2006). Volgens de humanistische benadering zorgt de (juiste) vorm van cultuur voor het 'civiliseren' van de samenleving en het 'verlichten' van de menselijke geest (Pratt, 2006, p.37). Het uiten van cultuur is volgens deze benadering de weg om de mens zichzelf te laten perfectioneren. De tweede benadering, de esthetische, redeneert vanuit het nastreven van perfectie. Het creëren van 'grootse kunst' staat hierbij centraal (Pratt, 2006, p). De derde benadering kijkt vanuit het nationalisme in cultuur. Hierbij gaat het om het behouden van artefacten die de nationale identiteit weergeven en de natiestaat in stand houden (Pratt, 2006). Ten gevolge van deze derde benadering ontstaat het idee dat identiteit bepaald wordt door bepaalde vormen van kunst. Op lokaal niveau wordt dit nationalisme omgezet in particularisme. Deze drie benaderingen rekenen op een bepaalde hiërarchische autoriteit die bepaalt 'wat het best is'.

Sociaal discours

Binnen het sociaal discours wordt cultuur gezien als middel om een welzijnsbeleid uit te voeren (Pratt, 2006). Hierbij worden elementen toegepast uit de gezondheidszorg, zoals 'vrije toegang' en 'excellentie'. Deze benadering maakt de rol van de overheid integraal voor het beleid (Pratt, 2006). In deze benadering wordt niet gekeken naar politiek of de economische meerwaarde van cultuur, maar naar de sociale positie van de overheid tegenover cultuur. Binnen deze benadering is er sprake van zowel commodificatie als de-commodificatie als verschillende polen op een continuüm (Pratt, 2006). Binnen dit discours wordt ook gesproken over een mogelijke vermenging tussen de private en publieke sector wat betreft cultuur. In het sociaal discours wordt dus voornamelijk gekeken naar hoe de overheid zichzelf plaatst in het culturele beleid.

Governance

Binnen dit sociale discours is het volgens Pratt belangrijk dat naar een cultuurbeleid gekeken dient te worden op een manier die verder gaat dan het denken over de tekst als enkel een 'beleid' (2006). In plaats van dit woord gebruikt de auteur eerder het concept governance, waarbij hij drie

verschillende vormen onderscheidt. Dit zijn hiërarchie, waarbij de systemen van de organisatie in hiërarchische volgorde staan; heterarchie, waarbij dit niet het geval is en de elementen van de organisatie dus niet gerangschikt zijn; en de markt, waarbij niet enkel uitgegaan kan worden van één enkele structuur om de markt en de veranderende maatschappij te managen (Pratt, 2006, p. 40). Van den Hoogen en Jonker zien het cultuurbeleid als verdeling van macht tussen drie partijen: de overheid, cultuurprofessionals uit het culturele veld en private initiatieven (2018, p. 107).

De verschillende discoursen overlappen elkaar en sluiten elkaar niet uit. Zo zou cultureel particularisme ook gunstig kunnen zijn voor de economie. In dit onderzoek zal onderzocht worden welke elementen uit de verschillende discoursen terug te zien zijn in de cultuurnota en andere documenten. Op deze manier wordt duidelijk welk frame over inclusiviteit ontstaat en welke reflectie dit frame op onze belevingswereld kan geven.

4. Methode en corpus

Documentanalyse en interviews

In dit onderzoek zijn een documentanalyse en semigestructureerde interviews uitgevoerd. In dit hoofdstuk zullen deze methoden worden toegelicht. Eerst wordt de documentanalyse zoals die is uitgevoerd beschreven, met een overzicht van het corpus. Vervolgens wordt uiteengezet hoe de semigestructureerde interviews zijn uitgevoerd. Ten slotte wordt kort toegelicht hoe de resultaten zijn afgeleid uit de combinatie van deze twee methoden.

Documentanalyse

Een documentanalyse is een kwalitatieve vorm van onderzoek die wordt ingezet om zowel geprinte als elektronische documenten te onderzoeken (Bowen, 2009, p. 27). Het is een combinatie van een thematische analyse en een content analyse (Bowen, 2009). Bowen beschrijft de content analyse als het proces waarbij de informatie wordt gecategoriseerd (2009, p. 28). Bij een thematische analyse wordt dieper ingegaan op de inhoud van de documenten, waardoor uit de categorieën verschillende thema's kunnen worden afgeleid (Bowen, 2009).

Net als bij andere kwalitatieve methoden wordt bij een documentanalyse gezocht naar onderliggende patronen, betekenissen en processen in plaats van numerische relaties tussen variabelen (Altheide, 1996, Berber, 1982 in Altheide, 2000, p. 290). De analyse is wel empirisch, omdat betekenissen op een systematische manier zijn gevonden. In de volgende paragraaf wordt toegelicht hoe dit in dit onderzoek is gedaan.

Verschillende processen

Volgens Bowen bestaat een documentanalyse uit een oppervlakkige doorlichting (skimmen), een grondige doorlichting (lezen) en vervolgens de interpretatie. De drie processen zijn gevolgd in deze analyse.

Skimmen

Ten eerste zijn de documenten een aantal keer doorgelezen. Tijdens deze eerste lezingen is een algemeen idee gevormd over de structuur en inhoud van de documenten. Vervolgens zijn in het codeerprogramma NVivo (versie 12.6.0, QSR International, 2020) de passages gemarkeerd die mogelijk interessant zijn, en aansluiten bij het onderwerp 'inclusiviteit'. Deze markeringen zijn oorspronkelijk gecodeerd onder 'Eerste lezing'. Markeringen die een toelichting nodig hadden zijn descriptief gelabeld. Dit betekent dat er een beschrijving aan de markering is toegevoegd (Dörnyei, 2007). Daarnaast is begonnen met het maken van aantekeningen om bepaalde nuances te verklaren. Het maken van dit soort aantekeningen kan gezien worden als het pre-coderen van de tekst (Dörnyei, 2007).

Er zijn meerdere lezingen gedaan op verschillende momenten in het proces. Dit is gedaan, omdat het bij een documentanalyse belangrijk is te schakelen tussen de verschillende stappen. Als er uit de tweede stap (lezen) een belangrijk inzicht naar voren kwam, is teruggegaan naar de eerste stap (skimmen). Het document werd opnieuw gelezen en vanuit het nieuwe inzicht werden nieuwe markeringen gemaakt. De analyse was daarmee een iteratief proces (Dörnyei, 2007).

Lezen

Vervolgens werd de nota grondig doorgelezen en is op een tweede level gecodeerd, waarbij de beschrijvingen bij de eerste markeringen werden meegenomen. Beschrijvingen die bij elkaar aansloten werden ingedeeld in overkoepelende categorieën. Deze categorieën zijn gebaseerd op de verschillende discoursen, zoals beschreven in het theoretisch kader. De passages zijn een voor een ingedeeld. Per passage is gekeken wat precies gezegd werd. Als de passage bijvoorbeeld te maken had met directe effecten en voordelen van inclusiviteit, werd de passage onder het economisch discours ingedeeld. Als de passage te maken had met de rol van de overheid, werd deze onder het sociaal discours ingedeeld. Indien een passage niet aansloot bij een categorie, is de passage in eerste instantie gecodeerd onder 'overig'. Nadat alle gelabelde passages in de categorieën waren ingedeeld, is de tekst opnieuw geskimd. Passages die na deze tweede lezing relevant bleken en eerder nog niet

gemarkeerd waren, werden alsnog gemarkeerd en ingedeeld. Op deze manier was het proces iteratief.

Interpreteren

Het derde proces van de analyse is het interpreteren van de data en het vormen van conclusies. Het interpreteren van data was ook een iteratief proces, omdat tijdens de gehele analyse geïnterpreteerd is en keuzes zijn gemaakt (Dörnyei, 2007).

Bij de interpretatie van de data is gekeken naar de verschillende passages in de verschillende categorieën (economisch, politiek ideologisch & sociaal). Passages die binnen deze categorieën over hetzelfde onderwerp gingen, zijn vervolgens bij elkaar gecodeerd. Dit voor elke categorie zo gedaan. Ook als passages uit verschillende categorieën over hetzelfde onderwerp gingen, zijn deze bij elkaar gevoegd. Zo zijn verschillende thema's ontstaan. Vervolgens zijn de documenten een derde keer doorgenomen. Passages die nu wel binnen een categorie of thema bleken te vallen, zijn onder 'derde lezing' gemarkeerd en ingedeeld. De categorieën en thema's die bij deze analyse ontstonden, zijn dus ten dele afgeleid uit de theorie, en ten dele ontstaan uit de data zelf. Er is sprake van *semi-emergent coding* (Altheide, 2000).

Memo's

Het is van belang dat een onderzoeker actief codeert. Daarom zijn tijdens het coderen memo's geschreven over waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt en wat opviel in de tekst. Deze memo's kunnen bij het interpreteren van de data nuttig zijn. Subtiliteiten kunnen bewaard blijven en conclusies kunnen zo gedetailleerder vorm krijgen (Dörnyei, 2007). Tijdens de eerste en tweede lezing zijn memo's geschreven. In de interpretatiefase zijn deze gebruikt om het gedachtenproces te herleiden.

Corpus

In het opstellen van het corpus is uitgegaan van de Cultuurvisie 2030 en de Cultuurnota 2021-2024. Deze zijn samen ondergebracht in één document, genaamd 'Kunst kleurt de stad' en zijn "onlosmakelijk met elkaar verbonden" (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 4). In dit document zijn de gedeelten 'totstandkoming Cultuurvisie 2030' en 'totstandkoming Cultuurnota 2021-2024' geraadpleegd voor de vorming van het overige deel van het corpus. In deze gedeelten worden namelijk de documenten genoemd die voor de gemeente leidend zijn geweest tijdens het opstellen en formuleren van de nota (Gemeente Utrecht, 2019). De sectoranalyses, besproken onder het kopje 'totstandkoming Cultuurvisie 2030', zijn buiten beschouwing gelaten. Deze zijn te specifiek gericht op

bepaalde kunstdisciplines in plaats van op de culturele sector in het algemeen. De andere documenten vormen, samen met de cultuurnota zelf, het corpus (Tabel 1).

De documenten uit het corpus beslaan meer dan enkel het onderwerp inclusiviteit. Daarom zullen ze niet volledig geanalyseerd worden. De gedeelten die expliciet níét over inclusiviteit gaan, zoals hoofdstukken over andere pijlers of onderwerpen, zullen geheel worden overgeslagen.

Tabel 1

Corpus

Nr.	Datum	Organisatie	Type document	Titel
1	3/10/2019	Gemeente Utrecht	Cultuurvisie 2030 & Cultuurnota 2021 - 2024	'Kunst kleurt de stad
2	2018	Atlas voor gemeenten	Cultuurkaart Utrecht	De waarde van Cultuurstad Utrecht
3	12/3/2018	Overheid	Brief minister	Cultuur in een open samenleving
4	12/4/2019	Overheid	Adviesbrief Raad voor Cultuur	Cultuur dichtbij, dicht bij Cultuur
5	10/2018	Gemeente Utrecht, Gemeente Amersfoort en Provincie Utrecht	Regioprofiel	Eeuwig Jong
6	7/3/2018	Gedeelte culturele sector Utrecht	Manifest	De Kunst van het groeien
7	12/11/2018	Utrechtse Makers	Manifest	Code Radicaliteit
8	5/9/2018	PACT Utrecht	Manifest	Utrechtse Diversiteit en Inclusiviteit Pact
9	1/6/2018	Gemeente Utrecht	Coalitie akkoord	'Ruimte voor iedereen' (p. 12 &13),
10	19/12/2018	Gemeente Utrecht	Visitatierapport	'Visitatierapport Cultuurnota 2017 - 2020' (p. 10 t/m 16).
11	n.a.v sessie op 30/1/2019	Makers i.s.m Gemeente Utrecht	aanbevelingen n.a.v. meedenksessie	Recept voor de toekomst

Volgorde zoals verschenen in de nota.

De thema's en categorieën die uit de documentanalyse naar voren komen, vormen een antwoord op de eerste deelvraag. Om de validiteit van het onderzoek te versterken, zijn de thema's getoetst bij de medewerkers van de Gemeente Utrecht die verantwoordelijk waren voor het opstellen van de nota. In dit onderzoek is zo triangulatie toegepast. Dit betekent dat een fenomeen vanuit verschillende perspectieven benaderd wordt om de validiteit van een onderzoek te versterken (Dörnyei, 2007).

Semigestructureerde interviews

Vervolgens zijn, om de tweede deelvraag te beantwoorden, semigestructureerde interviews afgenomen op de afdeling Culturele Zaken van de Gemeente Utrecht. Semigestructureerde interviews zijn een compromis tussen gestructureerde interviews, waarbij alle vragen vaststaan, en ongestructureerde interviews, waarbij van tevoren geen vragen zijn opgesteld (Dörnyei, 2007). De vragen zijn geformuleerd aan de hand van de resultaten van de documentanalyse (Bijlage 3). Dit resulteerde in vragen over de gevonden thema's. Om een volledig beeld te schetsen zijn ook vragen gesteld die niet aansloten op de thema's. Zo hebben de respondenten de kans gekregen hun perspectief zo goed mogelijk toe te lichten. Omdat het semigestructureerde interviews waren, is soms afgeweken van de vragenlijst. Sommige vragen zijn niet gesteld, andere vragen zijn eerder gesteld, en ook zijn vragen gesteld die niet van tevoren zijn opgeschreven. Uit de interviews wordt op deze manier duidelijk hoe de leden van het Projectteam Cultuurnota over inclusiviteit praten en kan de tweede onderzoeksvraag beantwoord worden.

De respondenten zijn allen onderdeel van het Projectteam Cultuurnota. Dit is het team dat de zaken rond de cultuurnota regelt (Persoonlijke communicatie met respondent 1, 2020). De leden van dit projectteam vervullen elk een andere functie (Tabel 2). De leden hebben alle drie evenveel inspraak gehad in het proces en zijn van elkaars werkzaamheden goed op de hoogte.

Tabel 2

Overzicht respondenten

Respondent	Functie
1	Projectteam Cultuurnota, verantwoordelijk voor tekst en inhoud nota
2	Projectteam Cultuurnota, verantwoordelijk voor het proces van de aanvraag en adviesprocedure
3	Projectteam Cultuurnota, bestuurlijk aanspreekpunt voor wethouder mbt de

De interviews duurden gemiddeld 40 minuten en vonden plaats in een kantoortje op de afdeling Culturele Zaken van de Gemeente Utrecht, via Skype, of via een telefoongesprek. Van tevoren is onder de participanten een informatiebrief verspreid (Bijlage 1). Ook hebben zij een *informed consent* gelezen en getekend, of mondeling toestemming gegeven voor het opnemen van het interview (Bijlage 2). Deze informatiebrief en informed consent zijn opgesteld naar het voorbeeld van de Universiteit Utrecht (Ethics Review Board, z.d).

De interviews zijn volledig getranscribeerd en geanalyseerd (Bijlagen 4, 5, & 6). De transcripten zijn doorgelezen, en vervolgens zijn de uitspraken uit de interviews naast de thema's uit de documentanalyse gelegd. Vervolgens zijn de thema's verder aangescherpt en uitgewerkt in hoofd- en subthema's. In de resultatensectie zijn de resultaten van beide onderzoeksmethoden gecombineerd. Dit is gedaan, omdat op deze manier de resultaten het best te interpreteren zijn.

De hoofdthema's dienen als lens waardoor het gehele domein gerepresenteerd kan worden (Dörnyei, 2007, p. 257). Dit onderzoek kan de gemeente helpen om te reflecteren op hun visie op inclusiviteit met betrekking tot de cultuurnota. Bij het opstellen van het beleid voor de volgende periode kan hier vervolgens rekening mee gehouden worden.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de analyse en interviews besproken door de meest relevante uitkomsten te verwerken. Dit wordt gedaan aan de hand van de drie stappen in de documentanalyse. Ten eerste wordt in de paragraaf 'skimmen' besproken wat de algemene relatie is tussen de documenten, en wat de algemene toon van de tekst is. In de paragraaf 'lezen' wordt de verdeling van de gemarkeerde passages over de verschillende discoursen besproken en geïllustreerd. In de paragraaf 'interpreteren' worden de thema's die uit de verschillende discourecategorieën en semigestructureerde interviews zijn afgeleid, toegelicht.

Skimmen

In dit proces is gekeken naar de relatie tussen de documenten en de algemene toon van de tekst. De cultuurnota is overwegend in samenwerking met de Utrechtse culturele sector en belanghebbenden opgesteld. Er bestaat een grote mate aan intertekstualiteit tussen de nota en de

overige documenten. Zo wordt vaak expliciet verwezen naar passages die zijn overgenomen uit andere documenten in de voetnoten van de nota (Afbeelding 2).

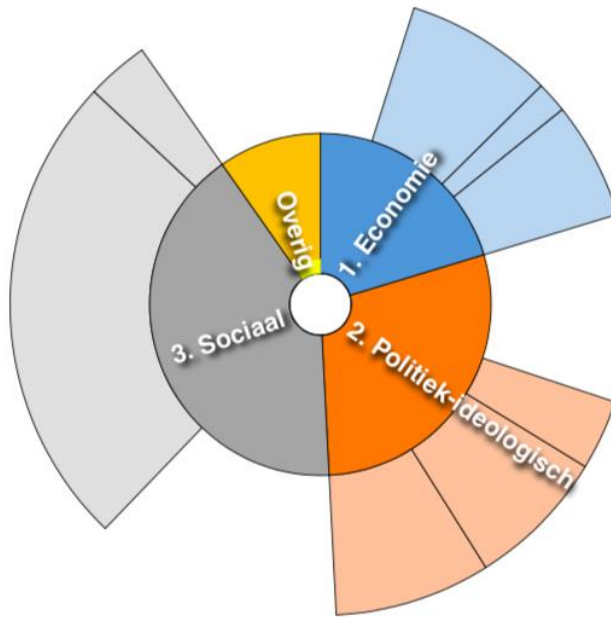
- 2 Uit het [rapport van de Visitatiecommissie Cultuurnota 2017-2020](#), P.12
- 3 Uit het [rapport van de Visitatiecommissie Cultuurnota 2017-2020](#), P.5 'Wij menen dat het delibereren over de noodzaak van diversiteit een gepasseerd station is (...). In de komende periode gaat het niet alleen om doelen, maar ook het bereiken van resultaten zodat wij verder kunnen bewegen naar een inclusievere culturele sector.'
- 4 Een van de actiepunten van het [Actieplan Cultuur & Creatief Inclusief](#) is het vernieuwen van de Code Culturele Diversiteit. De nieuwe code wordt in het najaar van 2019 verwacht.

Afbeelding 2: Screenshot voetnoten. (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 20).

Daarnaast blijkt uit de algemene toon van de nota en de andere documenten, dat de positieve bijdrage van inclusiviteit aan de culturele sector niet betwijfeld wordt. Met uitspraken als 'Inclusiviteit = verrijking' (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 21) en 'Inclusiviteit = verbinding' (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 22) worden enkel voordelen toegeschreven aan het idee van inclusiviteit.

Lezen

In deze paragraaf wordt besproken hoe de gemarkeerde passages zijn ingedeeld in de bestaande discourecategorieën: het economisch discours, het politiek/ideologisch discours en het sociaal discours. Na de eerste markeringen is per passage gekeken wat precies gezegd werd. Passages werden vervolgens ingedeeld in het discours waaruit geredeneerd leek te worden. 45 passages uit de nota zijn onder het sociale discours ingedeeld, 36 passages onder het politiek-ideologische discours en 21 passages onder het economische discours (Afbeelding 3). Binnen deze drie categorieën is onderscheid gemaakt tussen de verschillende manieren waarop binnen het overkoepelende discours in een cultuurbeleid gesproken kan worden (Pratt, 2006). Onder de categorie 'overig' zijn na de eerste lezing 20 markeringen gedaan (Afbeelding 3). De meeste passages die in deze categorie zijn geplaatst, bleken over de definitie van woorden als inclusiviteit en diversiteit te gaan en zijn achteraf ingedeeld in het politiek/ideologisch discours. De reden hiervoor is omdat vaak, als een definitie van inclusiviteit werd gegeven, dit gepaard ging met het idee dat inclusiviteit de samenleving zou verbeteren.

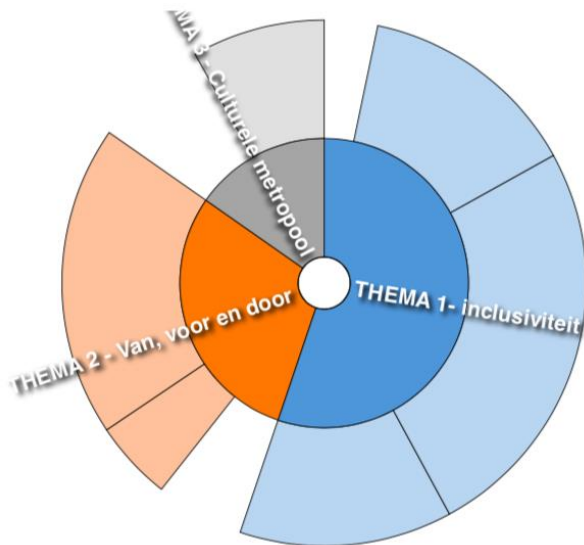
Afbeelding 3: Cirkeldiagram indeling verschillende discoursen.

In de overige documenten zijn in totaal 14 markeringen ingedeeld in het economisch discours, 13 markeringen in het politiek/ideologisch discours, 21 in het sociaal discours en 3 markeringen in de categorie 'overig'. Dit komt neer op een totaal van 51 markeringen.

Vervolgens zijn de passages in de verschillende categorieën en de opmerkingen die bij markeringen zijn geplaatst, meerdere keren doorgelezen. Vervolgens zijn de passages die over hetzelfde onderwerp gingen, ingedeeld in overkoepelende thema's. Dit waren er in eerste instantie drie. Een thema ging over samenwerking, het andere thema over de definitie van inclusiviteit en het derde over het profiel van de stad Utrecht. In de interpretatiefase zijn de thema's aangescherpt met behulp van de interviews.

Interpreteren

In deze paragraaf worden de drie thema's besproken die ontstaan zijn door de eerste opzet van de thema's te combineren met de antwoorden uit de semigestructureerde interviews. De thema's luiden als volgt: 'Invulling van inclusiviteit', 'Van, voor en door' en 'De inclusieve, culturele metropool'. De thema's worden een voor een uitgelegd.

Afbeelding 4: Cirkeldiagram indeling verschillende thema's

Thema's

1. Invulling geven aan inclusiviteit

Het eerste thema is 'Invulling geven aan inclusiviteit'. Dit thema is opgesplitst in verschillende subthema's, te weten 'een definitie van inclusiviteit', 'de noodzaak van inclusiviteit' en 'inclusiviteit in de praktijk'.

Definitie van inclusiviteit

Nergens in de nota wordt expliciet een definitie van inclusiviteit gegeven. Een passage die het meest in de buurt komt van een definitie is de volgende:

“De culturele sector doet met programma’s, makers, personeel en publiek recht aan de diversiteit die onze stad kenmerkt. Samen maken, tonen en beleven staat centraal. Iedereen – ongeacht afkomst, leeftijd of inkomen – kan zich herkennen in het Utrechtse aanbod en voelt zich welkom in onze culturele instellingen.” (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 15).

Uit deze passage wordt duidelijk dat diversiteit als belangrijk onderdeel van inclusiviteit wordt gezien. Dit sluit aan bij de theorieën waarin wordt gesteld dat inclusiviteit een voorwaarde is voor diversiteit (Ferdman, 2018). De definitie lijkt aan te sluiten bij de doelstelling van de Raad van Cultuur, die in zijn rapport schrijft dat een van de prioriteiten voor de komende periode moet zijn: “Iedereen in Nederland heeft, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, inkomen en woonplaats, toegang tot cultuur. Dat wil zeggen dat een inclusieve benadering van het publiek moet worden nagestreefd, waarbij niemand wordt uitgesloten” (Raad van Cultuur, 2019, p. 18).

Aan de leden van het Projectteam Cultuurnota is gevraagd wat zij onder inclusiviteit verstaan (Bijlage 3). Op deze vraag gaven de respondenten verschillende antwoorden. Respondent 1 stelde dat het verschil tussen inclusiviteit en diversiteit het volgende was: "... diversiteit is dat je op het feestje wordt uitgenodigd, en inclusie is eehm "*being invited to dance*" (Bijlage 4, r. 135). Het verschil met diversiteit was voor respondent 2 dat met inclusiviteit gezamenlijkheid wordt benadrukt, terwijl diversiteit het verschil meer benadrukt (Bijlage 5, r. 59). Voor respondent 3 komt inclusiviteit erop neer dat iedereen meedoet (Bijlage 6, r. 58). Daarbij werd door respondent 3 aangegeven dat er voor hem geen verschil was tussen diversiteit en inclusiviteit, omdat hij daar nooit bij stil had gestaan. De leden van het Projectteam gaven dus uiteenlopende antwoorden op de vraag wat voor hen inclusiviteit was. Geen van hen gaf een antwoord dat overeenkwam met de definitie die in dit stuk wordt gehanteerd. In het diversiteits 'PACT' is het betrekken van mensen uit verschillende groepen wel expliciet opgenomen: "Inclusief betekent zodoende dat mensen niet alleen vertegenwoordigd zijn, maar dat iedereen zich betrokken en gewaardeerd voelt – niet ondanks, maar dankzij de verschillen" (2018, p. 1). In deze passage wordt nadrukkelijk aangehaald dat iedereen zich ook betrokken moet voelen. Dit sluit aan bij de uitspraak van Ferdman, dat 'ervaring' de kern van inclusie is (2018).

De meeste opmerkingen en passages binnen dit thema, inclusief de passages die eerst onder 'overig' waren gemarkeerd, kwamen uit het politiek/ideologisch discours, in het bijzonder uit de humanistische subcategorie (Pratt, 2006). In het kader van het 'verlichten van de mens' gaat het hier over het idee het beste uit de mens en een samenleving te halen.

Noodzaak van inclusiviteit

Een expliciete noodzaak wordt in deze stukken niet geuit. In een voetnoot wordt zelfs geredeneerd dat dit niet nodig is (Afbeelding 1). Wel wordt er veel gesproken over de veranderende samenleving, en hoe de culturele sector hierin mee moet gaan. Zo staat in de cultuurnota dat de diversiteit in de stad groeit, en dat voor kunst en cultuur een belangrijke rol is weggelegd. De sector kan er mede voor zorgen dat de stad niet uit elkaar groeit. Juist dit maakt een inclusieve culturele sector zo belangrijk (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 20). In documenten als de Cultuurkaart 2018 en het Coalitieakkoord 2018 - 2022 wordt besproken hoe cultuur bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van de stad. In de nota wordt een uitspraak uit het Coalitieakkoord geparafraseerd, waarin staat dat cultuur bevolkingsgroepen verbindt en bijdraagt aan talentontwikkeling (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 8). Minister van Engelshoven (2018) en de makers van de Cultuurkaart (Marlet, Ponds, Poort & Van Woerkens, 2018) geven aan dat het noodzakelijk is om mee te gaan met de veranderingen die plaatsvinden in de huidige samenleving. In de nota wordt gesproken over kunst en cultuur als de

research & development afdeling van de samenleving, waarin de toekomst op verschillende manieren wordt blootgelegd (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 9).

In de interviews werd de noodzaak die de projectleden voelden met betrekking tot inclusiviteit duidelijker. Het Projectteam Cultuurnota constateerde dat Utrecht, onder andere ten opzichte van andere steden, achter loopt in het stimuleren van inclusiviteit (Respondent 1, Bijlage 4, r. 73). In de komende periode moeten er concrete stappen worden genomen (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 20). Hiervoor geven de leden uit het Projectteam nog een andere, meer praktische, reden. Dit is het belastinggeld van de inwoners van Utrecht. Belastinggeld wordt deels geïnvesteerd in de culturele sector. Aangezien iedereen belasting betaalt, zou volgens de respondenten iedereen gebruik moeten kunnen maken van de culturele sector en zich hierin gerepresenteerd voelen (respondent 1, Bijlage 4, r. 121). De gemeente heeft tegenover haar burgers de verantwoordelijkheid hen te betrekken bij de cultuur waarvoor ze betalen.

Verder werd veel gesproken over hoe inclusiviteit de samenleving kan verbeteren. Zo wordt bijvoorbeeld gezegd dat inclusiviteit artistieke vrijheid stimuleert en dat door inclusiviteit erkenning ontstaat voor ieders identiteit (Gemeente Utrecht, 2019a). Dit laatste sluit aan bij de theorie over voordelen van diversiteit in de culturele sector (Robins, 2006 in Top, 2008, p. 7).

Uitspraken over de noodzaak van inclusiviteit vallen voornamelijk binnen het economische discours. Vooral de directe meerwaarde van een cultureel product, in dit geval inclusiviteit, wordt uitvoerig gesproken. Vanuit dit discours wordt ook verdedigd waarom op dit moment zo veel aandacht aan inclusiviteit wordt besteed.

Inclusiviteit in de praktijk

Als onderdeel van de tweede deelvraag werd de implementatie van inclusiviteit bevraagd. Het antwoord op deze vraag is een apart subthema geworden, omdat hier veel informatie in de nota over stond.

Een van de belangrijkste hulpmiddelen om inclusiviteit in de culturele sector te implementeren, is het toepassen van de vier P's uit de Code Inclusie en Diversiteit. Dit zijn Personeel, Publiek, Programma en Partners (Actieplan Cultuur & Creatief Inclusief, 2018). In deze code wordt beschreven wat onder deze vier P's wordt verstaan en hoe elk van de vier P's inclusief kan zijn (Actieplan Cultuur & Creatief Inclusief, 2018). In de subsidieaanvragen wordt inclusiviteit getoetst aan de hand van deze vier P's (Bijlage 4, r. 141, Bijlage 5, r. 52). Ook de Raad van Cultuur refereert

naar de vier P's in haar rapport (Raad van Cultuur, 2019, p. 9). Wel ligt de focus in het rapport veelal op Publiek (Raad van Cultuur, 2019, p. 41). In de subsidieaanvraag speelt inclusiviteit een belangrijke rol. Er zijn 30 punten te verdienen onder dit kopje (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 64). Dit is 1/3 van het totale aantal punten dat behaald kan worden.

Naast het beoordelen van de aanvragen op inclusiviteit, werkt de gemeente op andere manieren aan het realiseren van inclusiviteit. Binnen het beoordelingsproces is inclusiviteit gerealiseerd door de samenstelling van de adviescommissie zo divers mogelijk te maken. De adviescommissie zal de subsidieaanvragen beoordelen en een aanbeveling doen voor subsidieverdeling. Respondent 2 zegt dat dit jaar veel aandacht is besteed aan de samenstelling van de adviescommissie. De leden zijn jonger en meer divers dan de vorige periode (Bijlage 5, r. 118). De gemeente maakt zelf op deze manier dus ook al stappen door een zo inclusief mogelijke werkvorm te hanteren.

De leden van het projectteam is gevraagd of zij nog hindernissen zagen in de nabije toekomst, met betrekking tot de implementatie van het beleid of in het beoordelingsproces. Respondent 2 antwoordde hierop dat er uitgekeken moet worden voor 'kwantiteit' boven 'kwaliteit' (Bijlage 4, r. 111). Dit zou betekenen dat culturele instellingen enkel iets zouden doen aan inclusiviteit, omdat dit de enige manier is om in aanmerking te komen voor subsidie. Een andere manier waarop dit zou kunnen gebeuren is als de gemeente enkel nog subsidie uitkeert aan instellingen die heel veel met inclusiviteit gedaan hebben, omdat zij een soort voorbeeld moet stellen. Dit mag namelijk niet het geval zijn. In de cultuurnota staat: "We vragen niet van alle organisaties om iedereen te bereiken" (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 43). Maar ook wordt geëist dat elke instelling zich actief tot de Code Diversiteit en Inclusie verhoudt en hier iets mee doet (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 45). Het zou voor culturele instellingen moeilijk kunnen zijn hier een gulden middenweg in te vinden en wel nog steeds kwaliteit te behouden.

2. Van, voor en door

Het tweede thema luidt 'Van, voor en door'. Dit thema bestaat uit twee subthema's: 'Invullen van samenwerking' en 'Rol van de gemeente'. In het subthema 'Invulling van samenwerking' wordt gesproken over hoe inclusiviteit door samenwerking bereikt moet worden en welke partijen betrokken zijn geweest bij het opstellen van de nota. In het subthema 'Rol van de gemeente' wordt gesproken over welke rol de gemeente voor zichzelf ziet weggelegd binnen deze samenwerkingen.

Invullen van samenwerking

Onder dit subthema vallen ten eerste de passages die gaan over het ‘samen’ uitvoeren van het beleid en de voordelen die deze samenwerking met zich meebrengt. Een passage die hier goed op aansluit komt uit de nota. Deze luidt als volgt: “Daarnaast is duidelijk dat er kansen liggen in verbindingen: tussen de culturele sectoren onderling én tussen de culturele sector en andere maatschappelijke terreinen, zoals de zorg, het onderwijs, stedelijke ontwikkeling en economie” (Gemeente Utrecht 2019a, p. 12).

Naast samenwerking tussen verschillende sectoren ziet de gemeente ook kansen in samenwerking tussen verschillende wijken, publieksgroepen en kunstvormen (Gemeente Utrecht, 2019a). Hierbij spelen wijkcultuurhuizen en festivals een grote rol (Gemeente Utrecht, 2019a). Een van de redenen voor het benadrukken van samenwerking, is om ‘verrijking’ te stimuleren. Door het leggen van connecties binnen en buiten de sector is er ruimte voor andere perspectieven. Op deze manier wordt verrijking gestimuleerd (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 21). Op de lange termijn wordt de kwaliteit van de Utrechtse culturele sector vergroot.

Een groot deel van de verantwoordelijkheid komt te liggen bij de culturele instellingen zelf: “Inclusie is daarmee, naast een individuele opdracht aan de afzonderlijke culturele organisaties, een gezamenlijke opdracht voor de sector én de gemeente” (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 43). De gemeente Utrecht heeft op verschillende momenten met de sector om de tafel gezeten om diens visie op het cultuurbeleid te horen. Zo is in de meedenksessie cultuur, waarbij verschillende afgevaardigden uit de culturele sector aanwezig waren, een aantal speerpunten vastgelegd (Gemeente Utrecht, 2019b). Waar echter kritisch naar gekeken moet worden, is met welke mensen in de culturele sector de gemeente contact heeft. Volgens de literatuur kan inclusiviteit gemeten worden aan de mate van aanwezigheid van verschillende groepen in bijvoorbeeld werkgroepen en besluitvorming (Mor Barak & Cherin, 1998, in Roberson, 2006, p. 215). Onder het kopje ‘Noodzaak’ is vastgesteld dat de culturele sector, wat betreft inclusiviteit, achterloopt. Juist de groepen die tot nu toe moeilijk te bereiken zijn, moeten worden aangehoord. Op de vraag of deze groepen bij de meedenksessie aanwezig waren, luidde het antwoord ‘nee’. Respondent 3 zei hierover dat de aanwezigen op deze meedenksessie overwegend wit en hoogopgeleid waren (Bijlage 6, r. 96). De gemeente is zich dus wel bewust van deze discrepantie, maar lijkt nog niet goed te weten hoe de obstakels in het bereiken van verschillende doelgroepen overbrugd kunnen worden.

Voor het opstellen van de nota heeft binnen de gemeente, buiten de standaardprocedure, niet veel samenwerking plaatsgevonden. Wel is rekening gehouden met het landelijke beleid en verschillende

fondsen. Zo zegt respondent 2 dat er tijdens het opstellen van de nota rekening is gehouden met zowel publieke als private fondsen, de culturele sector zelf en verschillende overheidsinstanties, zoals de provincie en andere gemeenten (Bijlage 5, r. 75). In dit geval wordt binnen het discours ‘governance’ het idee van de markt deels toegepast (Pratt, 2006). Er is rekening gehouden met verschillende systemen tijdens het opstellen van de nota, zoals bijvoorbeeld de fondsen. Ook is van tevoren een kosten-batenanalyse gemaakt (Marlet e.a., 2018). Verder is veel overlegd met de vier grootste gemeenten van Nederland, de G4. Binnen dit samenwerkingsverband kan wordt nauw samengewerkt (Bijlage 5, r. 105). Zo kan volgens respondent 3 van elkaar geleerd worden (Bijlage 6, r. 104).

Rol van de gemeente

In de Cultuurkaart 2018 staat dat de culturele sector een van de vijf fundamenteën is die de stad Utrecht aantrekkelijk maken (Marlet e.a., 2018). De culturele sector is volgens de Atlas de enige waar de gemeente op concrete wijze invloed op kan uitoefenen (Atlas voor Gemeenten, 2018, p. 7). Deze invloed oefent de gemeente uit met de Cultuurnota en de subsidies die aan deze nota verbonden zijn. In de cultuurnota vult de gemeente haar eigen rol niet expliciet in. Onder het kopje ‘Acties vanuit de gemeente’ wordt vooral over stimuleren en faciliteren gesproken (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 44). Hoe dit naar de praktijk wordt omgezet, wordt niet uitgelegd.

Op de vraag welke rol voor de gemeente is weggelegd, wordt door respondent 1 geantwoord dat de gemeente geen leidende rol zou moeten hebben in het stimuleren van inclusiviteit. Zij zegt hierover *‘Het zou het mooist zijn als de sector dit gewoon deed’* (Bijlage 4, r. 207). In het geval van inclusiviteit is het voor de Utrechtse culturele sector blijkbaar niet vanzelfsprekend dat de sector dit zelf doet en doet (Bijlage 4, r. 95, Bijlage 6, r. 38). Terwijl de overige drie pijlers in de nota standaard beleid zijn, of werden aangegeven door de culturele sector zelf, werd de pijler inclusiviteit expliciet vanuit de gemeente geïntroduceerd. Op deze manier is de rol van de gemeente op dit moment dus wel leidend. Respondent 1 stelt: *‘We vonden het wel nodig om het aan te zwengelen’* (Bijlage 4, r. 207). Ook respondent 2 ziet een grote verantwoordelijkheid liggen bij de gemeente. Volgens hem is het de rol van de gemeente ervoor te zorgen dat culturele instellingen actief nadenken over inclusiviteit en dat dit terug te zien is in de praktijk (Bijlage 5, r. 44). De meest concrete manier waarop de gemeente de sector ‘aan kan zwengelen’, is het verdelen van de subsidie. Dit is volgens respondent 1 een instrument om het beleid tastbaar te maken (Bijlage 4, r. 50).

De uitspraken over de rol van de gemeente door de respondenten en uit de nota zelf, vallen binnen het sociaal discours. De rol van de gemeente is tot bepaalde hoogte leidend. Op ‘governance’ niveau

wordt hier via de hiërarchie gewerkt, al wordt er in de uitvoering eerder naar een heterarchie geneigd. Verschillende elementen uit de organisatie worden van gelijke waarde geschat, dus niet gerangschikt (Pratt, 2006). Ook is hier, zoals Pratt het beschrijft, sprake van een vermenging van publieke en private invloeden op beleidsvoering (2006). Er is door de gemeente met afgevaardigden uit de sector gesproken. De overheid krijgt, door haar eigen rol te benadrukken, een integrale rol in de uitvoering van het beleid. Wel is duidelijk dat de culturele instellingen zelf het beleid uit moeten voeren.

3. Utrecht, een inclusieve culturele metropool

Het derde thema is 'Utrecht als inclusieve metropool'. Deze term wordt vaak genoemd in de nota (n=14) (Gemeente Utrecht, 2019a). Er wordt veel gesproken over het feit dat Utrecht nu 'op weg is' een culturele metropool te worden, waarbij verbinding ontstaat binnen de metropool en de cultuurdeelname hoog is. Dit lijkt volgens de gemeente een eigenschap van een culturele metropool (Gemeente Utrecht, 2019a).

Onder het mom van de inclusieve, culturele metropool wordt gesproken over het aantrekkelijk maken van de stad voor een (inter)nationaal publiek, door het stimuleren van onder andere inclusiviteit: "Een bloeiende culturele sector vergroot de aantrekkingskracht van Utrecht niet alleen voor inwoners en bedrijven, maar ook voor bezoekers uit de regio, het land en het buitenland (Gemeente Utrecht, 2019a). Deze uitingen komen overeen met de uitspraak van Unesco dat 'cultureel inclusieve steden meer internationale investeringen aantrekken' en 'harmonieuzer zijn dan steden waar de toegang tot cultuur structureel is verdeeld' (Unesco, z.d. in Schrijvers, 2018, p. 5).

Het begrip 'culturele metropool' is voor het eerst geïntroduceerd door de adviescommissie 2017 - 2020. Deze commissie beoordeelde de subsidieaanvragen in de vorige periode. In hun rapport stelden zij dat Utrecht de potentie heeft door te groeien tot een inclusieve culturele metropool (2018b). Deze term brengt verschillende implicaties met zich mee. Ten eerste spreekt de term een ambitie uit. Utrecht heeft het in zich uit te groeien tot culturele wereldstad, maar moet dit wel zelf doen. Tegelijkertijd moet de culturele sector toegankelijk blijven voor de lokale bevolking. Vandaar de toevoeging van de term 'inclusief' (Persoonlijke communicatie met respondent 2, 2020).

Profilering

In de Cultuurkaart 2018 is een kosten- batenanalyse gepubliceerd over de culturele voorzieningen van de stad. Dit document is voor het grootste deel geschreven vanuit een economisch discours, met speciale aandacht op de directe voor- en nadelen van de culturele sector op de economie en de

aantrekkelijkheid van de stad (Marlet e.a., 2018). In dit document staat onder andere dat ‘Cultuur een prominente rol speelt in de concurrentiepositie van steden’ (Atlas voor Gemeenten, 2018, p. 56). Verder staat in het document vermeld dat Utrecht een bovengemiddeld aanbod van podiumkunsten en film heeft en dat dit bovengemiddelde culturele aanbod ervoor zorgt dat Utrecht op de tweede plaats staat in de ranglijst van meest aantrekkelijke steden van Nederland (Marlet e.a., 2018, p. 7). Ook in het coalitieakkoord ‘Ruimte voor iedereen’ staat dat ‘cultuur een van de factoren is die de aantrekkelijkheid en identiteit van de stad bepalen’ (Gemeente Utrecht, 2018a, p. 12). Deze uitspraken kunnen teruggekoppeld worden naar het economische discours. Inclusiviteit is op directe wijze, ook op economisch gebied, gunstig voor de stad.

Utrecht lijkt zich te profileren als diverse, innovatieve stad: “Het realiseren van een culturele sector van, voor en door iedereen past bij de eigenzinnigheid en vernieuwingsdrang van Utrecht” (Gemeente Utrecht, 2019a, p. 21). Over verdere profilering wordt niet uitgeweid. Juist in het diverse culturele aanbod van Utrecht ligt volgens de nota de kracht van de stad. Hier komt ook de culturele metropool weer terug (Respondent 3, Bijlage 6, r. 106).

Uitspraken over Utrecht als inclusieve culturele metropool vallen onder het politiek/ideologische discours van particularisme. Binnen dit discours kan inclusiviteit gezien worden als een behaalde prestatie die in dit geval de uitzonderlijkheid en aantrekkelijkheid van de stad benadrukt.

6. Conclusie

In dit hoofdstuk wordt ten eerste antwoord gegeven op de twee deelvragen: ‘Wat is het discours rondom inclusiviteit in de cultuurnota 2021-2024 en de documenten waarop de nota gebaseerd is?’ en ‘Hoe spreken de medewerkers van de afdeling Culturele Zaken over inclusiviteit en hoe wordt beoogd inclusiviteit te stimuleren in de praktijk?’. Vervolgens wordt de hoofdvraag: ‘Hoe gaat de gemeente om met inclusiviteit in het kader van de Cultuurnota 2021-2024?’ beantwoord.

In dit onderzoek is gekeken hoe de drie verschillende discourses (economisch, politiek/ideologisch & sociaal) terugkomen in de passages, in de nota en andere documenten die over inclusiviteit gaan. Alle drie discourses zijn terug te vinden in de cultuurnota en de andere documenten. Binnen het economisch discours wordt vooral gesproken over de voordelen die inclusiviteit met zich meebrengt voor de maatschappij. Met andere woorden, de meerwaarde van een inclusief cultureel aanbod. Ook wordt er over inclusiviteit gepraat als een ‘publiek goed’, door te blijven herhalen dat kunst en cultuur voor iedereen zijn. Binnen het politiek/ideologische discours wordt verder ingegaan op de

voordelen van inclusiviteit, maar vanuit een meer humanistisch en particularistisch standpunt. Zo komt de uitspraak 'Utrecht als inclusieve, culturele metropool' vanuit een particularistisch oogpunt. Daarnaast wordt het beste uit de mens gehaald, omdat iedereen mee kan doen. Van een sociaal discours is vooral sprake als er over de rol van de gemeente wordt geschreven. De gemeente ondersteunt de sector om inclusiviteit te stimuleren en maakt zichzelf hierdoor een integraal onderdeel in dit proces.

Naast een documentanalyse zijn semigestructureerde interviews afgenomen met de leden van het Projectteam Cultuurnota (Bijlage 4, 5 & 6). De vragen zijn gebaseerd op de uitkomsten uit de documentanalyse. Hoe doel van de nota is voor de drie leden grofweg hetzelfde. Het is een houvast voor de culturele sector en verwoordt de visie van de gemeente. Volgens de leden van het projectteam is voor de gemeente een leidende rol weggelegd, in de zin dat de gemeente bepaald heeft dat inclusiviteit belangrijk is. Door inclusiviteit een belangrijke pijler te maken in de nota wordt verwacht dat de culturele instellingen dit overnemen. Tegelijkertijd wil de gemeente geen leidende rol bekleden. Hoe de gemeente in de praktijk omgaat met inclusiviteit in de cultuurnota, wordt onder het subthema 'Inclusiviteit in de praktijk' verder besproken.

Hoe de gemeente omgaat met inclusiviteit in het kader van de cultuurnota, is in drie thema's op te delen. Dit zijn 'Invulling geven aan inclusiviteit', 'Van, voor en door' en 'Utrecht als inclusieve culturele metropool'. Binnen het thema 'Invulling geven aan inclusiviteit' werd ten eerste gepraat over de definitie van inclusiviteit. Een inclusieve culturele sector is toegankelijk voor iedereen, ongeacht afkomst. Daarnaast wordt in de nota besproken dat een inclusieve culturele sector Utrecht verbindt. Een belangrijke stap die nodig is om inclusiviteit te waarborgen, namelijk groepen de ervaring geven dat zij mee mogen denken, wordt in de nota niet belicht. In het Utrechtse Diversiteits PACT staat deze ambitie wel verwoord (2018). In het subthema 'noodzaak van inclusiviteit' komt naar voren dat Utrecht wat betreft inclusiviteit een grote slag te maken heeft. Daarnaast wordt besproken hoe de pijler 'een inclusieve culturele sector' inspeelt op de veranderende dynamieken in de stad. Inclusiviteit wordt op verschillende manieren naar de praktijk vertaald. De vier P's uit de Code Diversiteit & Inclusie zijn hierin leidend (Code Diversiteit & Inclusie, 2019). Verder stimuleert de gemeente inclusiviteit door ook de adviescommissie divers samen te stellen. Binnen het thema 'van, voor en door' werd gesproken over de 'invulling van samenwerking' en de 'rol van de gemeente'. Er is veel samengewerkt met de culturele sector zelf. Daarnaast is er overleg geweest met andere overheidsinstanties, en publieke en private fondsen. Het doel van de gemeente is de sector uiteindelijk zelf de stap naar een inclusieve culturele sector te laten maken. Zij zwengelen dit wel aan

en zijn hier op dit moment nog leidend in. De subsidies die verbonden zijn aan de cultuurnota zijn een instrument om dit doel te bewerkstelligen.

Tot slot is de inclusieve culturele metropool een belangrijk thema voor de gemeente. Hoewel het projectteam er niet voor gekozen heeft Utrecht expliciet te profileren, duidt de term culturele metropool op een culturele sector van wereldformaat die toegankelijk wordt voor iedereen.

Over het algemeen lijkt de gemeente een goede stap gezet te hebben in de richting van een inclusieve culturele sector. Daarbij moet gezegd worden dat dit de eerste periode is waarin inclusiviteit een expliciet doel is en 2030, het jaar van de visie, nog een paar termijnen verwijderd is.

Als de gemeente kritisch blijft op haar eigen handelen en stilstaat bij wat inclusiviteit precies is, kunnen alle inwoners van Utrecht in 2030 genieten van een inclusieve, culturele metropool.

7. Discussie

Terugkoppeling naar het theoretisch kader

In dit onderzoek is gekeken hoe de Gemeente Utrecht omgaat met het begrip inclusiviteit met betrekking tot de Cultuurnota 2021 - 2024. Vanuit alle discoursen (economisch, politiek/ideologisch, sociaal) wordt over inclusiviteit in de nota gesproken (Pratt, 2006). Vanuit het economisch discours wordt vooral gepraat over de directe voordelen van inclusiviteit op de maatschappij en culturele sector. Vanuit de politiek/ideologische lens wordt vooral gesproken over hoe Utrecht zich onderscheidt en welke rol inclusie daarin speelt. Vanuit het sociale discours gaat het vooral over de rol van de gemeente, die op dit moment nog leidend is, maar dit op de lange termijn niet meer zou moeten zijn.

Volgens Schrijvers is een cultuurbeleid inclusief als er sprake is van socialisatie, kwalificatie, en subjectivering (2018). In de nota wordt benadrukt dat cultuur verbindt, en dat het mensen dichter bij elkaar brengt. Het beleid ondersteunt het streven naar een sociale cohesie, en heeft op deze manier inderdaad een socialiserende rol. Hierbij ligt wel een uitdaging voor de verschillende culturele instellingen. Er wordt niet verwacht dat zij er voor iedereen zijn, maar moeten wel allen de Code Inclusie & Diversiteit verwerken in hun voorstel. Hierdoor wordt de kans dat instellingen inclusiviteit gaan toevoegen 'voor kwantiteit in plaats van kwaliteit' groter. De nota vervult een kwalificerende rol, door een beleid op te stellen met vier belangrijke pijlers. Aan de hand van hoe de culturele instellingen invulling geven aan deze pijlers, wordt bepaald of er subsidie wordt toegewezen. Cultuur wordt zo beoordeeld (Gielen e.a., 2014). Niet iedereen krijgt de kans om bij te dragen aan het opstellen van de criteria, ondanks pogingen van de gemeente. Meedenksessies zijn nog overwegend wit en hoogopgeleid.

Waardeoordelen dienen kritisch getoetst te worden. Subjectiveren is hier van belang (Gielen e.a., 2014). Door rekening te houden met manifesten zoals Code Radicaliteit (2018), wordt hier ruimte voor gegeven.

Dit onderzoek draagt bij aan de algemene discussie over inclusiviteit in de culturele sector en is een graadmeter van de vorderingen die door de Gemeente Utrecht worden gemaakt. In de culturele sector is inclusiviteit nog geen unaniem gegeven. Het is nog niet gerealiseerd. Met deze cultuurnota wordt een grote stap in de goede richting gezet. De Gemeente Utrecht moet kritisch blijven kijken naar hoe zij het concept inclusiviteit invult en hoe zij dit laat aansluiten op de praktijk.

Aanmerkingen

Ten eerste is het belangrijk op te merken dat het onderzoek van subjectieve aard is. Er is geredeneerd vanuit het culturele perspectief van de onderzoeker. Dit betekent dat de keuzes die gemaakt zijn in het onderzoek afhangen van de onderzoeker en diens (culturele) achtergrond en visie. Het is in een intercultureel onderzoek belangrijk dat hier bewust bij stil wordt gestaan. *Decentring* is hierbij belangrijk. Dit is het proces waarin de onderzoeker afstand neemt van zijn eigen perspectief zodat er ruimte is voor andere perspectieven (Spencer-Oaty & Franklin, 2008a, p. 328, in Spencer-Oaty & Franklin, 2009). Deze studie is op zichzelf geen cultuur vergelijkend of interactief onderzoek, maar het perspectief van de gemeente wordt naast het perspectief van de onderzoeker gelegd. Decentring is toegepast door naast de nota te analyseren, ook de gemeente zelf aan het woord te laten.

Daarnaast is het door het Coronavirus nodig geweest het een en ander aan te passen. Zo zijn de interviews met respondent 2 en 3 via Skype/telefonisch afgenomen, omdat het niet meer mogelijk was deze in het gemeentehuis af te nemen. Hierdoor was het minder makkelijk te reageren op elkaar en een vloeiend gesprek te voeren. Ook was het geplande vierde interview met het Hoofd Cultuur van de Gemeente Utrecht niet meer mogelijk.

Een belangrijk tijdschrift dat is geraadpleegd tijdens deze studie, Boekman 115, 'Op weg naar een inclusief cultuurbestel' (2018), is aanwezig in de Universiteitsbibliotheek, maar is niet te leen. Door het Coronavirus kon dit tijdschrift tijdens de laatste weken van het schrijven van de scriptie niet ingezien worden.

Vervolgonderzoek

Ten eerste is het interessant om naast de gemeente ook andere partijen in de Utrechtse culturele sector te bevragen, zoals makers en het publiek. Zo kan een completer beeld ontstaan van

inclusiviteit in de culturele sector vanuit meerdere perspectieven dan enkel die van de gemeente. Onderzocht kan worden of deze perspectieven in lijn zijn met elkaar of van elkaar verschillen. Daarnaast is het interessant om de doelgroepen te bevragen waarmee de gemeente moeite heeft om ze bij de culturele sector te betrekken, bijvoorbeeld de zogezegde 'jongeren uit Overvecht'. Door kennis te hebben van hun visie en hun perspectief te begrijpen kan er gerichter geprobeerd worden aansluiting te vinden.

In de interviews werd aangegeven dat Utrecht als het ware 'achter liep' wat betreft inclusiviteit in de culturele sector. Het is interessant om te kijken hoe andere steden uit de G4 hun cultuurnota vorm hebben gegeven wat betreft inclusiviteit door een vergelijkende documentanalyse uit te voeren.

7. Referenties

Primaire bronnen:

Gemeente Utrecht (2018a) *Visitatierapport Cultuurnota 2017 - 2020*. Geraadpleegd op 14 februari 2020, van <https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/wonen-en-leven/vrije-tijd/kunst-en-cultuur/2018-12-visitatierapport-cultuurnota-2017-2020.pdf>

Gemeente Utrecht (2018b) *Ruimte voor iedereen*. Geraadpleegd op 14 februari 2020, van <https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/college-van-b-en-w/coalitieakkoord-2018/>

Gemeente Utrecht (2019a) *Kunst kleurt de stad*. Cultuurvisie 2030 & cultuurnota 2021-2024. Geraadpleegd op 5 januari 2020, van <https://www.utrecht.nl/wonen-en-leven/vrije-tijd/kunst-en-cultuur/cultuurnota-2021-2024/>

Gemeente Utrecht (2019b) *Recept voor de toekomst*. Geraadpleegd op 22 februari 2020, van <https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/wonen-en-leven/vrije-tijd/kunst-en-cultuur/cultuurnota-2021-2024/15.Uitkomst-meedenksessie-Culturele-Sector-Utrecht-Recept-voor-de-Toekomst.pdf>

Gemeente Utrecht & Gemeente Amersfoort (2018). *Eeuwig Jong*. Gemeente Utrecht. Geraadpleegd op 22 februari 2020, van <https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/wonen-en-leven/vrije-tijd/kunst-en-cultuur/2018-10-Eeuwig-Jong.pdf>

Lambers, H., De Vos, C., Timmermans, M., Brouwers, R., Heuvelmans, H., Alferink, A., ... Hlavajova, M. (2018). *De kunst van het groeien*. Gemeente Utrecht. Geraadpleegd op 22 februari 2020, van <https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/wonen-en-leven/vrije-tijd/kunst-en-cultuur/cultuurnota-2021-2024/11.Actieprogramma-De-kunst-van-het-groeien-Culturele-sector-Utrecht.pdf>

Marlet, G., Ponds, R., Poort, J., & Van Woerkens, C. (2018). *De waarde van Cultuurstad Utrecht*. Geraadpleegd op 22 februari 2020, van <https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/wonen-en-leven/vrije-tijd/kunst-en-cultuur/cultuurnota-2021-2024/9.kosten-batenanalyse-culturele-sector.pdf>

PACT Utrecht. (2018). *Het D&I-pact van Utrecht*. Geraadpleegd op 22 februari 2020, van <https://pactutrecht.nl/onderteken/>

Raad voor Cultuur. (2019). *Cultuur dichtbij, dicht bij Cultuur*. Geraadpleegd op 22 februari 2020, van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/04/12/cultuur-dichtbij-dicht-bij-cultuur>

Studio Dries Verhoeven. (2018). *Code Radicaliteit*. Geraadpleegd op 22 februari 2020, van <https://driesverhoeven.com/code-radicaliteit/>

Van Engelshoven, I. (2019, 12 maart). Cultuur in een open samenleving [Kamerbrief]. Rijksoverheid. Geraadpleegd op 22 februari 2020, van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/03/12/cultuur-in-een-open-samenleving>

Secundaire bronnen:

Altheide, D. L. (2000). Tracking discourse and qualitative document analysis. *Poetics*, 27(4), 287–299. [https://doi.org/10.1016/s0304-422x\(00\)00005-x](https://doi.org/10.1016/s0304-422x(00)00005-x)

Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27–40. <https://doi.org/10.3316/qrij0902027>

Boekman Stichting, & Brom, R., Goedhart, M., Haeren, van, M., Knol, J.J., Schrijen, B., & Zwart, S. (2019) *De staat van Cultuur 4*. Geraadpleegd op 6 januari 2020, van <https://www.boekman.nl/verdieping/publicaties/de-staat-van-cultuur-4/>

Centraal Bureau voor de statistiek. (2019, 27 september). *Bevolking; geslacht, leeftijd, generatie en migratieachtergrond, 1 januari*. [Dataset]. Geraadpleegd op 11 januari 2020, van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/37325/table?ts=1578907741100> .

Code Diversiteit & Inclusie. (2019, 1 november). Geraadpleegd op 25 maart 2020, van <https://codeculturelediversiteit.com/de-code/>

Creative Cities Network. (z.d.). *About us | Creative Cities Network*. Geraadpleegd op 3 februari 2020, van <https://en.unesco.org/creative-cities/content/about-us>.

Creative Cities Network. (2019). *Voices of the City*. Geraadpleegd op 3 februari 2020, van https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/16_pages_villes_creatives_uk_bd.pdf

Cruz, M. Á. C. (2016). Art, Intervention and Action for Cultural Transformation. In S. Goncalves & S. Majhanovich (Reds.), *Art and Intercultural Dialogue* (pp. 85–95). Sense Publishers.

Daamen, M., & Menso, C. (2019, 23 augustus). Stop met opdringen witte cultuur. *NRC Handelsblad*. Geraadpleegd op 8 maart 2020, van <https://www.nrc.nl>

Delhaye, C. (2018). Inclusiviteit in het post-multiculturalisme-tijdperk . *Boekman*, 115(30), 8–11. Geraadpleegd op 7 maart 2020, van https://www.researchgate.net/publication/326232849_Inclusiviteit_in_het_post-multiculturalisme-tijdperk_Diversiteitsbeleid_van_de_rijksoverheid

Dörnyei, Z. (2007). *Research Methods in Applied Linguistics*. Oxford University Press.

Duxbury, N., Kangas, A., & De Beukelaer, C. (2017). Cultural policies for sustainable development: four strategic paths. *International Journal of Cultural Policy*, 23(2), 214–230. <https://doi.org/10.1080/10286632.2017.1280789>

Ethics Review Board of the Faculty of Social & Behavioural Sciences. (z.d.). Instruction document for drawing up an informed consent. Geraadpleegd op 13 maart 2020, van <https://ferb.sites.uu.nl/wp-content/uploads/sites/432/2019/10/Instruction-document-for-drawing-up-an-informed-consent.pdf>

Ferdman, B. M. (2014). The practice of inclusion in diverse organisations. In B. M. Ferdman & B. R. Daene (Reds.), *Diversity at Work: The Practice of Inclusion* (pp. 3–54). John Wiley & Sons.

- Gielen, P., Elkhuizen, S., Lijster, T., Otte, H., van den Hoogen, Q. (2014). *De waarde van cultuur*. Socius.
- Gonçalves, S. (2016). We and They: Art as a Medium for Intercultural Dialogue. In S. Goncalves & S. Majhanovich (Eds.), *Art and Intercultural Dialogue* (pp. 3-24). Sense Publishers.
- Gray, C. (2007). Commodification and instrumentality in cultural policy. *International Journal of Cultural Policy*, 13(2), 203–215. <https://doi.org/10.1080/10286630701342899>
- Grillo, R. D. (2003). Cultural essentialism and cultural anxiety. *Anthropological Theory*, 3(2), 157–173. Geraadpleegd op 27 februari 2020, van https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1463499603003002002?casa_token=rLs5Pu40tHEAAAAA:7-yV6U9POFHwS7XCCyMF__cuTd58syX6PmD29wF8aizQAwwqzXqcl2qO2Sf9OOWsXkli3LCNuL4w4-w
- Hayles, V. R. (2014). Communicating About Diversity and Inclusion. In B. M. Ferdman & B. R. Daene (Eds.), *Diversity at Work: The Practice of Inclusion* (pp. 55–90). John Wiley & Sons.
- Jansen, W. S., Otten, S., & van der Zee, K. I. (2015). Being part of diversity: The effects of an all-inclusive multicultural diversity approach on majority members' perceived inclusion and support for organizational diversity efforts. *Group Processes & Intergroup Relations*, 18(6), 817–832. <https://doi.org/10.1177/1368430214566892>
- Jørgensen, M. W., & Phillips, L. J. (2002). *Discourse Analysis as Theory and Method*. SAGE Publications.
- Ministerie van Algemene Zaken. (2019, 12 december). Cultuurbeleid voor 2021 en verder. Geraadpleegd op 1 februari 2020, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kunst-en-cultuur/cultuurbeleid-2021>
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2019, 12 december). Kunst- en

cultuurbeleid. Geraadpleegd op 28 maart 2020, van
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kunst-en-cultuur/kunst-en-cultuurbeleid>

Pratt, A. C. (2006). Cultural industries and public policy. *International Journal of Cultural Policy*, 11, 31–44. <https://doi.org/10.1080/10286630500067739>

Q.S.R International (2020). Nvivo (12.6.0.) [Computerprogramma]. Nivo. Geraadpleegd van
<https://www.qsrinternational.com/nvivo-qualitative-data-analysis-software/support-services/nvivo-downloads>

Raffo, C., & Gunter, H. (2008). Leading schools to promote social inclusion: developing a conceptual framework for analysing research, policy and practice. *Journal of Education Policy*, 23, 397–414. <https://doi.org/10.1080/02680930801923799>

Roberson, Q. M. (2006). Disentangling the Meanings of Diversity and Inclusion in Organizations. *Group & Organization Management*, 31(2), 212–236.
<https://doi.org/10.1177/1059601104273064>

Schrijvers, E. (2018). Kunst en Cultuur voor iedereen? *Boekman*, 115(30), 4–7. Geraadpleegd op 14 maart 2020, van <https://www.boekman.nl/tijdschrift/boekman-115-naar-een-inclusief-cultuurbestel/>

Spencer-Oatey, H., & Franklin, P. (2009). *Intercultural Interaction: A Multidisciplinary Approach to Intercultural Communication*. Palgrave Macmillan.

Top, B. (2008). Het geheim van de diversiteit: kunst vieren, delen en beleven. *Netwerk CS*. Geraadpleegd op 27 maart 2020, van http://driesverhoeven.com/wp-content/uploads/2015/10/20081100_NL_Het-geheim-van-de-diversiteit_Bart-Top.pdf.

UNESCO. (2001). UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity. Geraadpleegd op 19 januari 2020, van http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13179&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

- Van Engelshoven, I. (2019) Uitgangspunten cultuurbeleid 2021- 2024. Geraadpleegd op 10 januari 2020, van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/beleidsnota-s/2019/06/11/uitgangspunten-cultuurbeleid-2021-2024>
- Van Haeren, M. (2019). Van cultureel divers naar inclusief. In Brom, R., Goedhart, M., Haeren, van, M., Knol, J.J., Schrijen, B., & Zwart, S. (2019) *De staat van Cultuur 4*. Geraadpleegd op 6 januari 2020, van <https://www.boekman.nl/verdieping/publicaties/de-staat-van-cultuur-4/>
- Van den Hoogen, Q. L., & Jonker, F. (2018). Values in Cultural Policymaking. In Q. L. Van den Hoogen & E. Van Meerkerk (Reds.), *Cultural Policy in the Polder* (pp. 107–130). Amsterdam University Press.
- Van der Vlies, I. (2018). Legal aspects of Cultural Policy. In E. Van Meerkerk & Q. L. Van den Hoogen (Reds.), *Cultural Policy in the Polder* (pp. 41–66). Amsterdam University Press.
- Zapata-Barrero, R. (2016). Diversity and cultural policy: cultural citizenship as a tool for inclusion. *International Journal of Cultural Policy*, 22, 534–552.
<https://doi.org/10.1080/10286632.2015.1015533>

Bijlagen

Bijlage 1 - Informatiebrief

Informatie voor participanten

Informatie voor participanten

Inclusiviteit rondom de Cultuurnota

11/3/2019

1. Introductie

U heeft aangegeven bereid te zijn deel te nemen aan een leeronderzoek voor een masterscriptie, uitgevoerd door een student van de master Interculturele Communicatie. Dit document bevat alle informatie die nodig is om te beslissen of u hier inderdaad aan wil meewerken. U wordt vriendelijk verzocht het goed door te lezen. U bent vrij om op ieder moment te stoppen met deelname aan dit onderzoek.

2. Wat is de achtergrond en het doel van dit onderzoek?

Het doel van dit onderzoek is het bestuderen van inclusiviteit binnen de Gemeente Utrecht, in het bijzonder op de afdeling Culturele Zaken en in verband met de Cultuurnota 2021 - 2024. De onderzoeksvraag van dit onderzoek luidt als volgt: Hoe gaat de gemeente Utrecht om met inclusie in het kader van de cultuurnota 2021 - 2024? Dit is een leeronderzoek, wat wil zeggen dat het onderzoek beoordeeld zal worden op basis van de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek.

3. Hoe wordt het onderzoek uitgevoerd?

Binnen het project worden twee verschillende onderzoeksmethoden gebruikt. Eerst wordt een documentanalyse uitgevoerd van de Cultuurnota 2021-2024, documenten waarnaar in de nota verwezen wordt, en die gebruikt zijn voor het opstellen van de nota. Vervolgens worden vier interviews gehouden met medewerkers, waarbij wordt ingegaan op de nota en de andere documenten met betrekking tot inclusie en de rol van de gemeente hierin.

4. Wat wordt er van u verwacht?

De documentanalyse zal worden uitgevoerd door de onderzoeker zelf, dit zal geen tijd van de gemeente in beslag nemen. De vijf interviews met medewerkers zullen elk ongeveer 30

minuten in beslag nemen. De vragen zullen gaan over de cultuurnota en de rol van de geïnterviewde bij het opstellen van deze nota.

5. Wat zijn de voordelen van het deelnemen aan dit onderzoek?

Deelnemen aan dit onderzoek biedt geen directe voordelen, maar in de toekomst zouden de uitkomsten kunnen leiden tot bruikbare kennis en inzichten over inclusie binnen de gemeente en culturele sector. Het onderzoek zal met de gemeente gedeeld worden.

6. Vrijwillige deelname

Uw deelname aan dit onderzoek is vrijwillig. Als u besluit om niet aan het onderzoek deel te nemen, hoeft u niks te doen en niks te tekenen. U hoeft niet uit te leggen waarom u beslist om niet deel te nemen. Als u beslist om wel aan het onderzoek deelnemen, kunt u hier altijd op terugkomen en op ieder moment stoppen, ook tijdens de observatie/het interview.

7. Wat gebeurt er met de data die wordt verzameld?

De data die wordt verzameld is uitsluitend bedoeld voor onderzoeksdoeleinden. De data die tijdens dit onderzoek worden verzameld zal in volledige anonimiteit opgeslagen worden. Uw persoonlijke informatie (bijv. naam) wordt verwerkt door Josephine Timmers. De data die wordt verzameld zal worden verwerkt in het uiteindelijke onderzoeksverslag. De uiteindelijke versie, die door eerste corrector E. Candido en tweede corrector Dr. R. Beerkens wordt beoordeeld, zal geen persoonlijke informatie bevatten en alle bevindingen worden geanonimiseerd. De onderzoeksdata wordt de komende 10 jaar bewaard. Dit komt overeen met de richtlijnen opgesteld door het VSNU, de Vereniging van Universiteiten. Voor meer informatie over privacy van persoonsgegevens, raadpleeg

<https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/avg-europese-privacywetgeving>.

Door aan dit onderzoek deel te nemen geeft u daar toestemming voor.

8. Meer informatie over dit onderzoek?

Als u meer wilt weten over dit onderzoek, kunt u contact opnemen met mij, Josephine Timmers: j.r.m.timmers@students.uu.nl. Alvast bedankt voor uw deelname.

Bijlage 2 - Informed Consent

<p>Verklaring van toestemming om deel te nemen aan:</p> <p>Onderzoek inclusie rondom de Cultuurnota 2021 - 2024</p>
<p>Ik verklaar dat:</p> <ul style="list-style-type: none">● Ik na het lezen van de informatiebrief voldoende op de hoogte ben van de aard van het onderzoek;● Ik de kans heb gehad om vragen te stellen over dit onderzoek en dat mijn vragen naar tevredenheid zijn beantwoord;● Ik de kans heb gekregen om zorgvuldig na te denken over mijn deelname aan dit onderzoek;● Ik vrijwillig aan dit onderzoek meewerk.
<p>Ik geef toestemming:</p> <ul style="list-style-type: none">● Voor het gebruik van mijn data voor educatieve redenen en het opslaan van data zoals beschreven in de informatiebrief;● Dat indien toepasbaar, video- and/of audio-opnames zullen worden gemaakt voor wetenschappelijke doeleinden.
<p>Ik begrijp dat:</p> <ul style="list-style-type: none">● Ik het recht heb om binnen 24 uur de toestemming voor het gebruik van mijn data kan intrekken, zonder een geldige reden te hoeven geven;● Mijn data gebruik zal worden gebruikt volgens de bepalingen geformuleerd in de 'Code of Conduct van het VSNU (www.vsnu.nl/gedragscodes).
<p>Naam participant: _____</p>
<p>Handtekening: _____ Datum, plaats: ___ / ___ / _____ _____</p>

<p>To fill out by the researcher:</p> <p>I declare that I have explained to the participant what participation involves and I will ensure that the data will be treated anonymously.</p>	<p>Name: _____</p> <p>Date: ___ / ___ / _____ (dd/mm/yyyy)</p> <p>Signature: _____</p>	
--	--	--

Vragenlijst

1. Introductie

a. Wat is uw functie binnen de Gemeente Utrecht?

- i. Wat is uw functie binnen de afdeling Culturele Zaken?
- ii. Wat is de positie van de afdeling Culturele Zaken binnen de Gemeente Utrecht?

b. Hoe bent u betrokken (geweest) bij de Cultuurnota?

- i. Wat was/is uw specifieke rol geweest in het proces? Welke functie bedraagt u binnen het Projectteam cultuurnota?
- ii. Welke samenwerkingen zijn er geweest binnen de gemeente om de nota op te stellen?

2. Proces Cultuurnota algemeen

a. Waarom zijn de cultuurnota en cultuurvisie opgesteld?

- i. Wat is het doel van de cultuurnota?
- ii. Wie is het beoogde publiek van de cultuurnota?

b. Hoe is de indeling van de nota tot stand gekomen?

- i. Waarom zijn deze vier pijlers voor de periode 2021 - 2024 gekozen?
- ii. Waarom is deze periode gekozen om een aparte cultuurvisie toe te voegen?

c. Welke stappen zijn ondernomen ter voorbereiding van het schrijven van de nota?

- i. Wie heeft opdracht gegeven om het cultuurbeleid van Utrecht te vernieuwen?
- ii. Hoe heeft vanuit de overheid dit proces zich verder ontwikkeld? (van cultuurbrief naar beleid?)
- iii. Welk tijdsbestek heeft het opstellen van de nota in beslag genomen?
- iv. Welke documenten worden doorgelezen ter voorbereiding op de nota, naast de genoemde documenten?
- v. Wat is het grootste verschil met het vorige beleid met betrekking tot inclusie?

d. In welke fase van dit proces bevindt de herziening van het beleid zich nu?

- i. Hoe ver is de gemeente nu in de herziening?
- ii. Wat zijn de volgende stappen die ondernomen gaan worden?
- iii. Hoe gaat de adviescommissie de nota nu herzien?
- iv. Op basis waarvan doen zij dat?

3. Rol van de gemeente

a. Wat is de rol van de gemeente ter bevordering van inclusie?

- i. Waarom is dit de taak van de afdeling culturele zaken?
- ii. In hoeverre is dit de taak van de gemeente?
- iii. In hoeverre is dit de taak van de sector zelf?

b. Hoe onderscheidt Utrecht zich op cultureel gebied van andere steden?

- i. Is er veel samenwerking tussen de gemeenten?
- ii. Houdt de Gemeente Utrecht rekening met nota's uit andere steden?

- iii. Wat is de kracht van de Gemeente Utrecht met betrekking tot cultuur?
- iv. Wat is de kracht van de Gemeente Utrecht met betrekking tot inclusie?

c. Welke rol ziet de gemeente voor zichzelf weggelegd in de praktijk?

- i. Ziet de gemeente zichzelf in een leidende rol?
- ii. Met welke andere partijen wordt samengewerkt?
- iii. Waar houdt de rol van de gemeente op?
- iv. In hoeverre speelt de landelijke overheid een rol in de beleidsvoering?
- v. In hoeverre speelt de politiek een rol in beleidsvoering?
- vi. In hoeverre speelt de economie een rol in de beleidsvoering?

4. Inclusie

a. Wat is inclusie voor u?

- i. Wanneer is kunst inclusief?
- ii. Wanneer is kunst niet inclusief?
- iii. Wanneer draagt een organisatie bij aan inclusie?

b. Waarom is inclusie een grote pijler?

- i. Waarom is inclusie volgens de gemeente Utrecht bevorderlijk?
- ii. Is dit voor de economie?
- iii. Is dit om sociale redenen?
- iv. Is dit om politieke redenen?

c. Wat is het verschil tussen diversiteit, inclusiviteit en inclusie?

- i. Alle drie de termen moeten besproken worden.

5. Inclusie als gegeven versus doel

a. Wat is op dit moment de stand van zaken op het gebied van inclusie?

- i. Waar wordt deze stand van zaken uit afgeleid?
- ii. Hoe wordt beoordeeld wat de stand van zaken is?
- iii. Is er reeds genoeg gedaan in de Culturele sector omtrent inclusie?
- iv. Hoe moet de te maken 'cultuuromslag' er uit komen te zien?

b. Waar ligt voor de gemeente Utrecht het uiteindelijke doel omtrent inclusie?

- i. Wordt er al gedacht aan de periode na 2021-2024?
- ii. Wat is volgens de gemeente de impact van inclusie op de maatschappij?

6. Inclusie in de praktijk

a. Hoe ziet de gemeente de toepassing van de nota in de praktijk voor zich?

- i. Ziet de gemeente hindernissen voor zichzelf? Welke zijn dit?
- ii. Hoe wil de gemeente deze hindernissen overbruggen?

Bijlage 4 - Interview respondent 1

1. J: Nou nogmaals bedankt voor het bij.. of eehm voor het deelnemen aan dit onderzoek, ik zal het dus opnemen het interviews, eehm, ik denk dat we dan gewoon gaan beginnen.
2. R1: Ja
3. J: eehm eerst eehm wil ik een paar introductievragen stellen over uw functie, jouw functie binnen de gemeente Utrecht etcetera,
4. R1: Ja
5. J: Dus dat is ook eigenlijk mijn eerste vraag,
6. R1: Ja
7. J: eehm wat is je functie binnen de afdeling culturele zaken?
8. R1: Ik ben senior beleidsadviseur, eehm, we hebben meerdere senior beleidsadviseurs op de afdeling, eehm dat hebben we een beetje onderverdeeld in accounts, en mijn account is voornamelijk theater en dans, vanuit de podiumkunsten vooral een focus op theater en dans, en daarnaast houdt ik me bezig met de cultuurnota, ben ik onderdeel van het cultuurnota team en ik houd me bezig met het thema inclusie. En op een heleboel punten raken die dingen elkaar, maar eehm dat zijn eigenlijk mijn drie focusgebieden.
9. J: Okee en eehm hoe ligt de afdeling Culturele Zaken binnen de gemeente? Is het een grote afdeling is dat-
10. R1: Het is een hele- het is de allerkleinste afdeling, dus binnen de Gemeente Utrecht is het ook het kleinste zelfstandige onderdeel, dus wij hebben onze eigen IRM'ner zoals dat heet dus, een 'Hoofd Cultuur'. Wij zijn relatief klein wij zijn met twintig fte of mensen, ik weet het eigenlijk niet precies, maar
11. J: Ja
12. R1: zo rond de twintig mensen in ieder geval
13. J: Ja
14. R1: en dat is echt als je kijkt naar zorg, welzijn, onderwijs dat zijn allemaal veel grotere eenheden
15. J: Ja precies. Okee en inderdaad u bent dus betrokken bij het projectteam Cultuurnota.
16. R1: Ja
17. J: eehm wat is uw specifieke functie binnen dit projectteam?
18. R1: Ja wij hebben het zo ingedeeld wij hebben een opgave manager die de cultuurnota een soort van he, die verantwoordelijk is voor het gehele proces dat dat goed verloopt.
19. J: hmm
20. R1: eehm dat is mijn collega ... die je volgende
21. J: Ja
22. R1: week ook gaat spreken, en daarbinnen; maar we zijn eigenlijk een niet hiërarchisch team van vier, zeg ik dat goed, nee van drie mensen hier op de afdeling dat is ..., ..., en ik. en we hebben de functies een beetje zo verdeeld dat ik van de inhoud ben, eehm ... mijn collega van het proces, en ... van de procedure, dus meer vooral de bestuurlijke kanten van het verhaal dus afstemming met de wethouder, eehm eventueel dingen die in de raad erover besproken worden. Dat doet mijn collega ..., ik ben gewoon van de inhoud, ik heb dit geschreven.
23. J: Ja precies
24. R1: en ik heb eehm heel veel ja eehm met name ook bedacht hoe gaan we dat adviesproces nou doen.
25. J: Ja
26. R1: Hoe gaan we dat verantwoorden
27. J: Ja die richtlijnen die aan het einde stonden inderdaad.
28. R1: Ja dus inhoud, proces
29. J: Ja

30. R1: Inhoud, proces en uitvoering daar is ... meer van, en ... het bestuurlijke aspect.
31. J: De vragenlijst is niet per se toegespitst op eehm functie van, van jullie dus als jij hebt van nee ik weet hier niks over.
32. R1: prima, ja ik weet over alles wel iets dus.
33. J: okee fijn, fijn. , is er dan, is er verder veel samenwerking geweest met andere mensen buiten jullie team? Dus als met andere afdelingen, andere mensen van de gemeente.
34. R1: Nou met andere afdelingen wel een beetje maar niet zo heel veel, wij zijn dus en een klein organisatieonderdeel en ook best wel een beetje een vreemde eend in de bijt, dus cultuur heeft zeker wel relaties met andere afdelingen, zoals bijvoorbeeld waar het gaat over eehm gebiedsontwikkeling.
35. J: ja
36. R1: Utrecht is heel erg in beweging als stad, er komen allemaal nieuwe gebieden bij, daar moeten natuurlijk ook voorzieningen komen en ook culturele voorzieningen, en dat soort dingen hebben we wel afgestemd, we hebben vooral afgestemd binnen de afdeling heel erg, dus he hier intern op de afdeling een aantal sessies gehad om te kijken, zijn dit inderdaad de lijnen die we willen aanbrengen in de nota, hoe zit iedereen daar in. En we hebben heel veel afgestemd met de sector. Dus aan de voorkant eigenlijk samen met de stad eehm wel heel veel afstemming gehad, dus eigenlijk meer buiten, meer extern, eigenlijk, en hier intern op de afdeling dan dat we ook echt binnen de gemeentelijke organisatie heel veel afstemming hebben gehad.
37. J: Ja. okee. eehm Dat is dan even kort over de positie van het team in de gemeente en de samenwerking daarin. Dan eehm, de nota. Wat is het doel van deze, wat is het doel van deze, wat is het doel van een cultuurnota?
38. R1: Oke. Ja ik moet even uitkijken dat ik niet in een verhandeling terecht kom die eehm.
39. J: Ja als u eehm. Ik vraag soms misschien dingen
40. R1: Ja
41. J: die dubbel lijken, omdat ze natuurlijk ook al in de nota staan voor een deel maar dat is dus echt omdat ik probeer ook
42. R1: Mijn perspectief erover te krijgen
43. J: Ja.
44. R1: snap ik.
45. J: Ja. Een andere, ja kant
46. R1: Ja. Kijk, het is een beetje een ingesleten traditie binnen de culturele sector, dat we beleid termijnen van vier jaar hanteren. Dat zie je zowel op landelijk niveau bij OC&W, een vierjarige cyclus als ook bij alle grote fondsen en dus ook op gemeentelijk niveau. Dat is ook op een gegeven moment een beetje een systeem waar je nou eenmaal in zit, dus, ja het doel is gewoon dat dit nou eenmaal zo gaat, of althans, dat is de functie van de nota, maar het doel is natuurlijk om als Gemeente accenten aan te brengen in wat we van de culturele sector vragen.
47. J: hmm
48. R1: eehm wat vinden wij belangrijk voor de stad welke ontwikkelingen zien we en wat willen we stimuleren wat willen we juist minder aandacht geven de komende periode dus het is gewoon, eigenlijk zou je kunnen zeggen het doel van beleid is natuurlijk altijd om via middelen eehm
49. J: hmm.
50. R1: bepaalde eehm ja ontwikkelingen zegmaar in de samenleving te bevorderen. En we hebben gewoon een heel duidelijk instrument en dat is namelijk dat we subsidies verdelen eehm dus je kan ook zeggen, op het moment dat je aan deze en deze voorwaarden voldoet dan kom je wel of niet in aanmerking voor subsidie dus we hebben gewoon dat instrument om het heel tastbaar dat beleid ook te kunnen uitvoeren. Maar de nota is dus vooral duidelijk maken, wat verwachten we, wat hopen we dat de culturele sector gaat doen in de

komende tijd, en eehm en ook onze rol daarin. Het is ook twee kanten op, in die zin is het wel in ieder geval geschreven als een soort wederkerig document,

51. J: Ja.
52. R1: eehm dit is wat wij doen, maar we verwachten van de culturele sector dan ook ja, een bepaalde opbrengst.
53. J: Duidelijk.
54. R1: Ja.
55. J: en eehm ja, is het, is de culturele sector in de brede zin dan ook het doelpubliek van deze nota? Ja dus het is heel erg niet bedoeld voor de inwoners van Utrecht die zullen dit niet zo snel onder ogen krijgen. Het is natuurlijk wel openbaar enzo, maar de echte, onze lezers zijn de culturele instellingen in de stad.
56. J: ja die wellicht ook een subsidieaanvraag invoeren.
57. R1: Ja. ja.
58. ...
59. R1: In principe voor de gewone inwoner van Utrecht, die is denk ik alleen geïnteresseerd in wat
60. J: Wat de uitkomst is
61. R1: De uitkomst he, en zijn de instellingen waar ik graag naartoe ga als bezoeker zijn die er over vier jaar nog. Dus de uitkomst is wel degelijk relevant, maar het lezen van dit document opzich denk ik niet dat iemand daar zn tijd aan gaat besteden.
62. J: Ik weet het niet haha
63. R1: Wie weet. Ijverige studenten.
64. J: haha. Eehm waarom voor deze periode, deze vier pijlers?
65. R1: Ja dat is natuurlijk de kruis van het verhaal inderdaad. Eehm..
66. J: pluriform aanbod, inclusie, meer ruimte voor makers, en eentje die ik even ben vergeten.
67. R1: Ja ontwikkelruimte creatief vermogen. eehm. Nou ok ik denk dat pluriform aanbod is een vrij algemene pijler van het cultuurbeleid die je eigenlijk wel in nota's zowel op landelijk als op lokaal niveau altijd ziet terugkomen. Iedereen wil graag veelzijdigheid, dat er van alles wat te doen is in je stad of in je land. Zowel theater als film en van klein tot groot. Dus dat is een vrij algemeen gangbaar, eehm gangbare pijler. We hebben die wel geprobeerd een beetje te laden door hem nu deze keer ook heel erg te richten op het 'we willen in de pluriformiteit ook eigentijds' we willen eehm interessant voor jongeren, he, dus meer die urban jongerencultuur,
68. J: Ja
69. R1: Dus we hebben die pluriformiteit wel een nog beetje een accent gegeven, maar het is een vrij gangbaar eehm criterium. Inclusie is denk ik echt een heel bewuste keus geweest voor de komende periode en ook wel voor Utrecht een heel nieuw criterium dus, pluriformiteit dat heette volgens mij in de vorige cultuurnota van Utrecht nog verscheidenheid
70. J: Hmm
71. R1: Die zat er altijd al in
72. J: ja
73. R1: Daarin hebben we ook geen gekke wijzigingen aangebracht. wel een accent gelegd dus. Inclusie is nieuw, voor Utrecht zeker, en ik ben hier drie jaar geleden begonnen, of 3,5 inmiddels. Ik heb er al heel veel gedaan op het gebied van diversiteit en inclusie binnen de culturele sector en ik schrok echt heel erg van het feit dat dat hier in Utrecht eigenlijk in geen een nota of beleidstekst voorkwam. Het bestond gewoon niet in deze stad. We hadden het er niet over, en het was zeker binnen het cultuurbeleid geen issue. En en dat is wel echt door deze nota een soort grote verandering en een bewuste keus van naja daarin lopen we A. Achter op de rest van het land, dus we hebben een inhaalslag te maken, en eehm we gaan het ook gewoon belangrijk maken want we, je kan in een stad als Utrecht met zoveel verschillende mensen en inkomens en opleidingen en, kun je niet het daar niet over hebben.

74. J: Ja.
75. R1: Eehm dus in die zin was dat echt een pijler waarbij we dachten dit moeten we ook echt verankeren in beleid om ook echt iets te gaan bereiken straks om instellingen aan te jagen om daar iets mee te gaan doen. Als we het niet noemen, dan gaan ze allemaal door zoals ze.
76. J: al deden.
77. R1: al jaren deden en dan gaat er dus niks veranderen. Dus die is echt eehm, heeft ook best wel wat teweeg gebracht.
78. J: ja.
79. R1: Niet alle instellingen zijn daar even blij mee. eehm en die andere twee pijlers zijn eehm ontstaan vanuit eigenlijk de hele vorige periode, dus ik denk dat is dan in het jaar 17 en 18 met name,
80. J: Ja
81. R1: Hebben we sectoranalyses laten uitvoeren
82. J: Ja
83. R1: We hebben heel veel gesprekken gevoerd met mensen in het veld, heel erg opgehaald van 'waar is nou behoefte aan' , 'wat zijn de dingen en de ontwikkelingen die ze zelf zien of de. Nou daar kwam super duidelijk uit naar voren dat eehm in Utrecht er heel veel talent is, maar heel weinig fysieke plek om te werken, heel weinig ruimte voor makers om zich te ontwikkelen, eehm dus daar is eigenlijk die ontwikkelruimte die drong zich gewoon op vanuit de praktijk zal ik maar zeggen.
84. J: Ja
85. R1: Je ziet gewoon dat er iets moet gebeuren en dat gaf de sector ook zelf heel duidelijk aan. Eehm en creatief vermogen is heel erg vanuit de gedachte: Als je cultuur van waarde wil houden in je stad, dan moet je gaan investeren in, naja de allerjongste makers en eehm afnemers van die kunsten
86. J: Ja
87. R1: Dus dat zit heel erg op de bestendigheid ook van de waarde van cultuur in je stad.
88. J: Ja. Bij wijze van een beetje investeren in kwaliteit.
89. R1: Ja. Dus eigenlijk pluriform is gewoon een eeuwenoude regel eigenlijk ook binnen het cultuurbeleid, ik denk dat, inclusie komt echt wel vanuit ons, de nota kon daar de sector in aan te jagen, en de rest komt een beetje bovendrijven uit de sector zelf en dat is, dat vinden we van belang met zn allen.
90. J: Dus de sector zelf heeft eigenlijk niet per se aangegeven dat er een behoefte is voor meer inclusieve, eehm voor een meer inclusief cultuurbeleid.
91. R1: Nee.
92. J: okee
93. R1: Nee om heel eerlijk te zijn niet. Mensen zeggen ook wel dat ze het heel belangrijk vinden dat werd ook wel gezegd voordat de nota er was, maar als ik aan de voorkant denk ik had gevraagd wil je dat we dat tot onderdeel van het beleid maken dat je daar aan moet voldoen, of dat je daar echt mee aan de slag moet, had niemand gezegd 'Ja dat willen we dat vinden we'. Dus dat is wel echt een beleidsding.
94. J: Ja precies. Ja want dat was ook een van mijn verdere vragen, was inderdaad, is er al genoeg gedaan in de culturele sector omtrent inclusiviteit, maar dat..
95. R1: Nee het is echt zo'n ontzettend gelaagde moeilijke vraag, is er al genoeg gedaan. Er zijn gewoon, er zijn een aantal instellingen, als ik het heb over het Utrechts klimaat en de Utrechtse culturele instellingen, er zijn er een aantal en die zijn voorloper en die doen het hartstikke goed. Die vinden het echt intrinsiek een belangrijk thema, die hebben ook die rol dus heh, bijvoorbeeld, een goed voorbeeld is Tivoli Vredenburg, is natuurlijk een grote speler, dus die hebben ook geld, middelen mensen om zich ermee bezig te houden, maar die zien zichzelf ook echt als plek waar de hele stad zou moeten kunnen komen, zich thuis moet voelen etcetera. Dus die zijn goed bezig en die deden dat al. Maar als je gemiddeld kijkt naar alle instellingen die wij in de cultuurnota subsidiëren en hoeveel daarvan eigenlijk in de

vorige periode, dus in deze periode (onverstaanbaar) al echt dat helemaal als onderdeel hebben van hun beleid, en daar stappen in maken, dan zijn dat er een paar.

96. J: Ja

97. R1: Dus dat gebeurt, zegmaar die hele beweging is deze periode pas op gang gekomen. Het nadenken erover, het een keertje dan iets proberen, merken dat dat niet helemaal makkelijk gaat of automatisch tot resultaat leidt, dat hele, die hele fase oh wat bedoelen we er eigenlijk mee en geldt dat dan ook voor mij, want ik ben, bijvoorbeeld de Nederlandse Bachvereniging in Utrecht zit of eeh het festival 'oude muziek' dat zijn niet per se clubs waarbij je meteen denkt 'ohja dat is heel inclusief' en die ook zelf heel lang zoiets hadden van 'waarom zou ik daar iets mee moeten'

98. J: Ja

99. R1: 'Ik ben daar helemaal niet voor' eehm jongeren uit kanaleneland of eehm noem maar iets. Dus die hele gedachte-oefening van wat heb ik dan als specifieke instelling zelf voor opdracht en wat kan ik ermee en hoe verhoud ik me ertoe, dat is allemaal nu aan de hand.

100. J: Ja, ja precies

101. R1: En in Utrecht zijn we dus ook echt laat in het denken daar over. Dus amsterdam en Rotterdam is dit denkproces al ietjes langer gaande.

102. J: ja want dat was inderdaad ook een eeh vraag, is er veel gekeken naar andere s-naar de cultuurnota's van andere steden. Is er veel samenwerking tussen steden, hoe zit het daarmee inderdaad.

103. R1: Ja kijk het is nu tuurlijk ook nog eens het is ook landelijk beleid, he, en landelijk gezien is inclusie een big thing.

104. J: ja

105. R1: Dus dat maakt het ook makkelijker om je gewoon als stad daartoe te verhouden en te zeggen 'ja, weetje, landelijk gebeurt het, wij vinden het ook belangrijk'. Maar er is ook G4 overleg dus ik heb ook gesprekken met Amsterdam, Rotterdam, Den Haag. Ook over de lijnen die zij van plan waren uit te zetten en dan hebben we ook echt afstemming zelfs bijna op het niveau van 'hoe gaan jullie het formuleren, wat stellen jullie echt als voorwaarden, wordt het een criterium op basis waarvan je überhaupt uitgesloten kan worden van subsidie of niet', weetje hoe, dus daar is best veel afstemming over geweest, in ieder geval op het niveau van de G4.

106. J: Ja precies.

107. R1: Ja.

108. J: eehm, even kijken wat ik daar nog meer had. Is er dan ook tussen gemeente een soort, ik zou bijna willen zeggen concurrentiegevoel ergens van 'onze cultuur, culturele sector heeft dan bepaalde, ja biedt dingen aan die bijvoorbeeld amsterdam weer niet heeft, wordt er daar nog zo over nagedacht als er zo'n nota wordt geschreven? Over wat de Utrechtse cultuur

109. R1: bijzonder maakt

110. J: bijzonder maakt?

111. R1: Nou dat wel. Dus ik denk dat wat wij in Utrecht wel gevoeld hebben is oei als wij nu niet een hele grote stap maken, we lopen achter maar als wij nu niet een megagrote stap maken dan, ja dan ben je echt nergens, want dan gaan die andere steden harder in hun ontwikkeling.

112. J: hmm

113. R1: Ik denk dat we dat wel voelden. En je, waar we het heel lang over gehad hebben is gaan we echt voor een soort specifiek profiel. Gaan we ons als Utrecht echt proberen te positioneren als 'de stad van urban cultuur' maarja dat maak je niet waar, weetje, dat.. waar dan.

114. J: Ja haha

115. R1: Dus eehm, in Rotterdam zouden ze daarmee weg kunnen komen ofzo he, maar daar hebben we het wel over gehad. Moeten we 'Utrecht muziekstad' claimen ofzo, moet je

zo'n soort specifieke 'dat is waar wij voor staan' en dan, maar daar hebben we eigenlijk van gezegd nee dat willen we niet, we zijn zo'n grote stad aan het worden nu, we moeten er echt voor iedereen zijn maar dus ook met allerlei verschillende vormen van kunst, eehm, niet echt concurrentie, wel het gevoel dat als je niet snel gaat dat je dan

116. J: ja

117. R1: achter loopt.

118. J: Ja. Eehm. Waarom.. Is dit de taak van de gemeente. Als in, eehm, je zei net al dat het niet uit het culturele veld zelf misschien naar boven komt, waarom dan toch eehm ja waarom heeft de gemeente waarom heeft de gemeente dan dit toch haar taak gemaakt?

119. R1: waarom vinden we dit belangrijk?

120. J: Ja.

121. R1: Nou omdat, eehm kort door de bocht gezegd, alle inwoners van Utrecht betalen hieraan mee. eehm dus we halen geld op bij alle bewoners van Utrecht, en dat landt voornamelijk via die subsidies aan die culturele instellingen maar bij een hele kleine groep gebruikers. Dus het is puur een kwestie ook van legitimering eigenlijk van waar je dat publieke geld aan uit- dat is even de hele economische harde redenering he, ja, het is gewoon heel eerlijk. Je vraagt aan iedereen geld, dan moet ook iedereen gelijke toegang hebben, zich even welkom voelen, dan moet er voor iedereen programma zijn dat interessant is.

122. J: hmm

123. R1: Wat bij je past. Het liefst ook in je wijk of dichtbij huis. Dus dat is gewoon puur, ja, legitimering van waar we ons geld aan uitgeven. De meer morele oproep zegmaar is natuurlijk dat wij ook echt vinden dat die culturele sector zich daar bewust van moet worden dat je er, ja dat er zoveel mensen wonen in deze stad die nu niet bediend worden. Er zit natuurlijk eehm... ja ik vind het ook trouwens lastig he want we hebben de bril van de gemeente,

124. J: Ja

125. R1: ik heb ook nog m eigen persoonlijke bril, die zit hier ook wel in, waarin ik gewoon eigenlijk van mening ben dat op het moment dat je inclusiever werkt en maakt als culturele instelling en met een divers publiek zegmaar eehm bereikt of eehm dat dat de kwaliteit gewoon ten goede komt. Ik geloof heel erg dat verschillende perspectieven ook aan makers of aan verhalen die verteld worden gewoon kwaliteitsverhogend werkt. Dus dat is mijn eigen motivatie laat ik het zo zeggen en die zit hier wel in verweven. Maar gewoon puur de taak van de gemeente is subsidies verdelen, het geld verdelen, en dus ook vinden dat dat eehm evenredig terecht moet komen. Bij iedereen in Utrecht.

126. J: ja. eehm. dan even over inclusie. Wat is inclusie voor voor jullie of voor jou, wat is inclusie, inclusiviteit. Ik twijfel nog een beetje,

127. R1: Ja

128. J: allebei de woorden worden gebruikt

129. R1: ja,

130. J: Inclusiviteit, inclusie, er is nergens echt een goed onderscheid te vinden.

131. R1: ja nee precies.

132. J: Maar wat is dat, ja voor gewoon in het algemeen dus niet per se, nu nog niet, dat is mn volgende vraag

133. R1: specifiek op cultuur

134. J: Maar nu eerst, wat is inclusiviteit?

135. R1: ja. Ik eehm Voor mij is altijd het meest beeldende manier om het uit te drukken, diversiteit is dat je op het feestje wordt uitgenodigd, en inclusie is eehm 'being invited to dance' dus echt letterlijk net zo veel inbreng hebben, mee kunnen doen, van gelijke waarde worden geacht als de mensen die al op het feestje waren zal ik maar zeggen.

136. J: Ja.

137. R1: Dus dat is wel waar inclusie voor mij over gaat. En niet alleen maar kijk we hebben al diversiteit we hebben verschillende kleurtjes, we hebben verschillende leeftijden, verschillende achtergronden, maar ook echt gelijkwaardig een plek aan tafel, meebeslissen, meepraten, gehoord worden, gezien worden, dat.
138. J: en dan inderdaad mijn vervolgvraag, hoe zou de culturele sector inclusiever moeten worden wat is dan inclusiviteit in de culturele sector voor jullie, voor u, voor jou.
139. R1: Ja ik weenie ben je bekend met de code eehm.
140. J: Code inclusiviteit en ja die vier P's?
141. R1: ja die vier P's ja. Die vier P's zijn natuurlijk een beetje die zitten nu ook zo in mijn systeem dat ik daar niet meer los van kan, maar inderdaad, ik bedoel wij haken inderdaad aan bij die vier P's, dus inclusiever worden betekent echt dat je in programma inclusief bent, wie zijn mijn makers, welke verhalen worden er op de podia verteld, met, uit welke muziekbronnen putten we, is het alleen maar westers of is het ook een breder ideoom of dat gaat over het maken. Personeel, hoe ziet mijn organisatie er uit, zitten we hier met alleen maar gelijkgestemden, mensen die op mij lijken die ik nog uit mn opleiding ken, weetjewel dat is natuurlijk wel echt aan de hand in de culturele sector, iedereen kent elkaar, iedereen is elkaars vriendje vriendinnetje, en we zijn allemaal precies hetzelfde. Dus personeel, eehm publiek. Dat gaat heel erg over wie bereiken we met al die verhalen. He met al dat moois dat we maken. Durft iedereen te komen, is iedereen even welkom. En partners dat gaat dan heel erg over met wie je samenwerkt. Dat vind ik eigenlijk zelf de minst interessante. Ik zit gewoon, bij mij begint het bij personeel. Ik denk dat als je als organisatie niet inclusief bent, dat je ook niet inclusief kan denken en dat het dan heel moeilijk is om een goed programma te maken en dat het heel moeilijk is om daarmee een divers publiek te bereiken, dus voor mij start alles bij personeel.
142. J: Personeel.
143. R1: En in de culturele sector beginnen ze vaak met opschrijven dat ze meer divers publiek gaan bereiken.
144. J: Ja
145. R1: Ja maar hoe dan. Met welk programma dan? Heb je dan je programma aangepast, heb je dan de organisatie die dat programma kan bedenken. Dus het is vaak een andersom mechanisme in de sector zelf.
146. J: Ja. Ja. Je had het eigenlijk net al over de, de economische redenen waarom eehm inclusie nu een belangrijke pijler is,
147. R1: nou, dat is nog los van, bij ons is het geen economische reden, bij ons,
148. J: nee maar de subsidie
149. R1: Meer een legitimering he, of een, er is een economische reden, namelijk als je nu niet snel je gaat aanpassen
150. J: ja precies
151. R1: Dan heb je straks gewoon geen publiek meer. Dat is de echte economische reden.
152. J: Ja nee het is goed om daar even onderscheid tussen te maken. Wordt er, is er ook veel politiek in bemoeid? Als in, maakt het uit, wie, van welke partij de grootste is in Utrecht
153. R1: De coalitie?
154. J: Ja
155. R1: Ja maakt zeker uit. We hebben natuurlijk nu een progressieve, we hebben altijd een progressieve gemeenteraad in Utrecht, dus dat scheelt. Met veel D66 en Groenlinks, eehm, volgens mij was het in Den Haag behoorlijk pittig, want daar was het iets anders verdeeld, maar in Utrecht is het klimaat gewoon heel gunstig om zo'n beleid te voeren, eehm enneeh ik heb ook wel gemerkt eehm dat de vorige wethouder was Groenlinks,
156. J: hmm
157. R1: Deze huidige wethouder is D66. Dat ie toch met een andere blik op dit thema zit. Dus waar Groenlinks het heel erg deed vanuit een soort eehm emancipatiegedachte en

- participatiegedachte en iedereen moet kunnen meedoen en eehm we focussen op achterstandswijken een beetje dat idee,
158. J: Ja,
159. R1: Zit D66 veel meer in de in het idioom waar ik ook in zit, namelijk ja maar het is gewoon goed voor de kunst als iedereen meedoet. Het is niet per se omdat we ze zo zielig vinden, dat ze niet mee kunnen doen, het is gewoon dat we het belangrijk vinden voor de ontwikkeling van kunst opzich.
160. J: Ja.
161. R1: Dus daar zit, daar zitten wel nuances in. En ik merk dat ik, naja het is nu gewoon heel fijn dat er, dat deze wethouder er zit, en dat ie dit ook helemaal omarmd heeft deze nota. En dat dat heel erg klopte met hoe zij er in zit, en ook dus hoe de coalitie er in zit uiteindelijk.
162. J: Ja precies.
163. R1: Maar als wij hier, als wij een VVD eehm leefbaar Utrecht wat is het stadsbelang eehm nogwat coalitie hadden gehad, dan was deze nota er niet zo gekomen, niet met deze
164. J: pijlers
165. R1: toon. Nee, of op een heel andere manier. Maar in ieder geval niet met de toonzetting zoals die nu heeft zegmaar.
166. J: Ja. Eehm nog even kort even terug naar de vorm, want naar mijn idee, misschien heb ik niet mijn onderzoek goed gedaan maar was er vorige periode geen cultuurvisie.
167. R1: Nee klopt eehm
168. J: waarom is er deze keer. Er voor gekozen om..
169. R1: Die was er wel maar die stond helemaal los van de nota,
170. J: oh ja.
171. R1: eehm en die liep tot 2022, wij hebben een cultuurvisie gehad die heette, oh dit is echt zo erg, zo vaak gebruiken we hem dus niet.
172. J: haha
173. R1: de podium, ooh de stad als podium, de podium als oh god naja, die zal ik je nog even doorsturen.
174. J: ik kan ook nog even onderzoek doen maar, waarom is er
175. R1: Ja maar misschien is ie van de website gehaald omdat ie dus nu niet meer actueel is.
176. J: oh dat zou kunnen.
177. R1: Dus ik zal nog even kijken of ik m je kan toesturen. Maargoed die was er dus wel maar die was inderdaad eehm niet zo gekoppeld als nu
178. J: ja
179. R1: eigenlijk aan de nota.
180. J: Ja want waarom is er op dit moment gekozen voor en een soort vergezicht en een meer beleidsmatig document om dat samen te voegen?
181. R1: Ja een beetje een stomme reden, dat wilde de vorige wethouder graag. Die heeft dat toen in gang gezet, hebben we gewoon gedaan. Ja, soms is het ook gewoon
182. J: haha ja
183. R1: zo pragmatisch. Achteraf vonden we het heel lastig.
184. J: Ja
185. R1: Zaten we ook een beetje opgescheept met hoe gaan we dit nou, hoe verhoudt dit zich nou tot elkaar. Maargoed aan de andere kant, het voordeel ervan is we hebben een soort stip op de horizon gezet, dit is eigenlijk de stad die we in 2030 voor ons zien, wat zijn nou de stappen die we in de komende periode gaan nemen om daar te komen en dan hebben we daarna dus nog twee keer
186. J: de tijd
187. R1: ja kunnen we, want bijvoorbeeld we willen heel graag internationaal
188. J: metropool eehm

189. R1: vanalles, maar we hebben daar helemaal nu geen geld voor.
190. J: Ja
191. R1: Dus we kunnen wel nu zo'n grote bek hebben, maar eigenlijk kunnen we deze periode nog niet zo veel doen. Gelukkig is het een visie voor 2030. Kunnen we, naja dus zo hebben we m nu maar een beetje gebruikt, ehm, en hopen dat we daarmee ook kunnen uitleggen dat we dat dus in fases doen.
192. J: Ja. precies. Dus dit is dan een beetje de eerste fase naar die eehm
193. R1: Ja.
194. J: naar die stip toe. eehm. zoals ik begrepen heb hoeven jullie je niet, want minister van Engelshoven heeft dat een cultuurbrief etcetera, jullie hoeven, jullie hoeven dat niet als leidend te nemen toch?
195. R1: Nee
196. J: In principe staat landelijk beleid los van de regio of in ieder geval van het beleid in Utrecht. Waarom dan toch wel daarnaartoe gekeken want in de totstandkoming staat ie wel erbij
197. R1: zeker
198. J: eehm, ja hoe he kies je eigenlijk dus eigenlijk de vraag welke documenten je wel als leidend of welke je wel gaat gebruiken en welke niet?
199. R1: Ja, nou dat is een hele goeie vraag. Ik weet ook niet of ik daar per se het antwoord op heb, maar kijk het is natuurlijk altijd onhandig om je los te zingen van wat er om je heen gebeurt. Dus het is sowieso gewoon strategisch slim om in ieder geval die dingen over te nemen waar je je als stad ook in herkent of die je ook vindt. Want het rijk neemt beslissingen over de instellingen in de kies(?), maar heel veel daarvan zitten ook hier in Utrecht en die moeten wij ook gaan beoordelen dus als dat, als wij echt met tegengestelde beleidslijnen zouden komen, helpen we elkaar niet vooruit.
200. J: nee
201. R1: Dus het is sowieso pragmatisch en het is eehm, je wil ook niet de instellingen straks, he die moeten dan dus naar de pijpen dansen van de minister of van een fonds, maar ook naar de pijpen van de gemeente, je wil ze ook niet in een spagaat brengen. Dus het heeft gewoon geen zin om iets heel anders te doen, dat is denk ik het belangrijkste. Ehm, Van Engelshoven is ook D66, dus het ligt gewoon ook heel erg in lijn met sowieso denk ik hee het cultuurbeleid van de afgelopen jaren, eehm er zijn dingen echt kapot gemaakt onder Halbe Zijlstra, dus je ziet dat de vorige minister en deze minister dat aan het repareren zijn met een bepaalde visie, en dat is natuurlijk ook wat de sector voelt en wil, en dus je beweegt ook mee met gewoon een ontwikkeling. En ik denk dat je gewoon eigenlijk als beleidsmaker op lokaal niveau niet om de Raad van Cultuur heen kan,
202. J: Ja
203. R1: Wat zij vinden en aan analyses op tafel leggen en ook niet helemaal om de minister heen. Het hoeft niet, dus met een andere coalitie hadden we echt andere keuzes gemaakt, maar het werkt niet mee om heel erg iets anders te doen.
204. J: Ja
205. R1: ja
206. J: ja. eehm dan nog even een vraagje over ja dus de rol van de gemeente in het stimuleren van inclusiviteit. Vinden jullie dat jullie daarin een leidende rol hebben?
207. R1: nee dat zegmaar ik denk ik principiële zin vinden we van niet. Het zou het mooist zijn als de sector dit gewoon deed. Net zoals bijvoorbeeld in duurzaamheid. eehm ja het is .. de wens is dat de sector daar gewoon al volop mee bezig is en al kijkt hoe ze klimaatneutraal kunnen produceren of etcetera. eehm. Alleen soms is het nodig om een zetje te geven, omdat het anders niet gebeurt of niet snel genoeg gebeurt. En dat is denk ik wat er aan de hand was in Utrecht, dat het gewoon echt zo niet snel ging en zo ja en dus vonden we het wel nodig om het aan te zwengelen. Dus wij zijn bijvoorbeeld pak er is een mooi voorbeeld

- eigenlijk van hoe we daar dan over nadenken. Ik heb een beetje aan de wieg gestaan van het opzetten van PACT,
208. J: hmm
209. R1: met een aantal stakeholders uit de sector die het heel belangrijk vonden. Dus onder andere mensen van tivoli maar ook nog een paar andere organisaties die zeiden van we moeten echt iets gaan doen. Daarmee hebben we het dus een soort van opgezet, gezegd oke we zorgen dat er een plek ontstaat in Utrecht waar we over dit thema kunnen nadenken, waarin we stappen kunnen zetten met elkaar, maar eigenlijk vanaf het begin af aan, heeft de gemeente, of ik als vertegenwoordiger van de gemeente gezegd, dat wordt uitgefaseerd we gaan daar nu in mee als aanjager, maar eigenlijk willen we dat over twee jaar de sector dat zelf doet en dat wij daar uit kunnen. En zo doen we het dus nu ook. Dus we hebben, ik zit nu niet meer aan tafel bij PACT, ik ben eigenlijk bijna nooit meer op die bijeenkomsten, dit is gewoon van de sector, en zij moeten het nu gaan waarmaken. Maar we hebben het wel heel even een soort zwiep gegeven. En dat is denk ik ook de goeie rol als overheid. Als je niks doet dan accepteer je ook dat dat niet gebeurt, en als je het wel belangrijk vindt dan moet je gewoon heel erg kijken van waar zitten de knoppen waar we aan kunnen draaien, nou subsidie is het makkelijkste voorbeeld
210. J: ja
211. R1: je kan gewoon de kraan dichtdoen, als ik
212. J: Ja
213. R1: Als het me niet bevalt, wat je doet. Maar dit soort manieren van het gesprek op gang brengen, stimuleren, de sector het vervolgens zelf laten uitzoeken is denk ik ook een hele
214. J: ja
215. R1: fijne manier om eehm je rol te pakken zonder op hun stoel te gaan zitten. Ik kan geen programma maken. Dus.
216. J: ja.
217. R1: Ik kan het niet voor ze doen.
218. J: Ja dat was ook inderdaad mijn volgende vraag, wanneer houdt die, waar houdt die rol dan op inderdaad, wanneer denkt de gemeente van wellicht inderdaad het is genoeg
219. R1: ja
220. J: Of hebben jullie daar een pijler voor of gaan we dat zien of,
221. R1: ja dat gaan we denk ik echt zien dat vind ik heel moeilijk nu in te schatten maar wij leggen denk ik een leidraad neer, dit is wat we belangrijk vinden dit is is eigenlijk dat we hopen dat er gebeurt en dat jullie gaan doen. Nu zitten we in de fase, al die aanvragen zijn binnen, nu gaat onze adviescommissie kijken wie doet dat eigenlijk heel goed, en wie bakt er helemaal niks van he. Wie zegt het.. ze schrijven het allemaal op, laten we dat sowieso vaststellen, iedereen schrijft nu braaf op
222. J: ja
223. R1: We worden inclusief
224. J: ja 30 punten inclusie zag ik dus
225. R1: Ja. Maar je prikt er ook heel snel doorheen of dat dat A intrinsiek is, of ze daar een goed plan voor hebben, hoe gaan ze dat dat doen. Niet alleen maar we gaan het doen maar ook hoe dan en met wie dan en, eehm hebben ze ook weetje, hebben we er vertrouwen in dat ze dat gaan waarmaken. Dat ze het kunnen dat ze het, dus die, daar toetst onze commissie echt heel goed op vind ik, heel zorgvuldig op. Eehm en en dit is ook inderdaad kijks straks gaan we nog het oordeel vellen en dan houdt onze rol op. Dan hebben zij weer vier jaar de tijd om het waar te maken en daar bemoeien wij ons in principe niet mee. Dan hebben we de subsidie verleend en dan moet iedereen het gaan doen.
226. J: Ja
227. R1: En dan kunnen we pas over vier jaar weer afrekenen en zeggen, ja dat was niks. Je hebt het allemaal toen wel opgeschreven, maar je hebt het niet waargemaakt of,

228. J: en dat wordt met de visitatiecommissie dan gedaan.
229. R1: Ja ze hebben tussentijdse monitoring en de volgende ronde beoordeel je ze ook op wat ze natuurlijk gepresteerd hebben
230. J: ja
231. R1: in het verleden.
232. J: Ja.
233. R1: Dus dat zijn onze knoppen maar ik bedoel we doen uiteindelijk het werk niet. We kunnen alleen maar belonen of aanjagen, of zeggen joh je doet het gewoon niet goed genoeg. En voor dat schaarse budget wat je dan heb dat kun je dan beter uitgeven aan een instelling die het beter doet.]
234. J: ja.
235. R1: Dus zo eehm
236. J: wordt er nu al nagedacht over de periode na 2021-2024? Of is dat echt,
237. R1: Er wordt nu alleen maar nagedacht over hoe gaan we om met dat coronavirus
238. J: hahaha
239. R1: nee, eehm nee, wat de dynamiek een beetje is is dus dat je halverwege de lopende periode, dan heb je dus die visitatie, dat is dus het moment om de lijnen voor de periode daarna uit te zetten. Dus dat zal in 23 zijn verwacht ik. Dan voor 25 en verder.
240. Ja nee dat is gelukkig niet zo.
241. J: nee dat snap ik. eehm, dan nog een paar laatste vragen, zien jullie nu al eehm hindernissen.
242. R1: In?
243. J: een nou bijvoorbeeld wat je zei van sommige organisaties die hebben het idee dat ze hier helemaal niet eehm
244. R1: niks mee eehm
245. J: of in dat het niet voor hen is, denken jullie dat dat echt hindernissen gaan zijn of dat dat wel op een gegeven moment los komt te lopen of, want een ding was dus Utrecht loopt een beetje achter, maar zitten daar nog hindernissen in?
246. R1: nou de hindernissen die ik een beetje zie maar die zie ik eigenlijk altijd wel, niet specifiek in Utrecht maar ik denk dat het in Utrecht nog iets gecompliceerder ligt, is het feit dat het niet meteen in deze periode allemaal gaat lukken.
247. J: ja
248. R1: Dus instellingen hebben, ook de instellingen met een goeie intentie en goeie bedoelingen die gaan gewoon tegen mislukkingen aanlopen of eeh frustraties, en dat is meestal een beetje contra productief, want dan is het ja zie je wel ik heb zo hard mn best gedaan en dan komt het publiek nog niet, en eeh na die hele frustratie die, die gaat optreden de komende tijd, en dan is het denk ik belangrijk om toch de lijn vast te houden dat we dit echt belangrijk vinden en dat we het ook de volgende periode blijven vragen van die instellingen. Want anders dan is het ook heel makkelijk om te zeggen ja ik heb het vier jaar geprobeerd, niet gelukt.
249. J: ja precies.
250. R1: Dus dat vind ik altijd gevaarlijk. En eehm wat ik me kan voorstellen net als nu in deze adviesprocedure zou het wel eens kunnen gebeuren dat er een instelling die wij heel erg belangrijk vinden voor de stad het toch niet gaat redden omdat ze het, we hebben het zo belangrijk gemaakt in de nota he, je krijgt er inderdaad 30 punten voor.
251. J: ja
252. R1: das best een kluif, als je daar nul punten scoort, dan bestaat echt de kans dat je laag in de rangorde komt en geen geld krijgt, en dat kan, dat kan tot hele pijnlijke dingen gaan leiden. Dus ook dat er instellingen omvallen waarvan de gemeenteraad misschien dat niet terecht vindt of wie dan ook dat niet terecht vindt. Dus dat is echt een megakeus die we hiermee gemaakt hebben. En ik denk komop, dat is nou eenmaal waar we voor staan dus

- dan moeten we ook de conseq- he de consequentie daarvan kunnen accepteren. Maar het zou nog best wel eens pijnlijk kunnen worden.
253. J: Ja. Dat is wel erg interessant. Ja ik had alleen nog een vraag die kwam net nog een beetje bij me op maar. Dat is inderdaad, inclusie is dan het inderdaad het dansen eigenlijk op het feestje wat u, wat jij net zei, maar heeft, hebben jullie dan als gemeente een idee van stel inderdaad wat je net al zei, jongeren in Overvecht moeten betrokken worden, hoe, ik, kijk de jongeren in Overvecht hebben die ook in die adviescommissie gezeten? Ik denk het misschien niet want dat is een hele moeilijke
254. R1: nee, nee, goeie vraag.
255. J: maar hoe, ja hoe zien jullie dat dan voor je dat zei toch bereikt worden, het is niet aan jullie het is aan de organisaties natuurlijk
256. R1: ja. maar wij hebben daar ook een rol in zeker. Dat is een hele goeie vraag. eehm nou wij doen het, we doen het niet zo vergaand als jij zegt, maar wij doen het wel ook in onze adviescommissie. Die is in ieder geval divers samengesteld. Dus we hebben daar hopelijk heel veel perspectieven aan tafel. eehm die beslissen dus over de nieuwe plannen, eehm dus daarin hebben wij geprobeerd om mensen uit te zoeken die snappen wat we vragen. We hebben zeker een jongere. Het is niet echt het niveau jongere uit het wijkcultuurhuis in Overvecht ofzo dat zeker niet. Want het is heel wat om die plannen te beoordelen, maar wel bijvoorbeeld mensen die veel met jongeren werken en die daar heel direct mee in contact staan die in een wijkcultuurhuis- we hebben bijvoorbeeld eehm onze voorzitter is de directeur van het Bijlmer parktheater in zuidoost, eehm we hebben bijvoorbeeld, .. die heel erg diep in die urban scene in Eindhoven zit,
257. J: Ja precies
258. R1: Dus het zijn wel allemaal mensen die goed in die belevingswereld thuis zijn, eehm die we mee laten beoordelen, en het is bijvoorbeeld inderdaad heel interessant om eigenlijk met instellingen te kijken van wat kunnen zij doen om wel heel direct in gesprek te gaan, als dat je doelgroep is. Met die jongeren om te kijken, of geef ze de sleutels van je theater en zeg ga maar een week lang hier zelf programmeren ofzo, daar zijn allerlei vormen voor. Maar goed dat is inderdaad niet aan ons om dat
259. J: ja
260. R1: voor te schrijven hoe ze dat moeten doen. Maar wel inderdaad absoluut aan ons om te kijken, doen wij het eigenlijk wel goed.
261. J: Ja precies.
262. R1: dus wij proberen zeker zelf ook eehm daar bewust van te zijn.
263. J: Ja
264. R1: Ik denk dat we nog wel een stapje beter kunnen maar dat kan altijd. Ja.
265. J: ja. Dat eehm waren voor mij in ieder geval de vragen.
266. R1: goed.
267. J: heeft, heb jij nog vragen voor mij. Dat je denkt, nou hier heb je echt niet aan gedacht nu of eeh, of wil je nog iets kwijt.
268. R1: Nee ik vind het eehm, je gaat best wel diep, ik vind het leuk dat je zo de, de meta de lijn er uit haalt zeg maar. Want het is natuurlijk ook heel makkelijk om bijna op tekst niveau dingen te vragen ofzo maar je vraag wel goed door naar wat zit er achter voor idee en eehm hoe komt zoiets tot stand. Eehm nee ik denk dat ik, ik vind het heel leuk om jou even mijn visiedocument te sturen, dat heb ik echt geschreven in de eerste maand dat ik hier werkte eehm omdat ik ook gewoon voor mezelf op een rijtje aan het zetten was van wat zie ik nou in Utrecht om me heen en wat zie ik in de rest van het land gebeuren en hoe kan ik dat.
269. J: Ja dat lees ik graag ja.
270. R1: Dat is denk ik misschien wel het eerste zaadje geweest voor deze, toen wist ik nog niet dat ik deze ging schrijven maar dat, dat zaadje denk ik zie je hier wel in terug, dus dat is wel leuk voor jou. Eehm .. nee. Nee.

271. J: Oke
272. R1: Ik zou het niet weten
273. J: Dan ga ik de opname stoppen.

Bijlage 5 - Interview respondent 2

1. J: Ja, ehm nou vind je het goed als dit interview opgenomen wordt?
2. R2: Eh ja dat vind ik goed dat is prima.
3. J: Fijn dankjewel nou dan kunnen we beginnen. Ten eerste was mijn vraag, wat is je functie binnen de afdeling culturele zaken maar dat heb je net natuurlijk eigenlijk al heel goed uitgelegd, eehm ik heb daar aantekeningen van gevraagd dus die kan ik ook gewoon gebruiken dus dat hoeft je niet niet nog een keer uit te leggen.
4. R2: okee.
5. J: een tweede vraag is dan, wat is dan, want je zit dus ook in het Projectteam Cultuurnota, wat dan jouw functie daarbinnen is geweest, binnen dat projectteam.
6. R2: Ja. eehm ja ik zit even terug te denken hoeveel jaren terug je wil, na ik zal toch even die context meegeven. Ik werk nu vijf jaar op de afdeling cultuur, en ik kwam eigenlijk bij de afdeling terecht toen de hele aanvraag en adviesprocedure van de huidige cultuurnota liep. Dus die heb ik toen ook behandeld. Dat was nog meer op de achtergrond zegmaar, dus meer ondersteunend als het ware. Eeh dat was tot er een aantal collegas wegging, voornamelijk wegens pensioenleeftijden haha. Dus dat is ook een reden dat ik bij de afdeling kwam, dan verjongde ik de afdeling.
7. J: Ja
8. R2: eehm en toen gebeurde er heel veel op de afdeling, daar zal ik je niet meer vermoeien, maar toen werd ik verantwoordelijk voor de visitatieprocedure.
9. J: ja
10. R2: De visitatie die vindt dus halverwege de cultuurnota plaats en dan wordt iedere instelling wordt dus getoetst op eehm naja doen ze wat ze hebben beloofd en hoe staan ze ervoor en kunnen ze nog worden geholpen. Eehm eigenlijk was ik samen met een klein projectteampje toen verantwoordelijk voor die hele procedure, dus ik was de schakel tussen eehm het bestuur, richting onze MT, richting de sector dus alle cultuurnota instellingen en ook richting de visitatiecommissie die ik toen heb samen moeten stellen.
11. J: Ja
12. R2: Dus mijn rol was eigenlijk een soort van spin in het web van al die verschillende stakeholders om er voor te zorgen dat het loopt, dat de commissie goed gevoed is, dat de politiek ervan kan vinden wat ze willen vinden, etcetera. Dus dat heb ik toen gedaan. Waarom ik dat vertel is omdat we het nu iets anders hebben ingericht.
13. J: ja
14. R2: Want dat was best wel fragiel. Er lag eigenlijk, ik wil niet mezelf nu belangrijker maken dan dat het was maar er lag best wel wat op mn schouders ofzo.
15. J: ja.
16. R2: Met de cultuurnota he dan zijn er ook opeens financiële keuzes mee gemoeid, vonden dat we het anders in moesten richten. Eehm dat hebben we min of meer als volgt gedaan, haha. Misschien heeft ... dat je ook al verteld maar het is eigenlijk zo dat ... was meer verantwoordelijk voor eehm de inhoud, dus echt de criteria en de uitgangspunten, dus die heeft het merendeel van de cultuurnota die je hebt gelezen ook geschreven.
17. J: Ja

18. R2: eehm .. was meer verantwoordelijk voor het bestuurlijke traject en de financiën. eehm dus dat is echt de schakel richting ons college, eehm het schrijven van de raadsbrieven, dat soort dingen. En de begroting goedkeuren. Eehm ik werd meer verantwoordelijk voor ehm voor de schakel richting de adviescommissie.
19. J: ja.
20. R2: En dan eehm voor het goed informeren van hen, ze meenemen in het verhaal dat wij als gemeente belangrijk vinden, de hele verdeling van de commissieleden over de aanvragen, eehm de secretarissen, dus eigenlijk het hele traject rondom de adviescommissie ben ik meer verantwoordelijk voor geworden, eehm en dat werkt super fijn, dat merken we ook nu met die hele corona toestanden, dat je daardoor een soort van verdeling hebt en ook beter weet wie waar verantwoordelijk voor is.
21. J: ja
22. R2: in plaats van dat er iemand in zn eentje alles aan het doen is. Dus zo eigenlijk in een notendop welke taken ik in het geheel heb.
23. J: ja. Duidelijk. De vragen die ik heb zijn niet per se gericht op de functie van jullie dus ze zullen misschien een beetje overlappen en als je denkt ja hier weet ik niks van dan kun je het ook gewoon zeggen, dat moet je dan maar even aangeven. Ehm ja de vragen die ik nu heb gaan dus eigenlijk over de nota in het algemeen, gaan ook iets specifiek op de dingen die gezegd worden in de nota in maar zijn ook inderdaad juist wat overtreffender dus wat is het doel van de gemeente daar in etc. dus dan weet je dat in ieder geval. Mijn eerste vraag nu is eehm wat is het doel van de cultuurnota. Voor jou.
24. R2: haha dat is een hele goeie vraag. Naja kijk even terugkomend op wat je eerder zei, ik ben natuurlijk wel overal bij betrokken en zo zijn natuurlijk ook wel ... en ... zijn dat ook.
25. J: ja
26. R2: eehm het doel van een cultuurnota, kijk we vinden vanuit de gemeente, en daarmee bedoel ik zowel de gemeenteraad als het college, vinden we het van belang dat er een kwalitatief goed cultuuraanbod voor de inwoners van de stad is. En het doel van de cultuurnota is om er voor te zorgen om zoals het er nu is, dat het mij betreft beter gaat worden. En eehm wat je wil in zo'n cultuurnota is dat je met zn allen, he want zo'n cultuurnota is met een heleboel verschillende mensen uiteindelijk opgesteld, de sector kan er ook input voor leveren, eehm wat je wil is, is dat de inhoudelijke en financiële kaders, dat die met elkaar duidelijk zijn.
27. J: ja.
28. R2: eehm, financiële kader is gewoon zo veel geld is er beschikbaar en voor deze regelingen hebben we die bedacht, en de inhoudelijke kaders is dan meer op basis van deze criteria uitgangspunten, eehm gaan we de komende tijd met elkaar eehm aan de slag.
29. J: Ja
30. R2: Daar aanvragen voor ingediend worden en wij gaan vanuit de gemeente daar ook een aantal acties eehm voor uitvoeren etc. dus dan resume terugkomend op je vraag, is het cultuuraanbod van de stad nog leuker maken en nog beter, en dat iedereen weet van oke hier gaan wij de komende periode vanuit de gemeente in ieder geval dan op inzetten.
31. J: Ja. Duidelijke en eehm waarom we gaan er gewoon meteen eehm, waarom deze vier pijlers?
32. R2: haha. Eehm waarom de- ja, naja kijk, eehm ff kijken, creatief vermogen, ontwikkelruimte inclusie en pluriformiteit he, dat zijn de vier waar je op doelt. Eehm dan ga ik ze denk ook

een voor een ff af. Eehm kijk pluriformiteit, ik denk dat je als eehm als vierde stad van het land een aanbod moet hebben wat bestaat uit een breed spectrum.

33. J: ja.

34. R2: He, dus dat je er voor moet kiezen om en theater, en beeldende kunst, en muziek, weetje, dus dat je je niet richt op een kunstdiscipline. Eehm, dus dat vind ik een belangrijke reden waarom we kiezen voor pluriformiteit. Eehm inclusie, ja als je het mij vraagt dan dan is het toch wel zo dat kunst en cultuur van oudsher al voor een bepaalde upperclass in de samenleving is geweest. Eehm tijden veranderen, politiek verandert daar ook in, en dan vind ik het niet meer dan logisch dat je vanuit de overheid nadenkt over van ja hoe kunnen we ervoor zorgen dat dat verandert, dat het niet meer voor een select gezelschap is van inwoners van Utrecht, maar dat het iets is voor iedereen. Eehm. en waarom dat doel wordt toegevoegd, dat dat heeft te maken met een politieke wind die waait, met keuzes bij ons op de afdeling, dat zijn een heleboel factoren die uiteindelijk samenkomen en die ervoor zorgen van he we vinden het belangrijk om daar nu echt stappen in te gaan zetten. en we kunnen wel met zn allen wel de hele tijd zeggen van ja het is belangrijk, maar dat zeggen we al te lang ofzo heb ik ook het idee,

35. J: ja.

36. R2: eehm waardoor het nu belangrijk is om er nu echt ff kritisch op in te zetten en ik hoop, we zitten er nu midden in in de aanvragen, ik hoop dat de commissie daarin ook wel stoere keuzes eehm durft te maken. Eehm creatief vermogen en ontwikkelruimte die zitten dan meer in de hoek van educatie en eehm talentontwikkeling ook, dat zijn eehm met name talentontwikkeling vind ik ook wel eentje die goed bij Utrecht past en die ook wel belangrijk is voor deze stad omdat je gewoon ziet dat heel veel kunstenaars geneigd zijn na hun studie, we hebben hier heel veel kunstvakopleidingen,

37. J: Ja.

38. R2: Maar dan na hun studie dan gaan ze toch naar Amsterdam of naar Eindhoven of

39. J: ja precies.

40. R2: En dan heb je hier wel prachtige voorzieningen, dan heb je hier een Tivoli Vredenburg, he want de infrastructuur kwa gebouwen is volgens mij best wel aardig in orde, maarja je wil ook dat daar content is en dan daar eehm makers eehm hun ding kunnen doen. En dan is t (te veel ommaken (09:50) als je dat met jonge makers van onderaf dan eehm kan creëren. Maar dan moeten ze wel in de stad blijven. Dus talentontwikkeling is daarbij wel ook een belangrijke keus, eehm en educatie dat zit m meer in dat je ook van jongs af aan op scholen al trajecten hebt om het, om ervoor te zorgen dat je verrijkt wordt weetje, dat je meer eehm eehm daarin wordt uitgedacht om je verbeeldingskracht naja bladibla, dat (slinger) dat zit m meer in dat creatief vermogen.

41. J: Okee, eehm dankjewel, eehm en wat is dan, want je zei net al dat je bezig bent geweest met de cultuurnota in de trant van de adviescommissie of visitatiecommissie, enzo, eehm wat is dan het grootste verschil tussen die twee nota's wat betreft inclusie, is er in de cultuurnota van 2017-2020 ook een aparte pijler voor inclusie geweest of is er echt een groot verschil tussen hoe ze daar

42. R2: eehm in die van vier jaar geleden, eehm toen hadden we minder mooie pijlers toen hadden we criteria, komt eigenlijk op hetzelfde neer haha. Vier jaar geleden waren de criteria waren artistieke kwaliteit, betekenis voor de stad, eehm ondernemerschap en onderscheidendheid. Onderscheidendheid is een heel ingewikkeld woord eigenlijk, ik vind

het nog steeds gek dat we voor dat woord hebben gekozen maar, het heeft er meer mee te maken je positionering ten opzichte van anderen zeg maar. En in hoeverre onderscheid je jezelf ten opzichte van anderen. Dus ... Eehm, inclusie zat, zat er een beetje in verweven. Het is werd wel genoemd in de nota, maar die zat niet, die was niet zo expliciet opgenomen zoals dat nu eehm wel is gedaan. Eehm dus dat is wel een groot verschil ten opzichte van vier jaar geleden dat daar nu heel specifiek op in is gezet.

43. J: ja precies. En dat vind jij goed? Dat er nu zo'n inclusieve, dat het nu zo'n grote pijler is?
44. R2: Ehm vind ik dat goed, ja zeker. Naja ik eehm eehm kijk, met ... en ... zeggen we ook wel vaak tegen elkaar van ja we hopen dat de boel ook een beetje wordt opengebrouwen weet je en dat er een stoere cultuurnota aankomt. Waar dan misschien de gevestigde orde van baalt, om het maar even zo te noemen, maar er mag wel wat gebeuren. Het mag wel even opgeschud worden en dat kun je creëren door een aantal nieuwe aanvragen misschien ook toe te laten treden, maar ook door een aantal partijen uit te dagen om wel degelijk heel goed na te denken over hoe ze in hun eigen organisatie omgaan met het vraagstuk. Em eehm ik ben wel van mening dat het nooit een te verplichtend karakter moet krijgen, zolang he jij bent niet inclusief, dus eehm we stoppen de subsidie. Maar ik denk dat we als gemeente wel een rol hebben om ervoor te zorgen dat dat ze daar mee bezig gaan en dat ze dat ze daar actief over nadenken en dat dat dan ook terug te zien is in activiteiten of in personeel of wat dan ook.
45. We kunnen daar wel in stimuleren.
46. J: Ja dus jij vindt vooral ook dat de rol van de gemeente bij het stimuleren van inclusie in de culturele sector, wat is die rol dan is dat dan een stimulerende rol?
47. R2: Ja denk ik wel en dan is ook de vraag van op welke aspecten kun je daar in stimuleren, en eehm je, ik vind het altijd ingewikkelde he want ik zeg net van je moet ze niet, je moet het ze niet verplichten. Aan de andere kant gaan we vanuit de cultuurnota de instellingen er wel op toetsen. Dus dat is altijd wel een beetje een lastige, vind ik wel een lastige spagaat hoor. Eehm en dan kom je uiteindelijk op zo'n tussenwoord van stimuleren terecht, haha, eehm maar dan de vraag wat kun je daar in doen. Naja we hebben dan die vier P's die heb je gelezen denk ik,
48. J: ja.
49. R2: personeel, programma, publiek en partners,
50. J: ja.
51. R2: eehm kijk je zou, we zeggen nu twee van die vier ofzo he, die zijn in ieder geval belangrijk dat je aan kan tonen dat je op twee van die vier aspecten gewoon echt laat zien van ik heb daar een visie op ontwikkeld, ik heb daar keuzes in gemaakt en op deze manier zie je daar resultaten van. eehm. En dat vind ik wel, dat vind ik wel een rol van de gemeente dat je in ieder geval aan de ene kant laat zien 'wij vinden dit belangrijk en we gaan daar kritisch naar kijken'
52. J: hmm
53. R2: En dat je ook van organisaties kan verwachten dat ze daar iets mee gaan doen. Kijk uiteindelijk is het overheidsgeld wat ze gaan ontvangen, he, en eehm het publiek zelf, dan vind ik dat je daar wat voor terug mag vragen.
54. J: ja. Ja.
55. R2: Als je daar aanspraak op wil maken.
56. J: Duidelijk

57. R2: okee. haha
58. J: Ja sorry ik eeh heb heel veel vragen. ... eehm wat is voor jou inclusie?
59. R2: ja laat ik voorop stellen dat eehm, ik vind niet dat iedere organisatie die subsidie ontvangt er voor iedereen moet zijn. Weetje want dan krijg je ook een hele gekke situatie. Een plek voor iedereen is een plek voor niemand ofzo zeg ik wel een weetje, je moet een bepaalde identiteit hebben, een bepaalde feeling ofzo bij een plek. Ik vind eehm wel dat bij grotere organisaties je mag verwachten eehm dat ze zich daar anders in opstellen. Kijk van Tivoli Vredenburg, vind ik, die moeten opzich gewoon er voor iedereen zijn. Maar voor van Ekko bij wijze van spreke, die zitten meer een beetje in de hipster-indie hoek zegmaar, dat ze best wel al in die hoek zich mogen begeven. Uiteindelijk is de kunst, straks ook van zo'n kerncommissie om ervoor te zorgen dat er een cultuurnota komt waarbij het zo inclusief mogelijk is. Totale inclusie bestaat niet volgens mij. Weetje dat kan niet. Dat is super ingewikkeld om dat voor elkaar te krijgen. Eehm terugkomend op je vraag wat is voor mij inclusie. Is voor mij zo veel mogelijk een poging proberen te wagen om er eehm om er voor iedereen te zijn zonder daarbij je eigen identiteit daarbij te verliezen.
60. J: okee en wat is.
61. R2: Het spijt me, zo'n vieze uitspraak dit haha.
62. J: Wat is dan voor jou het verschil tussen diversiteit en inclusie?
63. R2: Ja dat vind ik, dat zijn ook een beetje van die modewoorden vind ik eerlijk gezegd. Dat, ja de ene keer is het inclusie de andere- nu is het ook eehm ja weetje, je had er ook eehm zo'n slogan van de gemeente 'healthy urban living' of gezond stedelijk leven, en nu is dat veranderd naar 'healthy urban living for everyone'
64. J: ohja
65. R2: van 'gezond stedelijk leven voor iedereen'
66. J: Ja ik zie het nu ook hier in de introductie staan in de nota van de wethouder.
67. R2: Ja. kijk in denk het woord diversiteit suggereert natuurlijk verschil. Weetje en ik denk inclusie dat staat meer voor kom erbij ofzo. Dat voelt ook toegankelijker het woord. Eehm dus ik denk dat daar een verschil in zit. Dat diversiteit eigenlijk benadrukt dat er verschillen zijn tussen mensen, ehm dat is zo, maar dat is misschien niet helemaal het doel van zo'n beleidsthema.
68. J: Hmm
69. R2: Inclusie laat veel meer zien dat je openstaat voor iedereen ofzo. Dus.
70. J: okee,
71. R2: Wel leuke vragen want ik had hier nog niet eerder over nagedacht.
72. J: haha
73. R2: Dus ik improviseer er even op los.
74. J: ja haha. Er zijn ook geen goede of foute vragen dus. eehm even kijken. je hebt net al gezegd dat eehm de nota is opgesteld natuurlijk niet alleen door jullie, maar er is inspiratie getrokken uit bijvoorbeeld inderdaad de cultuurbrief van Van Engelshoven maar ook inderdaad heel veel gesprekken met makers, ik vroeg me af hoe jullie dan, hoe is dat zo tot stand gekomen die gesprekken die brainstormsessies met de makers. Bijvoorbeeld dat recept voor de toekomst enzo, hoe gaat een gemeente, hoe benaderen jullie dan die mensen en hoe gaat dat in zn werk?
75. R2: eehm er zijn een aantal verschillende categorieën eigenlijk he. Je hebt natuurlijk andere overheidsorganen. Dan heb je het rijk, andere gemeenten maar ook eehm de provincie. Nou

daar is contact mee. De grote vier steden heb je, de G4, de G9. Dat is uiteindelijk ook iets wat ... allemaal op zich neemt. Die hebben ook allemaal verschillende eehm ja beleidswensen, doelen, thema's eehm naja etcetera. En dan is het aan ons om te kiezen hoe we ons ernaar verhouden. Daarnaast heb je de fondsen. Dan heb je private fondsen en publieke fondsen. Private fonds is bijvoorbeeld het VSB fonds, eehm een publiek is het fonds podiumkunsten, nou die hebben ook allerlei beleidsdoelen en thema's. Eehm daar willen wij ons ook toe verhouden in zekere zin. En daarnaast heb je de sector zelf.

76. J: ja.

77. R2: En de sector zelf vindt alles. Eehm die zijn af en toe best wel (rumoerig?).

78. J: ja dat snap ik.

79. R2: Dat is ook heel leuk, om daarmee in gesprek te gaan maar het is ook heel ingewikkeld. Eehm vanuit de gemeenteraad of het college wordt dan heel vaak de opdracht ook meegegeven van het is belangrijk om bij de totstandkoming van zo'n cultuurnota ervoor te zorgen dat de sector ook input kan aanleveren. Vorige coalitieakkoord heette 'Utrecht maken we samen' dus daar zit het ook een beetje in. Dat is ook de reden waarom er van die, ja bijeenkomsten als stadsgesprekken worden georganiseerd. En zo'n stadsgesprek is dan ervoor bedoeld dat iedereen iets kan vinden. Eehm en dit jaar hebben we dat gedaan met een andere titel dat was de meedenksessie

80. J: ja

81. R2: heette die en dat was dan eehm begin vorig jaar een bijeenkomst waarbij de hele sector werd uitgenodigd om input aan te leveren eehm op bepaalde thema's en eehm dat resulteert dan uiteindelijk in zo'n recept voor de toekomst. Eehm al die dingen samen zijn ingrediënten eigenlijk om uiteindelijk zo'n cultuurnota op te bouwen en die stap van al die ingrediënten naar dat wat er uiteindelijk in zo'n cultuurnota komt te staan eehm die die maken wij dan ook vanuit zo'n projectteam. En die bedenken wij dan ook met elkaar van he maar hier wordt dat gezegd, dat moeten we dat daar aan koppelen. He hier wordt dat gezegd, zijn we het daarmee eens, nou niet per se, dan gaan we het zo en zo gaan we het voorstellen. Dan gaat uiteindelijk zo'n cultuurnota in zn conceptversie gaat dan naar het college, het college vindt er dan ook vanalles van, dan komt het weer terug bij ons, dan ga je er weer aan lopen schaven, dan ga je het weer aanpassen en dan uiteindelijk ligt er dan een versie die richting de gemeenteraad gaat, en die vinden er dan ook weer allerlei dingen van, dus ja. Zo in een notendop eigenlijk hoe dat dan allemaal tot stand komt.

82. J: en eehm. Ik vind het, want sommige mensen, je spreekt dus met mensen uit de sector, uit de culturele sector. Je zegt ook dat een groot deel van de sector het misschien helemaal niet zo leuk vindt dat inclusie een groot thema is, maar hoe bereik je dan, want lijkt me als je over inclusie praat en je zegt eehm het is voor een groot deel nu nog een upper class gebeuren, hoe krijg je dan toch, hoe kom je dan toch in gesprek met diegenen die daar niet van gebruik kunnen maken of die zich daar niet in thuis voelen. Heb je daar ook gesprekken mee gevoerd? Snap je een beetje mn vraag haha.

83. R2: Eehm eigenlijk, ik snap je vraag niet helemaal, maar als reactie zou ik willen geven dat eehm dat niet iedereen het er mee eens hoeft te zijn. Dat is natuurlijk uiteindelijk ook wel, je moet natuurlijk toch keuzes maken en als wij, als wij zelf rekening gaan houden met iedereen dan zijn we ook niks. Ik vind eerlijk gezegd maar dan spreek ik ook even op persoonlijke titel dat we vandaag de dag te veel rekening met iedereen proberen te houden.

84. J: Ja

85. R2: Een klein voorbeeldje, (castellum op woord?) is dan net geopend in Leidsche Rijn, dan heb je 1 of 2 klagende mensen om de hoek wonen en daardoor kunnen er allerlei evenementen daar niet meer doorgaan, terwijl er veel meer mensen daarvan zouden kunnen genieten dan eehm dat die mensen klagen zegmaar. Dus ik vind ook wel dat we geneigd zijn met zn allen om heel erg iedereen te willen horen.
86. J: ja
87. R2: en dat zit ook wel een beetje in zo'n stadsgesprek achtige constructie.
88. J: ja.
89. R2: Eehm dat is super ingewikkeld om ervoor te zorgen dan van al die meningen die je verzamelt in zo'n nota kwijt te kunnen. Daar ook voor zorgt eerlijk gezegd is, het is eigenlijk, er wordt wel eens gezegd van die nota's of van die eehm van die beleidsstukken ofzo dat die heel wollig en dat die heel abstract enzo zijn en ik snap dat ook. Dat heeft hier denk ik ook wel een beetje mee te maken dat je uiteindelijk het ook zo op moet schrijven dat je niemand buitensluit. Dat je ook eehm zoveel mogelijk meningen toelaat en dat je zo veel mogelijk organisaties die aanspraak willen maken op subsidie ook toelaat en dat zorgt er denk ik ook voor dat je toch op bepaalde abstractheden uiteindelijk terecht komt om dingen te verwoorden. eehm. Als je daar heel expliciet in bent van wij kiezen daarvoor en wij doen dit wel en dat niet en eehm dit is goed en dit is fout, dan sluit je natuurlijk al best wel een grote groep buiten om afspraken te kunnen maken op subsidie.
90. J: ja.
91. R2: eehm dus het is altijd een balans tussen aan de ene kant wil je wel duidelijke keuzes maken na ik vind dat we dat ten opzichte van vier jaar geleden toch wel duidelijker hebben gedaan. Aan de andere kant wil je een speelveld creëren waarin zo veel mogelijk organisaties aanspraak kunnen maken op subsidie.
92. J: Ja. Ja. eehm eventjes kijken.
93. R2: Ben ik soms te filosofisch.
94. J: Nee hoor zeker niet. Ik zat even te bedenken of dat mijn vraag is beantwoord maar ik denk het wel. eehm. .. eehm in hoeverre is eehm de politiek een leidende kracht in het opstellen van zo'n nota. Is er vele politiek bij gemoeid of is het echt alleen maar bestuur.
95. R2: eehm, ja kijk uiteindelijk. Dit is ook niet mijn sterkste punt hoor want ik wist het verschil tussen die gemeente en politiek en de sector en,
96. J: ja
97. R2: ik vind dat soms ook best wel ingewikkeld, voor mezelf heb ik altijd zoiets van de politiek die stelt inhoudelijke en de financiële kaders vast. eehm dus zo'n cultuurnota dat is eigenlijk het moment voor de politiek om nog invloed te kunnen hebben. Zeker omdat dat vervolgens de bal bij de adviescommissie komt te liggen. En de adviescommissie die neemt binnen die kaders gewoon de besluiten. Eehm en dat gaat straks gebiedende wijs naar de raad toe die dan van alles gaat vinden, maar in principe is dat wat de adviescommissie vindt is eehm is leidend. Eehm kijk je hebt dan de gemeenteraad, die stellen uiteindelijk die kaders vast, en je hebt het college, dat is eigenlijk een afvaardiging van de gemeenteraad. Eehm die het bestuur van zo'n een eindvorm (...) eehm, en dat is natuurlijk wel schakelen de hele tijd. Want als wij ehm vanuit ons projectteam dan aan het college of aan de wethouder cultuur in dit geval uitleggen van okee, zo willen we het gaan doen, dan moeten wij altijd wel aan haar eisen ook voldoen. In die zin zijn wij eehm eehm vrij dienstbaar vanuit onze afdeling.
98. J: Ja

99. R2: Ik ben helemaal geen dienstbaar type dus daarom vind ik dit altijd wel heel lastig, maar eehm als Anke iets vindt, ja dan dan gaan wij daar wel naar rennen weetje. Zij zit toch in het bestuur daar zit wel een bepaalde hiërarchie in.
100. J: ja
101. R2: Het is daarbij wel de vraag om haar op zo'n manier te informeren of te overtuigen van iets dat ze uiteindelijk ergens in mee kan gaan. Kijk zij heeft zo veel dossiers. Zij heeft naast cultuur heeft ze ook onderwijs, financiën en eehm weet ik allemaal wat, ze vertrouwt wel op onze expertise. Wij zijn er dagelijks mee bezig en zitten daar helemaal in. Dus zij heeft ons ook nodig voor input om uiteindelijk dingen te kunnen verdedigen richting de gemeenteraad. eehm Dus ja, de politiek is wel degelijk heel erg van invloed op ons, die moeten het uiteindelijk vaststellen, maar zo'n wethouder die bouwt wel degelijk op onze expertise en het is aan ons om haar daarin te overtuigen zodat zij de gemeenteraad daar ook weer in mee kan nemen eventueel.
102. J: ja. Dat is zeer duidelijk. En ik had ook nog een vraag over, dan heb je dan inderdaad de politiek en in hoeverre spelen economische overwegingen dan een rol en daar bedoel ik mee; maakt inclusiviteit de stad utrecht eehm zegmaar gaat daar door de economie in de culturele sector vooruit? En is dat een van de overwegingen geweest of is dat helemaal niet zo bedacht van, als we inclusie stimuleren dan hebben we er economisch ook nog wat aan.
103. R2: Eehm nee ik heb hem nooit zo (onverstaanbaar) voorbij horen komen nee. Eehm kijk tuurlijk cultuur is ook goed voor de economie he we hebben aan kunnen tonen dat eehm de hoeveelheid euro's die wij vanuit de gemeente in cultuur stoppen de stad uiteindelijk meer oplevert dan dat het kost. Daar kan ... je ook alles over vertellen zo. Eehm maar het is nooit een reden geweest om inclusie zo belangrijk te maken in die cultuurnota om er voor te zorgen dat ook economisch.. ik zie zelf dat verband ook niet direct ofzo van hoe dat zou kunnen.
104. J: Nee ja nee dat snap ik jullie hebben soms er in staan van een inclusief eehm cultuur eehm zeg maar een inclusieve culturele metropool trekt publiek van binnen en buitenland aan. En ik vroeg af hoe die, hoe die zinnen er dan in zijn gekomen of dat dan gaat over waarom dat per se dan, waarom die stap is gemaakt naar die conclusie daarbij.
105. R2: Ja dat dat komt eerlijk gezegd eerder voort uit dat je ook van die dingen hebt zoals Utrecht marketing en de afdeling economie inderdaad die dan ook inzetten op toerisme. En cultuur is natuurlijk ook weer een belangrijk eehm eehm belangrijke ding voor het toerisme. Ik denk dat het eerder daar dan vandaan komt dan dat het echt is bedoeld van hey hoe inclusiever we worden hoe economisch beter deze stad er voor komt te staan ofzo.
106. J: Jaa. eehm hebben jullie, want jullie hebben dat nu niet gedaan natuurlijk, hebben jullie soms de behoefte gevoeld om je te profileren als stad? Dus bijvoorbeeld Utrecht stad van 'iets dergelijks'. is dat, is dat nog eehm-
107. R2: Ja zeker die behoefte voel ik zelf ook enorm om dat veel beter te doen. Eehm maar dat is bij Utrecht kei ingewikkeld. Tenminste ik heb wel eens van die praat sessies van Utrecht branding ofzo en hoe je dat zou moeten zien nou net vertelde ik al de healthy urban living for everyone dat is nu dus het ding. Eehm ik ik vind dat eehm eehm dat dat dat we daar een een betere keuze in zouden kunnen maken. Eehm en een duidelijkere ook, die je kan helpen eehm in marketing strategieën. Kijk nu praten we over een inclusieve culturele metropool. Ja weet je ik vind dat best wel abstract. Eehm ja we hebben dan wel zo'n visie ontwikkeld van daar zouden we naar toe moeten. Maar daar komen we nooit helemaal uit.

En eehm ikzelf ook niet. Kijk ik heb bij, bij Rotterdam bijvoorbeeld heb ik, heb ik ook meteen een beeld. Maar dat komt door, eehm de haven die ze daar hebben, door al het industriële erfgoed wat ze daar hebben, doordat het al zo'n diverse stad vanuit zichzelf is al jaren lang. Bij eindhoven heb ik dat ook met Strijp-S en eehm Philips en eehm kijk daar heb je al een bepaalde feeling bij. Bij utrecht weet ik niet precies wat dat is eehm eehm dat gevoel. Weet je en eehm of dat typische eehm van de stad. En daar kun je nu wel naar op zoek, eehm ik heb tig keer gepleit van ja volgens mij zit het hem echt in muziek, zeker nu Tivoli Vredenburg er is. Maar ja, andere collega's denken daar natuurlijk heel anders over. En het is ook logisch dat ik dat zeg en dat anderen daar anders over denken. Eehm ik, ik zou het heel gaaf vinden als daar een duidelijkere keuze in wordt gemaakt. Maar niemand durft die te nemen heb ik het idee.

108. J: Ja, ja.

109. R2: Want dan sluit je dus ook iets buiten.

110. J: Jazeker, dat is waar. eehm, dan eigenlijk nog een nog een afsluitende vraag en dat is, eehm, hoe ga ik dat stellen. Zie jij nog ergens dat je denkt; nou hier gaat het nog niet helemaal lekker. Eehm hier moeten we voor, misschien zijn er dingen waar je voor uit moet kijken, zijn er dingen die nog niet soepel gaan. In het misschien uitvoeren van het beleid je zei net al zelf, sommige makers zitten er per se op te wachten. Hoe zie je het voor je dat het in de toekomst, hoe die drempels overbrugt moeten worden of hoe zeg je dat. ja. Zijn er hindernissen die je denkt..

111. R2: Nou, ik snap je vraag en ik.. nou nou ik hoop eehm uiteindelijk dat eehm de keuzes die we samen he vanuit de gemeente maar ook bij organisaties gaan maken als het gaat om inclusiviteit dat die worden gebaseerd op eehm op kwaliteit. En niet op kwantiteit. Want daar lijkt het weleens naar toe te gaan. En dan neem ik toch eigenlijk Le Guess Who als voorbeeld. Eehm die boeken een bepaald bandje, eehm uit Perzië of weet ik veel waarvandaan ze allemaal komen. Omdat ze dat gewoon een geluid vinden wat ze nooit eerder hebben gehoord en heel interessant vinden om dat met een groter publiek te delen. Eehm en omdat daar een programmeurs team zit met mensen die, die daar heel goede feeling mee hebben. Van oke dit vinden we gewoon super interessant en nieuwe muziek om aan een publiek te tonen. Ja dan maak je zo'n keuze op basis van, van kwaliteit. Terwijl als je er naartoe gaat met elkaar van ohja shit we moeten ook nog een bandje eehm wat niet binnen ons spectrum ligt, dus laten we dat bandje maar boeken, ja dan gaan we de hele verkeerde kant op met elkaar. Eehm en dat zit hem dus in keuzes zowel qua programmering, maar ook met je personeel. Want daar zie je het ook wel een gebeuren weet je. dat ze dan denken; oh we nemen die niet zomaar aan want, check he, eehm diversiteit. Terwijl eigenlijk zou je moeten denken, diegene heeft een heel ander perspectief misschien. Eehm maar dat is super interessant voor onze organisatie, let's go. Weet je, dus veel meer op die manier redeneren met elkaar en ik denk dat dat een grote valkuil is waar we nu helaas wel nog in trappen met elkaar, en en dat doet iedereen soms onbewust en de goede bedoelingen zijn er heus. Eehm maar dat dat zou ik wel heel jammer vinden als, als het die kant op gaat. dus ik hoop dat, dat we met elkaar eehm voor kwaliteit erin kunnen kiezen.

112. J: Ja. dat is een eehm mooie afsluiter. Had jij nog vragen voor mij? Eehm dat je denkt je had dit niet behandeld. Wilde je nog iets toelichten wat ik je, waar ik je niet de mogelijkheid toe heb gegeven.

113. R2: Een dingetje waar ik zelf eehm dan dan ook met name mee bezig ben geweest. eehm daarin zat de grootste proef voor mij ook als het gaat om eehm inclusie en dat is die adviescommissie en de samenstelling daarvan.
114. J: Ja
115. R2: Dus dat is misschien wel een goede toevoeging nog voor je om te weten dat dat daarmee kun je natuurlijk heel veel doen he. Die adviescommissie bepaalt op basis van onze kaders eehm wie er wel en geen subsidie gaan krijgen, en hoe zo'n advies er uit komt te zien.
116. J: Ja
117. R2: Ja die samenstelling daarvan, dat dat dat is heel belangrijk om uiteindelijk eehm ja ook ervoor te zorgen dat dat het de juiste kant op gaat, eehm zoals wij willen. En er zitten best wel eehm best wel spannende types ook in. Weetje, gewoon, eehm.
118. Ten opzichte van vier jaar geleden is die bijvoorbeeld veel jonger. Eehm en ook veel diverser. Eehm er zitten heel veel mensen uit Rotterdam op een of andere manier zitten er ook in. En daar ben ik wel blij mee dat dat goed is gelukt. En je merkt ook ja zitten nu in die vergaderingen, helaas door dat virus op een andere manier dan voorgesteld maar goed.
119. J: ja
120. R2: Eehm je merkt ook wel dat er al een aantal keuzes zijn gemaakt die de boel wel op gaan schudden. En eehm ja daar ben ik wel blij mee.
121. J: En dat is geen samenstelling voor kwantiteit maar juist voor kwaliteit dus.
122. R2: haha, Ja, ja zeker. Ja nee dat eehm is een poule van ongeveer 25 mensen, en eehm je kunt daarin natuurlijk gewoon echt nadenken over verschillende karakters, met verschillende leeftijden. Echt van alles en nog wat. Dus dat is best wel, wel leuk om mee bezig te zijn ook.
123. J: Dat is een goede, die ga ik sowieso dan ook meenemen denk ik. Eehm. Dankjewel!
- R2: Ja graag gedaan.

Bijlage 6 - Interview respondent 3

1. J: Ja eeh nou dit gesprek wordt dus opgenomen. eehm vind je dat goed?
2. R3: Ja daar ga ik mee akkoord.
3. J: Dankjewel. Eehm heb ik de eerste vraag en dat is eehm, wat is jouw functie binnen de Gemeente Utrecht en binnen de afdeling Culturele Zaken?
4. R3: Eehm ja ik heb een nieuw soort functie ik ben opgave manager, eehm dat is een eehm een functie die sinds een jaar bestaat, en dat is eigenlijk een soort tussenlaag tussen de manager op de afdeling en de beleidsadviseurs. Dus ik stuur een eehm clubje van beleidsadviseurs aan waarbij ik een eehm sparringpartner ben bij eehm ingewikkelde vraagstukken.
5. J: okee, en eehm dat doe je bij culturele zaken?
6. R3: Ja klopt.
7. J: En je zit je bent ook onderdeel,
8. R3: en
9. J: Oh sorry
10. R3: Eehm nee ik wilde nog even toevoegen dat ik daarbij ook eehm veel de de route richting het college doen. Dus eehm eehm naja sommige beleidsadviseurs kunnen dat ook prima zelf maar anderen vinden dat spannend of ingewikkeld eehm dus die help ik daarbij of neem ik van hen over, dus de advisering richting het college.
11. J: Okee. En jij bent ook onderdeel van het Projectteam Cultuurnota toch?
12. R3: Ja klopt.
13. J: Precies. En wat is jouw rol eehm binnen dat team?
14. R3: Eehm dat is een goeie ja ook het eehm ook daar ben ik dus opgave manager. De cultuurnota is eehm ja dat is eigenlijk toch het grootste project op de afdeling, en dat is eigenlijk ook bestempeld als een opgave. Ja binnen de gemeente is er een paar jaar geleden bedacht dat we meer moeten gaan werken, meer opgavegericht moeten gaan werken.
15. J: Ja
16. R3: En dat hebben wij als afdeling gehoor aangegeven door een paar belangrijke opgaves op de afdeling te benoemen, en daarvan is de Cultuurnota daar een van. Dus ik zit als opgave manager zit ik in dat projectteam.
17. J: Ja.
18. R3: En ben ik dan ook sparringpartner van ... en En eehm ja voel ik me eindverantwoordelijk voor, naja dat voelen we ons allemaal, maar voel ik me eindverantwoordelijk voor het opleveren van eehm het eindproduct.
19. J: En dat is dan de nota.
20. R3: En dat we daar met zn allen tot komen.
21. J: En is dat eindproduct voor jou dan de nota of meer het resultaat wat de nota dan gaat geven.
22. R3: Eehm oh dat is een goeie vraag eehm, voor mijzelf.. ja kijk uiteindelijk doen we het allemaal voor het resultaat wat eehm in de sector teweeg moet worden gebracht, maar heel concreet zie ik het eindresultaat als de nota subsidieverdeling die wij he,
23. J: Ja

24. R3: Eerst moet de commissie met haar advies komen, en vervolgens moeten wij daarop reageren met de nota subsidieverdeling, en dat is wel het moment waar we met zn allen nu naartoe werken en wat we voor de zomer nog afgerond moeten hebben.
25. J: Ja ik hoorde ook inderdaad dat jullie nu midden in die vergaderingen zijn daarmee.
26. R3: Ja klopt.
27. J: Precies. eehm dan volgende vraag, dit heb je misschien al een beetje verwoord ook door jouw eigen doel dan te geven, maar wat is het doel van de cultuurnota op zich. Wat is het doel van een cultuurnota?
28. R3: Eehm wat is het doel, nouja daarmee, met de cultuurnota zetten we eigenlijk de lijnen uit zowel voor de komende vier jaar, met de uitgangspunten, eehm als met de visie die we in hoofdstuk 1 hebben opgenomen waarvan wij denken waar het de komende twaalf jaar naartoe moet. Kijk wij zijn eehm produceren zelf geen kunst of cultuur, en ik vind zelf ook dat je als overheid terughoudend moet zijn in te bepalen welke kant het allemaal op moet, maar je kunt het ook niet helemaal open laten. Dus in de visie hebben wij vier pijlers geformuleerd waarvan wij denken, daar moet de komende jaren aandacht voor zijn. Die hebben we ook niet helemaal zelf verzonnen maar dat is allemaal op basis van sectoranalyses die de afgelopen jaren gedaan zijn.
29. J: Ja.
30. R3: En op basis van MKBA's en op basis van input uit de stad. En daaruit hebben we deze vier pijlers gedestilleerd, eehm, ja dus eehm eehm nu ben ik je vraag even kwijt.
31. J: Jet doel van eehm de nota
32. R3: Ja het doel eehm nee is toch wel om om eehm om de grove lijnen uit te zetten voor de komende jaren. Waar we met eehm gezamenlijk met de stad op willen inzetten.
33. J: Ja. Ja. eehm en je had het net inderdaad al over die vier pijlers, dat die gekozen zijn door onder andere gesprekken met de sector, ehem etc.
34. R3: Ja.
35. J: En ik vroeg me af dan, waarom specifiek op de pijler inclusie, waarop die dan gebaseerd is. Is dat dan inderdaad op gesprekken met de sector geweest of juist eehm meer, is het meer met het beleid van de gemeente utrecht zelf te maken?
36. R3: Ja dat is eigenlijk eehm zo breed als je het maar kunt verzinnen, in alle sector analyses kwam dat aan bod, dat er op het gebied van inclusiviteit, de gemeente Utrecht of de culturele sector in Utrecht echt nog wel stappen kan zetten.
37. J: Ja.
38. R3: En dat het publiek is toch voornamelijk wit, de mensen die er werken zijn wit, eehm naja noem maar op.
39. J: Ja
40. R3: Eehm dus daar eehm kunnen stappen gezet worden. Maar het is ook, tuurlijk zijn we ook niet blind voor het landelijke beleid en de landelijke ontwikkelingen, en daarin is het ook een belangrijk speerpunt. Daar sluiten we natuurlijk ook bij aan.
41. J: Ja
42. R3: Eehm en en gemeentebreed is het natuurlijk ook een van de belangrijkste zo niet de belangrijkste speerpunten. Dus ook daar eehm sluiten we bij aan.
43. J: Ja

44. R3: Dus het is niet specifiek eehm 1 ding of 1 doelgroep die ervoor heeft gezorgd dat die nu zo bovenaan ons prioriteitenlijstje staat maar gewoon een optelsom van eehm naja verschillende (gremia?) waarin we dit terug zagen komen.
45. J: Ja precies. eehm en dan eehm de vraag. Wat is inclusie voor jou, wat is inclusiviteit voor jou.
46. R3: Eehm ja wat is het voor mij. Poeh haha
47. J: Haha
48. R3: Eehm ja dat ja voor mij is het heel breed. Ik vind eehm. Kijk wij zetten in de nota eehm expliciet in ook op etnische diversiteit. Dat is ook belangrijk omdat dat binnen de gemeente Utrecht naja is dat ook echt wel een belangrijk vraagstuk.
49. J: Ja
50. R3: Eehm maar voor mij is het wel ook, wel breder. Ik bedoel eehm, ja ik vind het ook ik vind ook dat we moeten kijken naar de groep laagopgeleiden eehm. En dat dat kunnen ook witte hollanders zijn.
51. J: Ja.
52. R3: Die bereiken we ook onvoldoende. Dus eehm.
53. J: Ja
54. R3: Ja dat is eehm dus voor mij kan dat zo breed zijn als maar kan. eehm en vind ik ook belangrijk. Ik bedoel, dat is gewoon. Ik heb zelf de musea onder mijn hoede, en daar zie je gewoon dat dat een hele witte homogene hoogopgeleide groep is die daar eehm voornamelijk gebruik van maakt, nou ik denk voor het draagvlak voor eehm voor cultuur zou het goed zijn als dat een bredere doelgroep zou worden. Terwijl ze tegelijkertijd al een hele brede doelgroep bereiken hoor, maar het, volgens mij kan het altijd beter.
55. J: Ja precies. eehm en zit er voor jou dan nog een verschil tussen diversiteit en inclusie?
56. R3: Eehm. Nou dan val ik wel door de mand want.
57. J: Oh haha
58. R3: Ik ben niet eehm de expert op inclusie of diversiteit
59. J: Ja nee.
60. R3: Dus eehm maar ik eehm voor mij eehm eehm is dit, zit daar geen verschil tussen.
61. J: Ok.
62. R3: Tenminste, ik heb bij eehm. Ik denk bij dezelfde dingen bij beide termen.
63. J: Ja.
64. R3: Maar volgens mij komt het neer op, komt het voor mij neer op iedereen doet mee.
65. J: Ja precies. Eehm even kijken op mijn lijstje. Want jij bent of eehm, wat voor samenwerkingen hebben er plaatsgevonden binnen de gemeente om deze nota op te stellen? Als in, waar is het zaadje dan geplant. Want volgens mij ben jij ook voornamelijk voor het contact met het college zei je net ook,
66. R3: Hmm
67. J: Hoe is dan, hoe gaat dat dan, het lijkt mij een beetje het gaat van boven naar beneden en dan weer terug naar boven. Hoe is dat precies gegaan?
68. R3: Eehm ja dit is natuurlijk een eehm een proces wat we al ik geloof sinds 2009 op deze manier doen he.
69. J: Ja precies

70. R3: Dat er iedere vier jaar een nota moet komen. Dat dat is eehm dat is een opdracht van de raad, dus die eehm die legt ons dat op. Ja hoe gaat dat dan vervolgens. eehm wij, wij weten dus al ruim van tevoren dat eehm er weer een nieuwe nota aan zit te komen.
71. J: Hmm
72. R3: Daar hebben we dan al het voorbereidende werk voor gedaan. Dus bijvoorbeeld zorgen eehm alle sectoranalyses überhaupt eerst te produceren en vervolgens die allemaal op elkaar te leggen en dan te kijken wat komt daar nou voor algemeen beeld uit naar voren. En daar leggen we dan alle informatie naast van de visitatiecommissie, de eerdere cultuurnota commissies, en op basis daarvan gaan we, zijn we in een kleiner clubje aan de slag gegaan met een eehm, met het in de steigers zetten van een visie, nou die bespreek je dan met de wethouder en met de afdeling. En eehm naja vervolgens hadden we het idee, we hadden nu wel die pijlers redelijk stevig staan,
73. J: Ja.
74. R3: Toen hebben we een meedenksessie georganiseerd waarbij we de hele stad hebben uitgenodigd, waarbij ik geloof 250 man op af is gekomen.
75. J: Ja
76. R3: Om hen daar ook nog eens op te laten schieten. En op basis van die input die we daar hebben opgehaald hebben we het weer bijgeschaafd, eehm nouja tot dat het verhaal stevig genoeg is om in het college voor te stellen, en dat het college het ook goed genoeg vond om dat dan naar de raad te sturen, eehm en dan vervolgens wordt dat in de raad besproken en heeft de raad er akkoord op gegeven.
77. J: Ja
78. R3: Dus zo gaat dat maar dat is wel een proces waar we wel eehm meer dan een jaar mee bezig zijn geweest.
79. J: Ja precies. Eehm even kijken en, waarom inclusie in deze nota heb ik eigenlijk al gevraagd, maar waarom is inclusie dan zo goed voor de culturele sector?
80. R3: Eehm nou, nou daar verschillen de meningen over. Er zijn veel mensen die roepen van eehm naja eehm over 10 jaar eehm heeft meer dan de helft van de inwoners van Utrecht een migratie-achtergrond, en en die groep die bereiken we nu nog in mindere mate, dus eehm als je wilt overleven als culturele instelling zul je die groep beter moeten bereiken. Ik denk daar zelf net iets anders over want volgens mij is het makkelijker om gewoon nog veel meer witte hoogopgeleide bejaarden in je instelling te krijgen, is dat makkelijker.
81. J: Ja
82. R3: Eehm maar eehm waarom het voor mij belangrijk is, is dat je daarmee je he, als je een bredere doelgroep weet te bereiken met je totale culturele aanbod, dan is daarmee de legitimiteit om overheidsgeld te spenderen aan cultuur die is volgens mij ook groter. Dus he dus ja je moet draagvlak creëren voor het feit dat wij 50 miljoen subsidie van burgers besteden aan cultuur. Als het alleen maar eehm als daar alleen maar gebruik van wordt gemaakt door een elitair wit clubje
83. J: Ja
84. R3: Even gechargeerd gezegd, daar zal daar minder draagvlak voor zijn dan als je kunt laten zien dat door alle lagen van de samenleving een eehm het maakt niet uit welke migratieachtergrond je hebt, gebruikt maakt van cultuur, dan is er ook automatisch meer draagvlak voor het feit dat er ook geld naartoe gaat.

85. J: Ja. en is het dan nu nog niet genoeg dat iedereen die ook zn belastinggeld daar in stopt daar profijt van kan maken, profijt van kan hebben in Utrecht? Want dat is dan het doel, maar gebeurt dat nu dan dus te weinig dat het zo'n belangrijke pijler moet zijn?
86. R3: Eehm nou ja dat is ook een goeie vraag, want als je naar de cijfers kijkt van het cultuurbezoek in eehm in Utrecht.
87. J: Ja
88. R3: Dan is het cultuurbezoek best wel hoog, en als je dan ziet naar eehm mensen met een niet-westerse achtergrond, dan zie je dat dat bezoek welliswaar, of de cultuurdeelname weliswaar lager is, maar nog steeds ook best wel hoog. Dus het is voor een deel is het ook beeldvorming. En eehm kijk er zal altijd een groep mensen zijn die roept van eehm ja belachelijk dat al die subsidie naar kunst gaat als het he als het zich niet kan bedruipen dan is het geen goeie kunst ofzo.
89. J: Ja
90. R3: Er zijn ook heel veel mensen die zich niet realiseren dat er subsidie gaat naar het rijksmuseum terwijl die drie miljoen bezoekers trekken.
91. J: Ja precies
92. R3: Maar zonder subsidie zouden die culturele instellingen gewoon nooit kunnen zijn. Dus dat heeft ook eehm met beeldvorming te maken, maar eehm ik denk dat het draagvlak voor cultuur dat kan altijd beter, en dat helpt alleen maar door ook in te zetten op groepen die ook minder van dat culturele aanbod gebruik maken.
93. J: Ja. Eehm is het dan, want komen die groepen die daar nu minder gebruik maken, komen die dan wel bijvoorbeeld naar die eehm meedenksessies.
94. R3: Nou eehm, nee, haha.
95. J: Haha
96. R3: Nee te weinig. Nee dat eehm, dat is een pijnlijke vraag, maar eehm nee het was ook op die meedenksessie was het overwegend wit en hoog opgeleid. Eehm dus eehm nee dat. Maar goed dat illustreerde eens te meer dat het ook belangrijk is dat het voor ons een pijler is.
97. J: Ja
98. R3: Om op in te zetten. Kijk als je naar de bijvoorbeeld naar de, de directeuren kijkt van de culturele instellingen in Utrecht
99. J: Hmm
100. R3: Dan zijn die volgens mij op een of twee na zijn die allemaal wit.
101. J:Ja.
102. R3: Als je dat legt naast de stad Amsterdam of de stad Rotterdam, dan is dat daar is dat echt al veel meer een afspiegeling van eehm, van de maatschappij. Dus je ziet gewoon dat we in Utrecht, we doen ons best, maar het is ook hard nodig dat we ons best doen.
103. J: Ja. en ja je noemde net inderdaad al Rotterdam Amsterdam, kijken jullie ook echt naar die steden als voorbeeld?
104. R3: Eehm ja nou ja als voorbeeld, we houden het in ieder geval nauwlettend in de gaten. Van wat de ontwikkelingen daar zijn en wat we daarvan kunnen meenemen. Dus nee op inclusiviteit is er ook eehm een apart overleg voor de G4 om eehm van elkaar te leren.
105. J: Ja, ja precies. Eehm zit er dan ook iets van concurrentie in, van 'oh Rotterdam heeft nu deze 'scene'in de culturele sector gemonopoliseerd, dat kunnen wij niet meer doen of is dat helemaal niet zo.

106. R3: Nou nee. Ik geloof niet dat er, hmm na misschien dat we af en toe wel eens jaloers zijn kijken naar eehm dat andere steden al veel meer doen op het gebied van urban enzo, maar dat is dan niet van oh dat kunnen we dan niet meer doen, dat is dan meer juist dat wij, he we zien onszelf als culturele metropool, dus dat betekent dat je op alle vlakken een fatsoenlijk aanbod moet hebben, dus dat is voor ons dan reden te meer om er op bepaalde vlakken nog wat harder aan te trekken.
107. J: Ja. Eehm en waar houdt dan dat trekken op. Als in, waar stopt de rol van de gemeente hier.
108. R3: Eehm. ja.
109. J: En waar begint ie.
110. R3: Ja. eehm. jeetje ook een lastige vraag.
111. J: Sorry haha
112. R3: Ja kijk, we hebben nu de lijnen voor de komende vier jaar uitgezet, en daarmee geven we het ook een beetje uit handen he.
113. J: Ja precies
114. R3: De instellingen hebben dan nu hun plannen opgeschreven, en vervolgens geven wij het uit handen aan een externe commissie om te zeggen dit zijn de aanvragen, dit zijn, dit is onze visie en ons uitgangspunt voor de komende vier jaar, nou adviseren jullie maar wat de juiste mix is eehm qua cultureel aanbod en culturele instellingen in Utrecht.
115. J: Ja.
116. R3: En daarmee moeten we het dan de komende vier jaar gaan doen.
117. J: Ja
118. R3: En uiteraard zal de commissie dan ook weer in de algemene beschouwingen aanbevelingen meegeven, zoals het vier jaar geleden bijvoorbeeld, dat het hen opviel dat er zo weinig dans was in de stad, dat zijn, kijk, die cultuurnota die staat straks, dan hebben we weer weetikveel 60 instellingen die we voor 4 jaar gaan subsidiëren. En die moeten dan vervolgens het werk voor ons, het echte werk gaan doen. Zij zijn het uiteindelijk. Maar dan zijn er altijd tekortkomingen of aanbevelingen waar wij in de komende periode dan weer mee aan de slag moeten. eehm ja. En ik kan me best voorstellen dat zoiets dan wordt opgemerkt van 'te weinig dans of te weinig urban. eehm ja dan moeten we daar dus de komende tijd er aan gaan trekken.
119. J: En uit wat voor-
120. R3: Dus het stopt eigenlijk nooit
121. J: Haha ja. Eehm wat voor mensen bestaat die adviescommissie dan? Is dat echt van de overheid of is dat publiek of,
122. R3 Het zijn allemaal onafhankelijke adviseurs. Dus het zijn mensen zoals jij en ik, met verstand van cultuur, maar die geen binding hebben met de overheid of met de instellingen in de stad.
123. J: Nee precies.
124. R3: Dus veel mensen die bij andere culturele instellingen werkzaam zijn dus dan in Amsterdam ofzo of veel freelancers ook. En dan allemaal met een andere expertise.
125. J: Ja.
126. R3: We hebben 30, het is een groep van ongeveer 30 mensen, en daarin hebben we heel erg gekeken naar expertise op gebied van verschillende sectoren, dus klassieke muziek, moderne muziek, theater, dans, musea, beeldende kunst, dat dat er allemaal goed inzit,

maar ook mensen met expertise op het gebied van de zakelijke kant, eehm de de fair practice toepassing, eehm en ook wel verstand van diversiteit en inclusiviteit en hoe je daar een goeie visie op maakt.

127. J: Ja precies. eehm eventjes kijken. In hoeverre hebben jullie, kijken jullie dan naar het beleid van de landelijke overheid om jullie beleid op te baseren is dat gewoon eehm doen jullie precies hetzelfde of kijken jullie daar helemaal niet naar, want ik had gezien dat in de nota bijvoorbeeld jullie wel de cultuurbrief van Van Engelshoven aanhalen, eehm putten jullie daar dan veel inspiratie uit? Of hoe gaan jullie met zo'n document dan om?
128. R3: Eehm nou weetje, eehm we, wij denken altijd, haha , dat we ons eigen beleid maken,
129. J: Ja
130. R3: Maar uiteindelijk zie je dat die eehm tuurlijk we leggen eigen accenten, maar als je ziet wat de uitgangspunten van de minister zijn, en wat onze uitgangspunten zijn, dan zijn die bijna een en dezelfde. En ik heb bijvoorbeeld veel contact met de gemeente Amersfoort, die ook net een visie heeft gemaakt, die zijn, die die zijn ook precies hetzelfde.
131. J: Ja
132. R3: Dus af en toe denk ik wel eens waarom, jongens waar zijn we met zn allen mee bezig, kan niet gewoon 1 partij het voor alle gemeenten, provincies en de overheid doen, maargoed daar is dan toch iedereen te eigenwijs voor in zn, de eigenheid te belangrijk.
133. J: Ja precies
134. R3: Maar het, ja het zijn echt nuanceverschillen maar op hoofdlijnen doen we allemaal hetzelfde.
135. J: Maakt eigenlijk elke stad een aparte cultuurnota of zijn dat echt de grotere steden of is dat echt elke stad? Of is dat een eigen keuze?
136. R3: Nou dat is wel wonderlijk hoe dat bij cultuur gaat, maar dat doet iedere gemeente doet dat op zn eigen manier.
137. J: Okee.
138. R3: Eehm, dus het zijn eehm het zijn voornamelijk de grote steden die een cultuurnota maken of een kunstenplan, dat is ook wel een ding he, de een noemt het kunstenplan de ander noemt het cultuurnota, eehm, maar dan is het volgens, naja wij doen, de grote steden doen alles met een commissie, maar eehm er zijn ook steden, zoals bijvoorbeeld enschede ofzo, die doen alles ambtelijk, de besluiten over subsidies,
139. J: Ja.
140. R3 Eehm die maken ook geen eehm geen cultuurnota, eehm, en en en wat je onder cultuur verstaat dat verschilt ook weer van gemeente tot gemeente, bij de ene is dat inclusief erfgoed, bij de ander is dat exclusief erfgoed, en hoort de bibliotheek er dan bij of is dat dan bij onderwijs, is dat bij, ook op iedere plek is dat weer anders geregeld.
141. J: Ja okee. Dat was even, dat vroeg ik me even af. Eehm wordt er nu al nagedacht over de periode na 2021-2024 of is dat nog even niet aan de orde.
142. R3: Nou ja jawel, bijvoorbeeld ten aanzien van de eehm de fair practice code, daarvan hebben we gezegd van nou voor deze periode vinden we het vooral van belang dat eehm dat instellingen het gedachtegoed van de fair practice code onderschrijven en dat ze het belangrijk vinden dat er eerlijke betalingen plaatsvinden voor het werk wat gedaan wordt, maar hebben we ook gezegd van naja, het is nu nog te vroeg om dat al heel strikt in te voeren dat met zich er ook volledig aan moet houden, omdat het gewoon voor sommige

sectoren nog niet werkbaar is, en daarvan hebben we gezegd nou dat is onze verwachting dat het in 2025 dat we er dan veel stricter in kunnen gaan.

143. J: Ja precies.

144. R3: Dus dat is, naja dat is een van de dingen waarin we al met 2025 bezig zijn.

145. J: Ja. Ja precies.